

Riigikogu XI koosseis

Statistikat ja ülevaateid

Riigikogu Kantselei
Eesti Rahvusraamatukogu

Tallinn 2011

Peatoimetaja Aaro Mõttus

Toimetajad Rita Hillermaa, Piret Viljamaa, Marika Kirch, Gerli Eero

Konsultandid Margit Muul, Helle Ruusing, Riho Kangur

Statistika osa koostajad Piret Viljamaa, Rita Hillermaa, Karin Krondel, Arne Koitmäe,
Tiina Licht, Piret Luhakooder, Piret Valler, Silver Sära, Andres Kulu

Keeletoimetaja Inna Saaret

Küljendaja Margit Plink

ISSN 1736-6135

Autoriõigus – Riigikogu Kantselei 2011, Eesti Rahvusraamatukogu 2011

Sisukord

Eessõna / Heiki Sibul, Aaro Möttus	7
I OSA: RIIGIKOGU XI KOOSSEIS	9
Riigikogu ja Euroopa Liidu asjad: siseriiklik menetlus ja Lissaboni lepingust tulenevad uued võimalused / Olev Aarma	11
Riigikogu XI koosseisu olulisematest seadustest / Silver Sära	19
Parlamentaarne kontroll ja arutlev parlament / Riho Kangur	42
II OSA: RIIGIKOGU XI KOOSSEISU STATISTIKA	49
1. Riigikogu valimised ja liikmed	51
1.1. Riigikogu valimised	51
1.1.1. Valimised 1992–2011 arvudes	51
1.1.2. Valimisringkonnad 2007	54
1.1.3. Üleriigilised valimistulemused 2007	54
1.1.4. Valimistulemused ringkonniti 2007	55
1.1.5. Valimisringkonnad 2011	56
1.1.6. Üleriigilised valimistulemused 2011	56
1.1.7. Valimistulemused ringkonniti 2011	57
1.2. Riigikogu valimise seaduse muutmise	58
1.2.1. Riigikogu valimise seaduse muutmise: XI koosseis	58
1.2.2. Riigikogu valimise seaduse muutmise katsed	60
1.3. Riigikogu liikmed	61
1.3.1. Riigikogu liikmed arvudes: VII–XI Riigikogu	61
1.3.2. Riigikogu liikmed ja asendusliikmed 27.03.2007 – 26.03.2011	62
2. Riigikogu organisatsioon: juhatus, komisjonid, fraktsioonid, ühendused	79
2.1. Riigikogu juhatus	79
2.1.1. Esimehe ja aseesimeeste valimised	79
2.1.2. Riigikogu juhatuse otsused	80
2.2. Riigikogu komisjonid	82
2.2.1. Alatised komisjonid	82
2.2.2. Muud komisjonid	87
2.2.3. Muude komisjonide moodustamise katsed	89
2.3. Riigikogu fraktsioonid	90
2.4. Riigikogu välisdelegatsioonid ja liikmete ühendused	95
2.4.1. Riigikogu välisdelegatsioonid	95

SISUKORD

2.4.2.	Parlamendirühmad	96
2.4.3.	Muud ühendused	98
3.	Riigikogu tööaeg	102
3.1.	Riigikogu istungid	102
3.1.1.	Tööaeg arvudes: VII–XI Riigikogu	102
3.1.2.	Tööaeg arvudes: XI Riigikogu	102
3.2.	Erakorralised istungjärgud: VII–XI Riigikogu	103
4.	Õigusloome	104
4.1.	Seaduseelnõud: VII–XI Riigikogu	104
4.2.	Seaduseelnõud: XI Riigikogu	105
4.3.	Otsuse-eelnõud: XI Riigikogu	106
4.4.	Vastuvõetud seadused, otsused, avaldused, deklaratsioonid ja pöördumised: VII–XI Riigikogu	107
4.5.	Vastuvõetud seadused, otsused ja avaldused: XI Riigikogu istungjärgud	108
4.6.	Põhiseaduse muutmise eelnõud	109
4.7.	Riigikogu töökorralduse muutmine	111
4.8.	Riigieelarve	118
4.9.	ELi õigusaktide eelnõude kohta Vabariigi Valitsusele esitatud seisukohad	120
5.	Riigikogu ja teised institutsioonid	121
5.1.	Riigikogu ja president	121
5.1.1.	Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seadused	121
5.1.2.	Vabariigi Presidendi poliitilised avaldused	122
5.2.	Riigikogu ja valitsus	123
5.2.1.	Peaministri kandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmise otsustamine Riigikogus	123
5.2.2.	Valitsuskabinetid	123
5.3.	Parlamentaarne kontroll	124
5.3.1.	Arupärimised, kirjalikud küsimused, infotunniküsimused: VII–XI Riigikogu	124
5.3.2.	Arupärimised	126
5.3.3.	Kirjalikud küsimused	127
5.3.4.	Infotunniküsimused	128
5.3.5.	Ettepanekud umbusalduse avaldamiseks ja umbusaldushääletused	129
5.3.6.	Muu kontrollialane tegevus: VII–XI Riigikogu	130
5.3.7.	Peaministri ning ministrite avaldused ja ettekanded	131
5.3.8.	Olulise tähtsusega küsimuste arutelud XI Riigikogus	133
5.3.9.	Tegevuskavade heakskiitmine	134
5.3.10.	Komisjonide raportid	134
5.4.	Ametiisikute nimetamine ja vabastamine	135
5.4.1.	Ametiisikute nimetamine ja vabastamine: VII–XI Riigikogu	135
5.4.2.	Põhiseaduse alusel ametisse nimetatud ametiisikud	135
5.4.3.	Muud ametisse nimetamised	136
5.4.4.	Nõukogude moodustamine	136

5.5.	Riigikogu ja Riigikontroll	138
5.5.1.	Riigikontrolöri ülevaated	138
5.6.	Riigikogu ja õiguskantsler	138
5.6.1.	Õiguskantsleri ettepanekud õigustloovate aktide põhiseadusega kooskõlla viimiseks	138
5.6.2.	Õiguskantsleri ettepanekud ametiisikute kriminaalvastutusele võtmiseks	140
5.6.3.	Õiguskantsleri ettekanded	140
5.6.4.	Õiguskantsleri ülevaated	141
5.7.	Riigikogu ja Riigikohus	141
5.7.1.	Seaduste põhiseadusele vastavuse kontroll Riigikohtus 1993–2011	141
5.7.1.1.	Asjade arv	141
5.7.1.2.	Lahendi tulemus	142
5.7.2.	Riigikogu nimel Riigikohtule seaduste põhiseadusele vastavuse kontrolli asjades esitatud arvamused	143
5.7.3.	Riigikogu koosseisu ja tegevust puudutavad Riigikohtu lahendid	144
5.7.4.	Riigikohtu esimehe ülevaated	144
5.8.	Riigikogu ja Eesti Pank ning Finantsinspeksioon	145
5.8.1.	Eesti Panga presidendi ja Finantsinspeksiooni juhatuse esimehe ettekanded	145
5.9.	Riigikogu ja Eesti Arengufond	145
5.10.	Riigikogu ees esinenud väliskülaline	145
	<i>Summary</i>	147
	Nimeregister	153
	Lühendid	157

Eessõna

Heiki Sibul *Riigikogu Kantselei direktor*
Aaro Mõttus *peatoimetaja*

XI Riigikogu on saanud ajalooks. Tema tööde ja tegemiste jäädvustamiseks oleme välja andnud järjekordse statistikakogumiku. Käesolev teos jätkab 2004. aastal alustatud: siis ilmus sõnades ja arvudes ülevaade VII, VIII ja IX Riigikogu tegevusest. 2007. aastal järgnes X Riigikogu tööd käsitlev kogumik. Nüüd on lugejate ees kolmas raamat sellest sarjast.

Väljaande esimene osa koosneb kolmest ülevaateartiklist.

Esimeses kirjeldab Olev Aarma muutusi, mida tõi parlamendile 1. detsembril 2009 jõustunud Lissaboni leping, mida on nimetatud ka parlamentide leppeks. Artikkel iseloomustab liikmesriikide parlamentidele avanenud võimalusi osaleda vahetult Euroopa Liidu otsuste tegemises ning näitab, kuidas on subsidiaarsuse järelevalve menetlus korraldatud teistes Euroopa Liidu riikides.

Silver Sära on kirjutanud ülevaate XI Riigikogus vastu võetud olulisematest seadustest. Vaatluse all on eelkõige seadused, mis reguleerivad üht või teist valdkonda terviklikult või mille menetlus on pälvunud avalikkuse suurema tähelepanu.

Valijad ootavad parlamendilt võimet näha olulisi ühiskondlikke probleeme, argumenteeritult diskuteerida ja lahendusi välja pakkuda. Riho Kangur käsitleb oma artiklis, kuidas toimib Riigikogu foorumina, kus rahvaesindajad peavad aktiivset mõttevahetust poliitika ja strateegiliste otsuste kujundamise üle.

Raamatu teine osa koosneb arvudest. Esimeses peatükis tuuakse XI Riigikogu valimise tulemused, teises valitud koosseisu struktuur. Arvude keeles on esitatud kogu õigusloometöö ning Riigikogu täiskogu istungiteks kulunud tööaeg. Viimase peatüki arvandmed iseloomustavad Riigikogu ja teiste põhiseaduslike institutsioonide vahelist koostööd. Uue alajaotusena on kogumikku lisatud Euroopa Liidu asjade menetlust kajastav statistika.

XI Riigikogu pidas esimese istungi 2. aprillil 2007 ja viimase 23. veebruaril 2011. Selle ajavahemiku jooksul võttis Riigikogu vastu 556 seadust, aga tegi ka palju teisi otsuseid, nimetas ametisse kõrgemaid ametiisikuid, kontrollis täitevõimu tegevust jne.

EESSÕNA

Kogu tehtut ei saa väljendada arvudes ega suruda tabelitesse. Iga uue koosseisuga on Riigikogu töö muutunud mitmetahulisemaks, juurde on tulnud uusi töövorme. Kogutud andmete esitamise loogikat ja jaotust on kolme väljaande lõikes püütud säilitada, kuid iga järgmise koosseisu tegevuse kirjeldamine statistika abil muudab mingil määral siiski raamatu vormi. Loodame, et see ei vähenda uurijate, üliõpilaste, ajakirjanike või lihtsalt Riigikogu tööst huvitatute jaoks väljaande väärtust ning võimaldab analüüsida meie rahvaesinduse tööd tagasivaates.

Käesolev kogumik, nagu ka kaks eelmist väljaannet on kahe asutuse, Riigikogu Kantselei ja Rahvusraamatukogu töötajate koostöö vili.

Loodame, et käesolev ülevaatekogumik annab materjali aruteludeks nii parlamentarismi üldiste väärtuste kui ka meie Riigikogu tegevuse üle. Head lugemist!

I osa

Riigikogu XI koosseis

Riigikogu ja Euroopa Liidu asjad: siseriiklik menetlus ja Lissaboni lepingust tulenevad uued võimalused

Olev Aarma

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjoni nõunik-sekretariaadijuhataja

Riigikogu XI koosseisu Euroopa Liidu asjade komisjoni (ELAK) tegevust iseloomustab ennekõike igapäevane ja mõnevõrra rutiinne töö 2004. aastast jõus oleva Euroopa Liidu asjade menetlemise korra alusel. Märkimist vääriavad ka Lissaboni lepingu ratifitseerimisest tulenevad muudatused Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses (RKKTS). Nimelt sätestati selles mitu uut protseduuri, mille kaudu on Riigikogul võimalik vahetult mõjutada Euroopa Liidu (ELi) õigusloomet.

Lissaboni lepe ja selle jõustumise järel tekkinud küsimused

2009. aasta 1. detsembril jõustunud Lissaboni lepet on nimetatud parlamentide leppeks. Oluliseks peetakse rahvusparlamentidele avanenud uusi võimalusi osaleda ELi otsuste tegemisel vahetult: anda hinnanguid ELi algatustele, osaleda *ex post* Ülemkogu otsustusprotsessis hääletuskorralduse muutmise menetluses ja pöörduda Euroopa Kohtu poole.

Ehkki senist, 2004. aastal loodud ELi küsimuste siseriiklikku koordinatsioonisüsteemi on hinnatud parlamendile suhteliselt tugevat rolli andvana, tõusetus Lissaboni lepingu jõustumisega seoses küsimus, kuidas peaks Riigikogu kasutama avanenud lisavõimalusi, eelkõige subsidiaarsuse järelevalve osas.

2008. aastal moodustas riigisekretär ametnike töörühma, et hinnata ja vajadusel kommenteerida Eesti-sisest ELi küsimuste otsustuskorda. Pooleaastase töö tulemusena esitas töörühm ettepanekud. Subsidiaarsuse järelevalve osas pakuti välja lahendus, et ministeeriumi koostatavas ja Eesti seisukohta väljendavas seletuskirjas kajastuks hinnang ELi seadusandliku akti eelnõu vastavusest ELi aluslepingutes fikseeritud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtetele, aga ka Eesti Vabariigi põhiseadusele.

2009. aasta teises pooles algas uus arutelu ELi siseriikliku koordinatsiooniga seonduvate õigusaktide ja korralduse muutmise vajaduse üle. Riigikogu juhatuse initsiatiivil moodustati Riigikogu Kantselei ametnikest töörühm, kelle ülesandeks oli kirjeldada olukorda, võimalusi, probleeme ja arengutsenaariume. Töörühm koostas ettepanekud Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmiseks.

Arutluse all olid järgmised põhiküsimused:

- 1) Kas muuta õigusakte või piisab senisest õigusraamistikust? Kas on võimalik delegeerida Riigikogu suhtlus ELi institutsioonidega ELAKile?
- 2) Kui võtta ette õigusaktide muutmine, siis kui suurel määral peaks subsidiaarsuse järelevalves osalema Riigikogu täiskogu?
- 3) Kas uue süsteemi loomise võib tekkida oht, et Eestil on kaks seisukohta – valitsuse ja Riigikogu oma –, ning kui need ei kattu, siis kuidas võrd võrgendaks see Eesti positsioone läbirääkimistel?
- 4) Kuidas toimida nn sillaklauslite puhul, mis sisuliselt tähendavad aluslepingu muutmist? Kas piisab tavapärasest välislepingu Riigikogus ratifitseerimise menetlusest või tuleks luua uus protseduur?
- 5) Kuidas esindatakse Eesti seisukohti Euroopa Kohtus juhul, kui Riigikogu otsustab vaidlustada juba vastu võetud ELi õigusakti vastavuse subsidiaarsuse põhimõttele? Kas on võimalik delegeerida küsimuse menetlemine ELAKile, mis juba alates 2004. aastast annab valitsusliikmetele mandaadi läbirääkimisteks ministrite nõukogu kohtumistel ja ülemkogul?

Riigikogu liikmetest koosnev tööühm arutas nii ettepanekuid kui ka olemasolevat süsteemi ning arutelude tulemusena algatasid kõik fraktsioonid ühiselt eelnõu RKKTSi muutmiseks, et kohandada siseriiklik õigus Lissaboni leppe rahvusparlamentide käsitlevate sätetega.

Subsidiaarsuse põhimõte – mille järele liikmesriikide parlamendid valvavad?

ELi liikmesriikide parlamentide uus pädevus kontrollida subsidiaarsuse põhimõttest kinnipidamist on fikseeritud Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 3 teises lõigus ja artikli 12 punktis *b*, Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 69 (ettepanekud ja seadusandlikud algatused, mis käsitlevad kriminaalasjades tehtavat õiguslast koostööd ja politsei koostööd) ja artiklis 352 (ettepanekud võtta vastu asjakohased sätted juhul, kui aluslepingutega määratud poliitika raames osutub aluslepingute mõne eesmärgi saavutamiseks vajalikuks liidu meede, kuid aluslepingutes ei ole sätestatud selleks vajalikke volitusi) ning riikide parlamentide rolli ELis käsitleva protokolli artiklis 3. Selle pädevuse realiseerimise korda on kirjeldatud subsidiaarsuse ja proportsionaalsuse põhimõtte kohaldamist käsitlevas protokollis (edaspidi *subsidiaarsuse protokoll*).

Valdkondades, mis ei kuulu ELi ainupädevusse, peab liit tagama, et vastu võetavate meetmetega on eesmärgi saavutamine ainuvõimalik või parim viis, s.t liikmesriikide või regioonide tasandi meetmed ei ole andnud vajalikku tulemust. Subsidiaarsuse põhimõtte alusel hinnatakse, kas selline meede on õigustatud või mitte. Küsimus subsidiaarsuse põhimõtte kohaldamisest tõusetub seega juhtudel, kui tegemist on valdkonnaga, mis ei kuulu liidu ainupädevusse.

Liikmesriigi parlamendil on vastavalt aluslepingutele võimalik esitada oma põhjendatud arvamus, kas seadusandliku akti eelnõu vastab subsidiaarsuse põhimõttele. Seda menetlust nimetatakse varajase hoiatamise mehhanismiks.

Liikmesriigi parlamendil on arvamuse esitamiseks aega kaheksa nädalat. Ajalise piirangu arvestamise erandiks on august, mis on enamikus ELi riikides ja institutsioonides puhkuseaeg.

Vastavalt subsidiaarsuse protokollu artikli 7 lõike 1 esimesele lõigule võtavad seadusandliku akti eelnõu algatajad arvesse riikide parlamentide põhjendatud arvamusi. Kui arvamuse on esitanud rohkem parlamente, võib käivituda üks kahest menetlusest, mida on hakatud nimetama kollaseks kaardiks (*yellow card*) ja oranžiks kaardiks (*orange card*). Kummalgi juhul ei ole parlamentidel formaalselt võimalik vastustatava algatuse vastuvõtmist blokeerida.

Iga liikmesriigi parlamendil on kaks häält, mis jagatakse vastavalt riigi parlamendi ülesehitusele, kusjuures kahekojalise parlamendi puhul on kummalgi koljal üks hääl (subsidiaarsuse protokollu art 7 lg 1 teine lõik). Häälte koguarv on seega 54. Kollase kaardi menetluses, mis käivitub üldjuhul siis, kui parlamentide arvamused esindavad vähemalt kolmandikku häälte üldarvust (s.t vähemalt 18 häält), tuleb eelnõu algatajal – üldjuhul komisjonil – menetluse jätkamiseks eelnõu kooskõla subsidiaarsuse põhimõttega täiendavalt põhjendada. Oranži kaardi menetluses, kui parlamentide arvamused esindavad vähemalt häälte lihtenamust (s.t vähemalt 28 häält), lisandub komisjoni põhjendamiskohustusele liidu seadusandja (Euroopa Parlament ja Nõukogu) kohustus otsustada, kas eelnõu on subsidiaarsuse põhimõttega kooskõlas või mitte.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses tehtud muudatused ja nende rakendamine

Vastavalt RKKTSi §-le 152⁶ on subsidiaarsuse kontrolli algatajaks ELAK, mis toimib n-ö filtrina. Siin on oluline arvestada kahte aspekti. Esiteks on vastavalt RKKTSile ELAKis esindatud kõigi alatiste komisjonide esindajad, seega ehkki formaalselt saab Riigikogu otsuse eelnõu algatada vaid ELAK, on ka valdkondlikel komisjonidel oma liikmete kaudu võimalik ELAKis tõstatada ELi eelnõu subsidiaarsuse põhimõttele vastavuse küsimus. Teiseks eeldab Riigikogu, et valitsus ja eeskätt ELi eelnõu suhtes Eesti seisukohta ettevalmistav ministeerium hindavad eelnõu vastavust subsidiaarsuse põhimõttele.

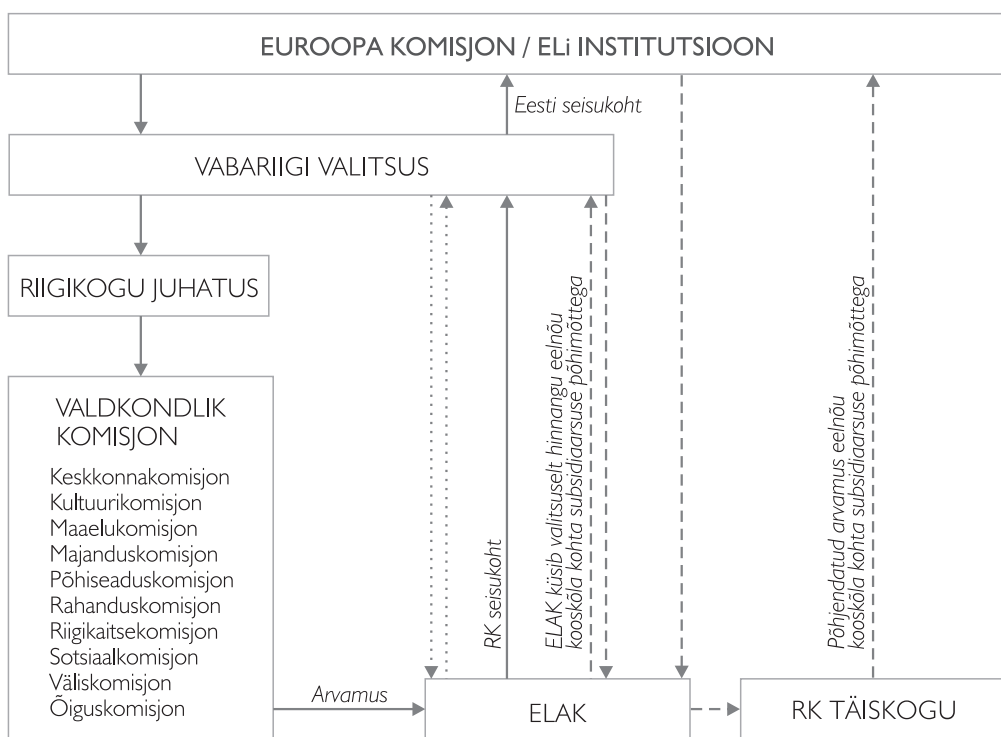
Kindlasti arvestab ELAK arvamuse kujundamisel teiste parlamentide kavatsustega, mille kohta saab komisjon informatsiooni nii IPEX-süsteemi abil kui ka oma esindaja kaudu Euroopa Parlamendis.

ELAKi põhitegevuseks on ELi dokumentide suhtes valitsuse kujundatud seisukohtade hindamine, korrigeerimine või vaidlustamine. Subsidiaarsuse järelevalves, nagu ka muude ja seni toimunud ELi algatuste menetlemise puhul, on oluline valitsuse ja Riigikogu tihe koostöö, mis muu hulgas tähendab ministeeriumite selget arusaama vajadusest ajalistest piiridest kinni pidada ja tegeleda ka nende algatustega, mis tehnilises mõttes ei ole õigusaktid: valged ja rohelised raamatud, teatised ning muud info- ja konsultatsioonidokumendid. Kuigi nimetatud dokumentide osas aluslepingud subsidiaarsuse järelevalvet otseselt ette ei näe, annab nende suhtes Eesti seisukoha väljatöötamine võimaluse mõjutada otsuste sisu juba varajases faasis. Peale selle on juba olemasolevatele ja esialgselt ehk mõnevõrra üldisematele seisukohtadele tunduvalt lihtsam lisada muutustega kaasnevaid korrekture ning seega omada pidevalt paremat ülevaadet ja arusaamist küsimuste sisust ja arengusuundadest. Nii on võimalik ka subsidiaarsusprobleeme varakult tuvastada ja neile aegsasti reageerida.

Euroopa Komisjon on juba mitme aasta vältel omal algatusel dokumente otse parlamentidele saatnud ning nende märkusi vastu võtnud. Parlamentide ja Euroopa Komisjoni senine suhtlus on näidanud, et komisjon on arvesse võtnud ka parlamentide neid arvamusi, mis ei puuduta õigusaktide eelnõusid või milles ei hinnata eelnõu vastavust subsidiaarsuse põhimõttele.

ELAKi tööd hõlbustavad institutsioonide saadetavad teated, mis sisaldavad eelnõu subsidiaarsuskontrolliks ettenähtud kaheksanädalase tähtaja alguspäeva. Riigikantselei hallatav andmebaas EIS annab ELAKile võimaluse dokumente filtreerida ja teemapõhiselt tutvuda nende menetlemise ajalooga. Oluliseks allikaks on andmebaas IPEX, mis lisaks ELi algatustele sisaldab teavet parlamentide menetluse kohta ja subsidiaarsuse järelevalvet puudutavaid märkusi. Riigikogu esindaja Euroopa Parlamendis edastab ELAKile iganädalast informatsiooni liikmesriikide parlamentides toimuvast ning Euroopa Komisjoni ja muidugi Euroopa Parlamendi asjakohast uudisinfot.

Joonis 1. ELi eelnõude, ministrite nõukogu seisukohtade ja subsidiaarsusküsimuste menetlemine Riigikogus

→ ELi eelnõu menetlemine

- - → Subsidiaarsuskontroll

⋯ → Eesti seisukohad ministrite nõukogu kohtumisteks ja ELi Ülemkogus

Hagi esitamine Euroopa Liidu Kohtule ehk nn punane kaart

Subsidaarsuse protokollis artikli 8 esimese lõigu alusel on liikmesriigi parlamendil võimalik tõstatada küsimus subsidaarsuse põhimõtte rikkumisest juba vastu võetud seadusandlikus aktis. Nimetatud sätte kohaselt menetleb Euroopa Liidu Kohus hagisid, mida liikmesriigid esitavad vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 263 või millest liikmesriigid teatavad oma õiguskorra kohaselt riigi parlamendi või selle koja nimel. Kontrollimenetlus Euroopa Liidu Kohtus tuleb algatada kahe kuu jooksul seadusandliku akti avaldamisest.

Vastavalt RKKTSi §-le 152⁷ võib Euroopa Kohtule hagi esitamise otsuse vastuvõtmise algatada mis tahes alatine komisjon või fraktsioon, kui ta leiab, et ELi seadusandlik akt on vastuolus subsidaarsuse põhimõttega. Kuigi selles menetluses ei ole ELAKil filtri rolli, peaks algatuste läbimõelduse tagama nõue, et eelnõu sisaldaks ka hagi teksti. See nõue toob kaasa sisulise vajaduse ELAKi koordineeriva tegevuse järele ning kindlustab tiheda koostöö Välisministeeriumiga. Eelnõu kohta valitsuse arvamuse esitamise kohustus peaks tagama, et kohtusse esitav hagi on piisavalt põhjendatud ning kajastab seadusandja ja täitevvõimu ühist seisukohta.

Eesti seisukohti Euroopa Kohtus esindab Vabariigi Valitsus Välisministeeriumi kaudu.

Sillaklauslite vastustamine

Euroopa Liidu lepingus nähakse ette nn sillaklauslid (*passerelles* või *bridges*) ehk võimalused üleminekuks ühelt otsustamis- või menetluskorralt teisele, s.t ühehäälsuselt kvalifitseeritud hääletemisele (lepingu art 48 lg 7 esimene lõik) ning seadusandlikult erimenetluselt seadusandlikule tavamenetlusele (lepingu art 48 lg 7 teine lõik). Üleminekuotsuste vastuvõtmine on Euroopa Ülemkogu pädevuses. Seega on siin sisuliselt tegemist aluslepingute muutmise ja läbivaatamismenetlust läbimata, mis leiab aset, kui liikmesriigid on sellega nõus.

Euroopa Ülemkogu algatusest teha üleminekuotsus teavitatakse liikmesriikide parlamente. Kui mõni parlament annab kuu kuu jooksul alates asjakohase teatise edastamisest teada oma vastuseisust, siis üleminekuotsust vastu ei võeta. Kui vastuseisu ei väljendata, võib Euroopa Ülemkogu otsuse vastu võtta.

Peale selle on ette nähtud ka spetsiifiline, perekonnaõigust puudutav sillaklausel, mille kasutamist liikmesriikide parlamentidel on võimalik tõkestada. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõige 3 võimaldab Euroopa Komisjonil teha Nõukogule ettepanek võtta vastu otsus, millega määratakse kindlaks need perekonnaõiguse piiriülese toimega aspektid, mille kohta võib õigusaktid vastu võtta erimenetluse asemel tavamenetluses. Nimetatud ettepanek edastatakse riikide parlamentidele, kellel on õigus kuue kuu jooksul teatise edastamisest anda teada oma vastuseisust sellisele üleminekuotsusele. Kui mõni parlament annab vastuseisust teada, siis otsust vastu ei võeta.

RKKTSi § 152⁸ alusel saab alatine komisjon või fraktsioon esitada Riigikogu otsuse eelnõu, millega väljendatakse vastuseisu Euroopa Ülemkogu algatusele võtta vastu Euroopa Liidu lepingu artikli 48 lõike 7 esimeses või teises lõigus nimetatud otsus või Euroopa Komisjoni ettepanekule võtta vastu

Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 81 lõike 3 teises lõigus nimetatud otsus. Sellise eelnõu juhtiv-komisjon on ELAK, kes kuulab menetluse käigus ära ka valitsuse arvamuse.

Ülemkogu otsuste suhtes oli Riigikogul juba enne RKKTSis muudatuste tegemist võimalus oma seisukoht välja öelda. Nimelt on peaminister enne Ülemkogu iga kohtumist saanud ELAKilt mandaadi läbirääkimisteks. Parimaks näiteks on siinkohal ELAKi 25. oktoobril 2010 toimunud istung, kus peaminister Andrus Ansip tutvustas Eesti seisukohti 28. ja 29. oktoobril 2010 toimuval Euroopa Ülemkogu kohtumisel ja mainis komisjonile, et Ülemkogul on kavas arutada aluslepingute võimalikke muudatusi. Komisjon oli peaministri esitatuga nõus. Samas tekkis vahetult pärast Ülemkogu kohtumist ja peaministri avaldusi küsimus, kas ELAKi oli Eesti nõusolekust aluslepinguid muuta täielikult teavitatud. Kuna XI Riigikogu ELAK oli otsustanud, et kõik Ülemkogu eelsed kohtumised peaministriga on avalikud ja salvestus kättesaadav komisjoni kodulehel¹, võis kogu kohtumise uuesti üle vaadata ning saada kinnituse, et peaministrile mandaat anti.

Seetõttu on suhteliselt ebatõenäoline, et peaministrile mandaadi andnud ELAK oma seisukohast mingil põhjusel taganeks ja algataks RKKTSi §-s 152⁸ kirjeldatud menetluse. Mõne muu alatise komisjoni sellekohane initsiatiiv on aga siiski võimalik.

Subsidiarsuse järelevalve teistes riikides

Sellest, kuidas teised liikmesriigid on subsidiarsuse parlamentaarse järelevalve küsimuse lahendanud, annab ülevaate alljärgnev tabel. Selle koostamisel on tuginetud parlamentide ELAKide koostööfoorumi COSAC 2009. aasta andmetele ning 2011. aasta jaanuaris valminud Euroopa Parlamendi ülevaate esialgses versioonis sisalduvale informatsioonile.

¹ Vt http://www.riigikogu.ee/index.php?id=170335&parent_id=169313

Tabelis I kasutatud lühendid: AT1: Austria Rahvusnõukogu; AT2: Austria Liidunõukogu; BE1: Belgia Esindajatekoda; BE2: Belgia Senat; BG: Bulgaaria; CZ1: Tšehhi Esindajatekoda; CZ2: Tšehhi Senat; CY: Küpros; DE1: SLV Liidupäev; DE2: SLV Liidunõukogu; DK: Taani; ES1: Hispaania Senat; ES2: Hispaania Esindajatekoda; FI: Soome; FR1: Prantsuse Senat; FR2: Prantsuse Rahvusassamblee; GR: Kreeka; HU: Ungari; IE1: Iiri Senat; IE2: Iiri Esindajatekoda; IT1: Itaalia Esindajatekoda; IT2: Itaalia Senat; LT: Leedu; LU: Luksemburg; LV: Läti; MT: Malta (info puudub); NL1: Madalmaade Senat; NL2: Madalmaade Esindajatekoda; PL1: Poola Senat; PL2: Poola Sejm; PT: Portugal; RO1: Rumeenia Senat; RO2: Rumeenia Esindajatekoda; SE: Rootsi; SI1: Sloveenia Esindajatekoda; SI2: Sloveenia Ülemkoda (andmed puuduvad); SK: Slovakkia; UK1: Ühendkuningriigi Ülemkoda; UK2: Ühendkuningriigi Alamkoda.

Tabel I. Subsidiaarsuse järelevalve menetluse osalised teistes ELi liikmesriikide parlamentides

	ELAK	Valdkondlik komisjon	Plenaaristung	Muu
Ettevalmistaja	AT1 ¹ ; AT2; CZ1; CZ2; CY; ES1; ES2; FI; FR1; FR2; GR ² ; HU; IE1; IE2; IT1; IT2; NL1; PL1 ³ ; PL2; PT; RO1; RO2; SI1; SK; UK1; UK2	BE2; BG; DE1; DE2 ⁴ ; DK; GR; IE1; IE2; IT2; LT ⁵ ; LU; LV; SE; SI1 ⁶		BE1 ⁷ ; NL2 ⁸ ; UK1 ⁹
algataja	AT1; AT2; CZ1; CZ2; CY; ES1; ES2; FI; FR1 ¹⁰ ; FR2 ¹¹ ; GR; HU; IE1; IE2; IT1; IT2; LV; NL1; PL1; PL2; PT; RO1; RO2; SI1; SK; UK1; UK2	BE1; BE2; BG; DE1; DE2; DK; GR; IE1; IE2; IT2; LT; LU; SE; SI1		FR2; NL2; SI1 ¹² ; UK1 ¹³
menetleja	AT1; AT2; CZ1; CZ2; CY; DK; ES1; ES2; FI; FR1; FR2; GR; HU; IE1; IE2; IT1; IT2; LV; NL1; PL1; PL2; PT; RO1; RO2; SI1; SK; UK1; UK2	BE1; BE2 ¹⁴ ; BG; DE1; GR; IE1; IE2; IT2; LT; LU; NL1; NL2; SE; SI1		NL2
otsustaja	AT1; AT2; CZ1 ¹⁵ ; CY; DK ¹⁶ ; ES1; ES2 ¹⁷ ; FR1; GR; IT1 ¹⁸ ; IT2; LV; RO1; RO2; SK	BE1; BG; FR2; GR; IT2	BE1 (1/3 nõue); BE2; CZ2; DE1; DE2 ¹⁹ ; FI; FR1 ²⁰ ; FR2 ²¹ ; HU; IE1; IE2 ²² ; LT; LU ²³ ; NL1; NL2; PL1; PL2; PT ²⁴ ; SE; SI1; UK1; UK2	

¹ ELAKi allkomisjon

² Valdkonnakomisjoni ja ELAKi ühisistung

³ Arvestades valdkonnakomisjoni raportit

⁴ Kui algatus on liidumaade seisukohast eriti olulise tähendusega, siis algatab ELAK

⁵ Kui valdkonnakomisjonil arvamus puudub, siis menetleb ja koostab ELAK

⁶ Arvamuse annab õigusloomeosakond

⁷ Arvamuse koostab ELi dokumentide analüüsi rakkerühm (valitsuse euroministeeriumi osakond)

⁸ Subsidiaarsuse järelevalve komisjon

⁹ Võib koostada koja iga liige

¹⁰ Õigus algatada igal liikmel

¹¹ Õigus algatada igal liikmel

¹² Neljandik parlamendi koosseisust

¹³ Võib koostada koja iga liige

¹⁴ Tuginedes ELAKi ja Senati juriidilise teenistuse arvamusele

¹⁵ Otsustab plenaaristung komisjoni esimehe ettepanekul

¹⁶ Kui ELAKi ja valdkondliku komisjoni arvamused lahknevad, otsustatakse nende ühisistungil

¹⁷ ELAKile võib oma arvamuse esitada 2 parlamendirühma või viiendik kahe koja ühendkomisjoni koosseisust

¹⁸ Valitsuse, viiendiku ELAKi või kümnendiku parlamendi koosseisu nõudel otsustab plenaaristung

¹⁹ Erandina kiireloomuline, konfidentsiaalne; võtab vastu ELAK

²⁰ Juhatuse nõudel

²¹ Juhatuse nõudel

²² IE1 ja IE2: soovi korral võetakse vastu kahe koja ühisistungil

²³ Aja survele võib võtta vastu juhatus lihthääleteenamusega

²⁴ Erandjuhtudel ELAK

Kokkuvõtteks

Kindlasti annab Lissaboni leping parlamentidele uusi võimalusi, rahvaesindajatele aga lisavõimalused paremaks kaasatuseks Euroopa asjade otsustamisse ning ehk ka huvi Euroopa Liidu küsimustesse enam süveneda. Peale selle toob see ELi kodanikele lähemale. Samas ei peaks Lissaboni lepingu tähtsust üle hindama, sest see, milline saab olema parlamendi roll pärast reformileppe jõustumist, on otseselt seotud seadusandja senise tegevusega ELi otsuste tegemisel.

Veel enne Lissaboni lepingu jõustumist võttis Euroopa Komisjon endale poliitilise kohustuse saata oma algatused otse ka rahvusparlamentidele, varem jõudsid eelnõud parlamentideni liikmesriikide valitsuste ehk siis alaliste esinduste kaudu ELis. Kuigi Riigikogu ELAK suhtus sellesse sammu positiivselt, ei muutnud see tema igapäevatööd, sest Eesti parlamendi jaoks olid kõik dokumendid Vabariigi Valitsuse kaudu kättesaadavad juba Eesti ELiga liitumisest alates.

Riigikogu on kritiseeritud, et ainsa parlamendina ei ole Eesti seadusandja kordagi Euroopa Komisjoni algatuse kohta arvamust avaldanud ega seda komisjonile saatnud. Ometi ei ole see kriitika põhjendatud, sest ELi asjade siseriiklik menetluskord Eestis tugineb loogikale, et riigil on üks seisukoht, mis kujuneb pärast valitsuse positsiooni läbiarutamist parlamendi asjaomastes komisjonides.

Riigikogu XI koosseisu olulisematest seadustest

Silver Sära

Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakonna nõunik

Riigikogu XI koosseis pidas esimese istungi 2. aprillil 2007 ja viimase 23. veebruaril 2011. Selle ajavahemiku jooksul võttis parlament vastu 556 seadust (vt seadusandluse statistika tabelleid 4.1, 4.2 ja 4.4). Käesoleva lühiülevaate eesmärk on esile tõsta vastu võetud seadustest neid, mille eeldatav mõju on suurem, mis reguleerivad terviklikult mingit olulist valdkonda või mille menetlus on äratanud teravamalt vastukaja meedias.

Vaadeldava perioodi seadusloome olulisteks poliitilisteks mõjuriteks olid liikmelisus Euroopa Liidus ning Reformierakonna, Isamaa ja Res Publica Liidu ning Sotsiaaldemokraatliku Erakonna koalitsioon. Umbes poole Riigikogu XI koosseisu volituste ajast oli võimul Reformierakonna ning Isamaa ja Res Publica Liidu koalitsioon, mis balansseeris enamus- ja vähemusvalitsuse piiril, ning ka see kajastus mitmes seaduses. Õigusaktides peegeldusid ilmekalt ka majandusbuum, langus ja uue tõusu algus.

Põhiseadus ja Lissaboni leping

Esimese seadusena võttis Riigikogu XI koosseis 12. aprillil 2007 vastu **Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse**, millega sätestati põhiseaduse preambulis eesti keele säilimine läbi aegade kui põhiseaduse üks tähtsamaid eesmärke. Eelnõu oli algatatud ja vastu võetud Riigikogu X koosseisu ajal.

Riigikogu menetles veel nelja põhiseaduse muudatust, millest esimene oli Vabariigi Presidendi algatatud eelnõu seoses riigikaitse juhtimisega. 2008. aasta mais vastu võetud eelnõu kohaselt ei nimeta Riigikogu enam ametisse kaitseväge juhatajat ega ülemjuhatajat, samuti pole Riigikogu liikmel õigust pöörduda nende poole arupärimistega. Nii kaitseväge juhataja kui ka seni põhiseaduse § 78 punktis 14 nimetatud kaitseväge juhtkonna ametisse nimetamist eelnõu kohaselt enam põhiseadusega ei reguleerita. Muudatused võttis vastu ka Riigikogu järgmine, XII koosseis 2011. aasta aprillis.

Lisaks esitati Riigikogu menetlusse üks kultuuripärandi kaitsmisele suunatud ja üks rahvaalgatuse korras seaduseelnõu algatamist võimaldav põhiseaduse muudatus. Põhiseaduse muutmise seaduse neljanda eelnõu eesmärk oli vähendada valimiste arvu – eelnõu järgi oleks valitud alates 2027. aastast Riigikogu ja kohaliku omavalitsuse volikogud korraliselt alati samal aastal, esimene märtsis ja teised oktoobris, ning alates 2029. aastast Euroopa Parlamendi saadikud ja president korraliselt alati ühel ja samal aastal. Kolm viimati nimetatud eelnõu jäid siiski vastu võtmata ja langesid menetlusest välja.

2008. aasta juunis ratifitseeris Riigikogu **Lissaboni lepingu**, millega muudeti Euroopa Liidu lepingut ja Euroopa Ühenduse asutamislepingut – viimasest sai Euroopa Liidu toimimise leping. Euroopa Liidu organisatsiooni ja menetlusi reformiv leping jõustus 1. detsembril 2009.

Kõige olulisemad seadused

Riigikogu XII koosseisu poolt vastu võetud seadustest võiks nimetada kolme, mille mõju oli võrreldes teistega oluliselt suurem, puudutades enamikku Eesti elanikest: töölepingu seadus, euro kasutusele võtmise seadus ja liiklusseadus. Kõigi kolme puhul eelnes ja järgnes seaduse vastuvõtmisele laialdane teavituskampaania meedias.

Uus **töölepingu seadus** (2008) asendas Ülemnõukogu poolt 1992. aastal vastu võetud redaktsiooni ja koondas endasse normid, mis varem sisaldasid palgaseaduses, puhkuseseaduses ning töö- ja puhkeaja seaduses. Lisaks muudeti sama problemaatikaga seoses veel rohkem kui 40 seaduse sätteid. Sõnaselgelt sätestati töölepingu koht teiste võlaõiguslike lepingute süsteemis ja selle seos käsnduslepinguga ning võimaldati mõnes valdkonnas palgatöö tegemist isegi 7–12-aastastel alaealistel. Enim vaidlusi tekitas töötajate sotsiaalsete garantiide küsimus töölepingu lõpetamisel ja ka pärast seaduse vastuvõtmist väitsid nii töövõtjate kui ka tööandjate esindajad, et küsimus lahendati just teisele poolele soodsalt. Sotsiaalsete garantiide küsimuse osas kasutasid tööturu osapoolsed erinevat terminoloogiat – ühed nimetasid seda „tööturu paindlikumaks muutmiseks” ja teised „garantiide vähendamiseks”. Koondamishüvitise vähenemine 2–4 kuu töötasult 1 kuu tasule on siiski kuiv tõsiasi, nagu ka tööandja õigus vähendada töötaja töötasu kuni kolmeks kuuks 12-kuulise ajavahemiku jooksul mõistliku ulatuseni, kui tööandja ei saa ettenägematustest, temast mitteolenevatest majanduslikest asjaoludest tulenevalt anda töötajale kokkulepitud ulatuses tööd. Teisalt laiendati aga töötuskindlustuse seaduse alusel hüvitist saavate isikute ringi ka pikema staažiga koondatutele, mistõttu võib rääkida hüvituskoormuse osalisest suunamisest tööandjatele riigile.

Euro kasutusele võtmise seadus kehtestas Eesti Vabariigi territooriumil ametlikuks maksevahendiks euro. 2011. aasta alguses jõustunud ebahariliku struktuuriga seadus koosneb viiest sisulisest paragrahvist, millele järgnevad muudatused rohkem kui 220 seaduses, kujutades endast peamiselt kroonide ümberarvutusi uueks vääringuks.

Uus **liiklusseadus** (2010) ühendas lisaks varasema seaduse regulatsioonile ka varem Vabariigi Valitsuse määrusena kehtestatud liikluseeskirja sätteid, kusjuures liikluseeskirja määruuse kujul enam ette ei nähta. Liiklusmärkide ja teemärgiste kehtestamine jäi siiski majandus- ja kommunikatsiooniministri pädevusse. Seadusega kehtestati rohkesti muudatusi, millest olulisemad puudutasid muu hulgas joobes juhtimist, teooria- ja sõidueksamit, käitumist ülekäigurajal, möödasõitu, turvaravustuse ja helkuri kasutamist, jalgratturite, mopeedijuhtide ja tasakaaluliikurite liiklemist ning jääteel liiklemise regulatsiooni.

Uus **perekonnaseadus** (2009) tegi suuremaid muudatusi kolmes valdkonnas: abikaasade varalised suhted, hooldusõiguse uuendamine laste ja vanemate suhetes ning eestkostesüsteem. Varem loeti abielu kestel omandatu abikaasade ühisvaraks, mida lahutuse korral hakati jagama, või sõlmiti abieluvaraleping, millega määrati varalahususe korraldus. Uue seaduse kohaselt saavad isikud abiellumis-

avaldust tehes ise valida neile sobiva varasuhte ning kahe nimetatud varasuhte kõrval on veel kolmas: juurdekasvu tasaarvestus. Kui abiellujad mingit valikut ei tee, kehtib varaühisus. Vanema hooldusõigus kuulub üldjuhul mõlemale vanemale, kuid seda saab määrata ka ainult ühele, samuti on võimalik seda piirata. Uue regulatsiooni järgi annab nõusoleku olulisemateks lapse varaga tehtavateks tehinguteks mitte enam sotsiaaltöötaja, vaid kohus. Uue seaduse järgi valvavad eestkostjate järele kohtud, välistades olukorra, kus eestkostja võis teostada järelevalvet iseenda üle. Kasutusele võeti vanema hooldusõiguse instituut, mis kuulub üldjuhul mõlemale vanemale ning jaguneb isikuhoolduseks ning varahoolduseks. Uus perekonnaseadus erineb varasemast suurema detailsuse poolest.

Riigi majanduslik olukord – nii majandustõus kui ka langus – kajastusid **riigieelarvetes**. Kui 2007. aastal võttis parlament vastu veel positiivse lisaelarve, siis 2008. aastal tuli teha üks ja 2009. aastal koguni kaks negatiivset lisaelarvet. Silmatorkavalt range oli seejuures „**Riigi 2009. aasta teise lisaelarve seadusega seondult teiste seaduste muutmise seadus**”, millega tõsteti alkoholi, sigarettide ja kütuste aktsiise ning keskkonnatasusid, lõpetati riigipoolne õppelaenu tasumine avalike teenistujate (kui isikul polnud vähemalt 1-aastast avaliku teenistuse staaži) ja kuni 5-aastast last kasvatava vanema eest, tõsteti käibemaksu, piirati ajutise töövõimetuse hüvitisi ning kohaliku omavalitsuse üksuste võimalusi laenude ja muude pikaajaliste kohustuste võtmisel. Ka 2009. a esimese lisaelarvega kaasnes mitme seaduse muutmine (puudutades muu hulgas riigiametnike palka), et vähendada riigi kulusid.

Rahandus ja majandus

Majandussurutise ajal muudeti paindlikumaks **riigieelarve seadust** (2009). Uued normid võimaldavad kasutada stabiliseerimisreservi ka finantskriisi ennetamiseks või leevendamiseks. Riigikogu sai võimaluse võtta laene suuremas ulatuses kui on riigieelarves ette nähtud. Ühtlasi kehtestati võimalus anda riigigarantiid ka muudele isikutele kui vaid riigi või kohaliku omavalitsuse üksuse omandis olevatele juriidilistele isikutele.

Sarnasel motiivil – finantsstabiilsuse säilitamiseks – muudeti 2010. aasta lõpus ka **krediidiasutuste seadust, tagatisefondi seadust** ja veel paari seadust. Muudatused reguleerivad finantsinspektsiooni tehtavat erijärelevalvet, krediidiasutuste ühinemist ja jagunemist, osaluse sundvõõrandamist krediidiasutuses ja hoiuste tagamist (riigi tagatud hoiuse suurus jõudis 100 000 euroni ühe hoiustaja kohta ühes krediidiasutuses).

Õige pea pärast Riigikogu XI koosseisu kokkutulemist muutis parlament **tulumaksuseadust**, vähendades järk-järgult tulumaksu määra, mis oleks pidanud jõudma 2011. aastaks 18%-ni. Ühtlasi planeeriti maksuvaba tulu tõus 36 000 kroonini aastas ja kehtestati täiendav maksuvaba tulu lapse ülalpidamise korral. Majandusbuumi harjal tehtud otsused tuli 2009. aastal majanduskriisi põhjas siiski üle vaadata – tulumaksu langus peatati 21% ja maksuvaba tulu 27 000 kroonil ning ka alaealise lapse ülalpidamise korral saadava maksuvaba tulu osas tehti järeleandmisi.

2010. aastal muudeti tulumaksuseaduse sätteid nii, et maksustamisel koheldakse füüsiliste isikute väärtpaberiinvesteeringutest saadud kasu analoogiliselt juriidiliste isikute väärtpaberi-

investeeringutest saadud kasuga. Olemuselt tähendab see investeeringutulu maksustamise edasilükkamist kuni selle tarbimisse võtmiseni. Väljavõtmata tulu majandamiseks loodi investeerimiskonto süsteem.

Sama aasta lõpus tehti tulumaksuseaduses muudatusi, mille eesmärk oli kõrvaldada vastuolud Eesti seaduse ning Euroopa Ühenduse ja Euroopa Majanduspiirkonna (EMP) õiguse, eelkõige Euroopa Ühenduse asutamislepingust ja EMP lepingust tulenevate nõuete vahel. Varasemad sätted nägid ette mõningaid maksusoodustusi üksnes residentidest maksumaksjatele või tingimusel, et tulu on saadud residentilt. Muudatuste järel vastavalt kas kaotati maksusoodustused või laiendati neid ka teiste EMP lepingu osalisriikide residentidele ning mitteresidentidelt saadud tulule. Ühtlasi arvati elatis maksustatava tulu hulgast välja ja piirati tulumaksuvabastust eluruumi võõrandamisel – kui isik võõrandab eluruumi, mida ta kasutas eluruumina, siis rakendatakse maksuvabastust vaid ühe võõrandamise kohta kahe aasta jooksul.

Riigi tulude suurendamisele olid suunatud **käibemaksuseaduse** muudatused (2008 ja 2009), mille kohaselt tõusis tavaline käibemaks 18%-lt 20%-le ja soodusmäär 5%-lt 9%-le, kusjuures vähendati kaupade ja teenuste arvu, mille käibemaksul on soodusmäär. Viimaste hulgast sai enim tähelepanu etenduste ja kontsertide korraldamise soodsama maksumäära lõppemine.

Etteulatavalt (alates 2012. aastast) tunnistas Riigikogu kehtetuks kaks kohalikku maksu – paadimaksu ja müügitaksu –, mida seni nägi ette **kohalike maksude seadus**.

Uue **riigilõivuseaduse** (2010) vastuvõtmine oli põhiliselt seotud eurole üleminekul, sest lõivumäärade ümberarvestus võttis seaduse tekstist niivõrd kaaluka osa, et nõudis seaduse menetlemist eraldi euro kasutusele võtmise seadusest. Lõivumäärad ümardati reeglina lõivumaksjale veidi soodsamas suunas.

Ekspordi riikliku tagamise seaduses (2009) sätestati uued alused riigipoolse eksporditagatise mehhanismidele ja mahtudele. Erinevalt varasemast korrast tegeleb eksporditagatise andmisega sihtasutuse asemel riigi osalusel asutatud kindlustusselts. Kindlustusseltsiga sõlmitud tagatislepingus garanteeritakse nii tootmisriske, krediidiriske kui ka investeeringuriske, edasikindlustajaks on riik. Eksporditagatistega seotud samaaegselt kehtivate kindlustuslepingute järgsete kohustuste summa tõsteti kolmekordseks ja see ei tohi ühelgi hetkel ületada 192 miljonit eurot (3 miljardit krooni). Samane muudatus – piirmäärade tõus – viidi sisse ka **ettevõtluse toetamise ja laenude riikliku tagamise seadusesse** (2010), kus sihtasutuse sõlmitud jõus olevate tagatislepingute kogusumma ei või nüüd ühelgi hetkel ületada ettevõtluslaenude puhul 128 miljonit eurot ja elamumajanduslaenude puhul 96 miljonit eurot.

Füüsilisest isikutest ettevõtjate registreerimine oli enne 2009. aastat jagunenud Maksu- ja Tolliameti peetava maksukohustuslaste registri ning äriregistri vahel. **Äriseadustiku ja maksukorralduse seaduse** muutmise järel muutus kohustuslikuks kõigi FIEde registreerimine äriregistris. Maksukorralduse seadust täiendati ka sättega, mille kohaselt peatub intressi arvutamine maksunõudelt, kui intressi summa ületab maksunõude suuruse (2010).

Äriseadustiku muudatustega (2010) lihtsustati osaühingu regulatsiooni, sealhulgas võimaldati füüsilistest isikutest osanikel äriühingu asutamisel oma osa eest tasumata jätta, kui osaühingu osakapital ei ole suurem kui 25 000 eurot. Samas ei või osaühing kuni kõigi osanike maksiskohustuse täitmiseni teha neile väljamakseid (välja arvatud töötasu).

Võlgade ümberkujundamise ja võlakaitse seaduse (2010) vastuvõtmise tingis asjaolu, et majanduskriisi ajal sattus makseraskustesse rohkesti füüsilisi isikuid, kelle olukorra leevendamist peeti õiglaseks. Seadus sätestab rahaliste kohustuste tähtaja pikendamise, osadena täitmise või kohustuse vähendamise alused. Võlgade ümberkujundamist ei lubata, kui välja on kuulutatud võlgniku pankrot või kui kohus on viimase kümne aasta jooksul enne avalduse esitamist rahuldanud võlgniku võlgade ümberkujundamise või pankrotimenetluses võlgadest vabastamise avalduse. Seadus kaitseb ka võlausaldajaid pahatahtlike võlgnike eest ning võimaldab määrata võlgnikule pädeva nõustaja.

Makseraskustes eraõigusliku juriidilise isiku probleemide lahendamiseks otsiti alternatiivi pankrotimenetlusele ja kohtuvälisele kokkuleppemenetlusele võlausaldajatega ning see leidis väljenduse **saneerimisseaduses** (2008). Saneerimisseadusega loodi reeglid, mille alusel oleks võimalik juriidilisel isikul, keda on tabanud või tabamas majandusraskused, mille ületamine teatavate abinõude rakendamisel on siiski tõenäoline, saada kaitset võlausaldajate nõuete eest ja sel viisil säilitada oma ettevõtte majanduslik toimimine. Saneerimismenetluse algatab kohus, kes määrab saneerimisnõustaja. Viimane koostab saneerimiskava, mille peavad heaks kiitma võlausaldajad. Saneerimismenetlust rakendatakse ainult siis, kui ettevõtte jätkusuutlik majandamine on pärast saneerimist tõenäoliselt võimalik, ent seda pole lubatud kohaldada krediidiasutuse, makseasutuse, kindlustusandja, investeerimisühingu, paljude investeerimisfondide ja veel mõne rahandusega seotud juriidilise isiku puhul.

Alkoholi ja tubakatoodete **aktsiisimäärad** jätkasid vaadeldaval perioodil tõusu ja 2008. aastast kehtestati aktsiisimaks ka maagaasile, kaugkütteks kasutatavale põlevkiviküttele ja elektrienergiale. Gaasi puhul maksab aktsiisi võrguettevõtja, koostootja (soojuse ja elektrienergia koostootmisel) või tarbija (võrguväliselt soetatud gaasi osas). Elektrienergia puhul on aktsiisimaksjaks võrguettevõtja, omatoodetud energia tarbija või otseliini kaudu edastatud energia tarbija. Kütuste aktsiise tõsteti XI Riigikogu ajal järk-järgult, aktsiisiga maksustati alates 2011. aastast ka põlevkivi.

2011. aasta kevadel muudeti **investeerimisfondide seadust, kindlustustegevuse seadust, väärt-paberituru seadust ja krediidiasutuste seadust**, sätestades pensionifondi või muu avaliku fondi, krediidiasutuse, kindlustusandja ja investeerimisühingu juhatuse liikmete ja töötajate töö tasustamise, sealhulgas lahkumis- ja pensionihüvitiste ning muude soodustuste määramise alused ja põhimõtted. Need printsiibid peavad olema selged, läbipaistvad ja kooskõlas usaldusväärse ja tõhusa riskide juhtimise põhimõtetega, lähtuma juriidilise isiku äristrateegiast ja väärtustest, arvestama majandustulemustega, ent ka soodustatud isikute või klientide õigustatud huvidega.

Euroopa Liidu teenuste direktiivi rakendamise seaduse (2009) eesmärk on tagada võimalikult sujuv ja formaalsustevaba teenuste osutamine Eesti territooriumil, kui teenuse osutajaks on teises Euroopa Liidu liikmesriigis asutatud ettevõtja. Teenuste direktiivi ja vastuvõetud seaduse mõtteks on võimaldada ettevõtjatel teises liikmesriigis ajutiselt teenust osutada ka ilma asutamiskohustusega, või kui

soovitakse seda teha, siis peab see olema võimalikult lihtne. Valdkondades, kus teenuse osutamiseks on vajalik kas registreering, tegevusluba või litsents ja ettevõtja on sellise loa juba saanud liikmesriigis, kus ta on asutatud, ei ole üldjuhul teisel liikmesriigil õigust nõuda enda territooriumil tegutsemiseks täiendavate loamenetluste läbimist.

Eelmisega tihedalt seotud **majandustegevuse seadustiku üldosa seadus** (2011) tõi n-ö sulgude ette arvukalt erinevates ettevõtlus- või majandusharusid reguleerivates seadustes sisalduvaid norme, mida on võimalik kohaldada neile kõigile. Koondamise ja ühtlustamise käigus tehti muudatusi ligi 60 seadusesse. Seadus reguleerib majandustegevuse alustamise nõudeid, kui ettevõtjal on selle alustamiseks vaja taotleda tegevusluba või teatada oma tegevuse alustamisest. Sätestatud on ettevõtja hoolsuskohustus majandustegevuse teostamisel ja kohustus teatada sellest loobumisel. Seadus näeb ette ka majandustegevuse keelamise võimaluse majandushaldusametuse poolt kuni üheks aastaks, kui majandustegevuse nõudeid on oluliselt rikutud.

Hasartmänguseadus (2008) koondas endasse varasema samanimelise seaduse ja loteriiseaduse normid. Uue seadusega loodi detailsemad reeglid ning nõuded hasartmänguliikide korraldamiseks ja nähti ette ka varasemate seadusega reguleerimata või ebatõhusalt reguleeritud mängude hõlmamine, sealhulgas näiteks „vaimsel osavusel” põhinevate mängude ning kaubanduslike loteriide regulatsioon. Oluliselt suurendati hasartmängude korraldajate aktsia- või osakapitali nõudeid. Regulatsiooni põhjalikkust iseloomustab asjaolu, et uue seaduse maht ületab kahekordselt varasemate seaduste kogumahu.

Hasartmänguseadusega on osaliselt seotud ka uue **hasartmängumaksu seaduse** (2009) vastuvõtmine, millega mindi endiselt maksumärkide süsteemilt uuele korraldusele, kus maksu tasumist tõendab Maksu- ja Tolliameti otsus, mis sisaldab muu hulgas andmeid korraldatava hasartmängu liigi, õnnemängu või osavusmängu korraldajale kuuluvate mängukohtade nimetuste ja aadresside kohta. MTA otsusest selgub ka asjaolu, mitme õnnemängu mänguautomaadi ja -laua eest või mitme osavusmängu mänguautomaadi eest igas mängukohas on korraldaja hasartmängumaksu tasunud.

Mahu poolest torkab silma uus **audiitoritegevuse seadus** (2010), millega reformiti põhjalikult audiitoritegevuse õiguslikke aluseid. Seadus kehtestas üksikasjalikud nõuded vandeaudiitoritele, vandeaudiitorite ühingutele, atesteeritud siseaudiitorile ja avaliku sektori siseaudiitorile; audiitori kutseksami korralduse, kutse-eeskriitika standardid, audiitorkogu õigusliku seisundi, pädevuse ja vastutuse, samuti riikliku järelevalve korralduse. Seadus reguleerib ainult majandusarvestusala auditeerimist, teised auditeerimisvaldkonnad (keskkond, IT, tervishoid) jäävad seaduse mõjualast välja.

Elektrituru avanemise oluline samm oli elektribörsi avamine, mis seadustati **elektrituruseaduse** muudatusega (2010). Alates 2013. aasta 1. jaanuarist loetakse kõik Eesti elektritarbijad vabatarbijateks, seaduses loobuti ostukohustusest kui spetsiifilisest, ent vähekasutatavast toetusmeetmest elektritootjale. Kehtestati ka elektrivõrguga liitumise riigipoolne toetus majapidamistele, mis asuvad regionaalselt ebasoodsas piirkonnas. Siiski säilitati omafinantseeringu nõue ja eeldused, et majapidamises pole elektriühendust kunagi olnud või on see katkenud tarbijast sõltumatutel asjaoludel.

Elektri-, vee-, kütte- ja gaasimonopolide hinnakujundust reformiti Riigikogu XI koosseisu ajal oluliselt. **Maagaasiseaduse** muutmisega (2009) kehtestati kodutarbijale turgu valitseva gaasiettevõtja poolt müüdava gaasi hinna osas põhimõte, et müüdava gaasi kaalutud keskmine hind koosneb läbinähtavalt riiki sisseostetava gaasi hinnast ja sellele lisatud müügi- ja marginaalidest. Gaasiettevõtja peab müügi- ja marginaali piirmäära kooskõlastama Konkurentsiametiga. Turgu valitsev gaasiettevõtja peab lähtuma gaasi sisseostul headest äritavadest ning ostma gaasi võimalikult soodsalt hinnaga. **Monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seadusega** (2010) läksid kõigi soojust tootvate kaugkütteettevõtjate toodangu hinnad omavalitsustelt Konkurentsiameti kontrolli alla. Vee- ja kanalisatsiooniteenuse hinna ning veevõrguga liitumise tasu metoodika kooskõlastamine on sõltuvalt klientide arvust omavalitsuse või Konkurentsiameti funktsioon.

Riigihangete seadusesse lisati alates 2012. aastast uus menetlusviis, nn lihthange, mille piirmäär on 30 000 eurot ehitustööde ja 10 000 eurot muude teenuste või asjade ostmisel. Hankijale pandi kohustus kehtestada asutusesisene hankekord, kui ühel eelarveaastal planeeritavate asjade ja teenuste riigihangete eeldatav kogumaksumus ületab 80 000 eurot või ehitustööde kogumaksumus 500 000 eurot.

Uus **reklaamiseadus** võeti vastu 2008. aasta kevadel. Reklaamialane regulatsioon koondati võimalikult suures osas ühte õigusakti eesmärgiga lihtsustada reklaami tellijate, teostajate, avalikustajate ja järelevalveorganite tööd. Väga spetsiifiliste valdkondade ja spetsiifiliste sihtgruppidele suunatud reklaami (ravimid, väärtpaberid ja investeerimisfondid) regulatsioon jäeti siiski eriseadustesse. Seadus sisaldab piiranguid ja keelde väga erinevate teenuste või kaupade osas (tubakatooted, relvad ja laskemoon, hasartmäng, notariteenused, finantsteenused, alkohol jmt).

Vedelkütuse seaduse muudatusega (2011) kehtestati kütuse müüjale tagatise maksmise kohustus kütuse tarbimisse lubamisel üks miljon eurot ja juba tarbimisse lubatud kütuse puhul sada tuhat eurot. Maksu- ja Tolliamet sai õiguse nõuda riski hindamisele tuginedes kütuse müüjalt tagatise suurendamist, samas võib laitmatult tegutsenud ettevõtete puhul tagatist hoopis vähendada. Tagatist ei kohaldata kütuse müüjale, kes käitleb ainult lennukikütuseid või vedelgaasi. Muudatuse eesmärk oli käibemaksupettuste vältimine.

Tarbijakaitseadust täiendati 2007. aastal oluliste sätetega, mis defineerisid ebaausad, eksitavad ja agressiivsed kauplemisvõtted ning keelasid nende kasutamise. Näiteks loetakse agressiivseks kauplemisvõtteks tarbija külastamine tolle kodus, eirates tarbija palvet lahkuda või mitte tagasi tulla. Samas kontekstis muudeti ka võlaõigusseadust, täiendades seda ilme ka lausega: „Tarbija vaikimist või tegevusetust ei loeta tarbija nõustumuseks” (§ 99).

Tarbijakaitse iseloomuga olid ka tarbijakrediiti ja muid krediidilepinguid puudutavad muudatused **võlaõigusseaduses** (2011), millega võeti Eesti õigusesse üle ELi tarbijakrediidi direktiiv. Suurendati oluliselt info hulka, mida tuleb tarbijale lepingueelselt avaldada, krediidiantjale pandi sõnaselge kohustus hinnata enne lepingu sõlmimist tarbija krediidivõimelisust, samuti tuleb igas tarbijakrediitilepingu sõlmimise võimaluse osutavas reklaamis näidata ära sellise krediidikulu määr tüüpilise näite kujul. Keerulisemaks muutus finantsteenuse osutamine sidevahendi teel. Võlaõigusseadust

muudeti tarbijakaitselises võtmes ka teiste laenulepingute osas, kusjuures rohkesti täiendusi oli just lepingueelsete toimingute ja lepingust taganemise osas.

Samas kontekstis muudeti **tsiviilseadustiku üldosa seadust** (2009), lugedes heade kommetega vastuolus olevaks ja tühiseks tarbijakrediidilepingu, kui tarbija poolt tasumisele kuuluva krediidi kulukuse määr ületab krediidi andmise ajal Eesti Panga viimati avaldatud keskmist krediidiasutuste poolt eraisikutele antud tarbimislaenude kulukuse määra enam kui kolm korda.

2010. aasta novembris ratifitseeris Riigikogu **Majandusliku Koostöö ja Arengu Organisatsiooniga** (OECD) ühinemiseks vajalikud 3 lepingut. Liikmeks sai Eesti Vabariik 9. detsembril 2010.

Sotsiaalvaldkond, tervishoid

2008. aasta oktoobris tehti mahukaid muudatusi **kogumispensionide seadusesse**, kohendades aastate jooksul pensionisüsteemis tuvastatud kitsaskohti. Muu hulgas keelati fondihalduritel võtta pensionifondi sissemakset tegevalt isikult sissemakse tegemise eest ja osaku väljalaskmise eest täiendavat tasu. Põhjalikult sätestati pensionifondist väljamaksete tegemise korraldus.

2009. aasta mais peatas riik osaliselt maksed teise samba pensionifondidesse pooleteiseks aastaks. Isikutel oli võimalus selle aja jooksul ise vabatahtlikult makseid jätkata või enda maksed peatada. Isikutele, kes aastatel 2010–2011 kogumispensioni makseid jätkasid, lubas riik teatava soodustuse, makstes aastatel 2014–2017 teise sambasse tavapärasest suurema summa.

Kolmas suurem muudatuste pakett sätestati 2011. aasta alguses. Kohustusliku kogumispensioni osas täiendati konservatiivsete pensionifondide investeerimispiiranguid ja fondivalitsejatele esitatavaid nõudeid, muudeti pensionifondide vahetamise ja sissemaksete suunamise reegleid (kord aastas toimuv fondide vahetamine asendati võimalusega vahetada fonde 3 korda aastas). Vabatahtliku pensionifondi osakute vahetamise reeglid muudeti paindlikumaks, kaotades seni kehtinud piirangud vahetatavate osakute minimaalse arvu ja vahetamise sageduse osas, ühtlustati kolmanda samba skeemide vahel liikumise reegleid ning võimaldati toodete vahetamist ilma osakuomanikule või kindlustusvõtjale väljamakset tegemata. Muudeti täiendava kogumispensioni sissemaksete ja vabatahtliku pensionifondi osakute soetamiseks makstud summade maksustatavast tulust mahaarvamise reegleid.

2007. aastal täiendati **riikliku pensionikindlustuse seadust** pensionide indekseerimise osas nii, et iga kalendriaasta 1. aprilliks indekseeritakse riiklikke pensione indeksiga, mille väärtus sõltub 20% tarbijahinnaindeksi ja 80% sotsiaalmaksu pensionikindlustuse osa laekumise aastasest kasvust.

Pensioniea järk-järgulist tõusu kehtestav muudatus võeti vastu 2010. aasta kevadel. Muudatuse tulemusena kasvab aastatel 1954–1960 sündinud isikute pensioniiga 63-lt eluaastalt 65-ni 3 kuu võrra iga järgmise sünniaasta kohta alates aastast 2017. Nii meeste kui ka naiste üldine pensioniiga on 2017. aastast 65 aastat.

Töötuskindlustuse seaduse täiendusega (2010) loodi tööturuteenuste ja -toetuste sihtkapital. Sihtkapitali moodustavad töötuskindlustushüvitiste sihtfondi laekuvad kindlustatu töötuskindlustusmaksed (kuni 30%), koondamise ja tööandja maksejõuetuse puhul makstavad tööandja töötuskindlustusmaksed (kuni 30%), riigieelarvest Sotsiaalministeeriumi eelarve kaudu sihtotstarbeliselt eraldatud vahendid ning nende paigutamiseks saadav investeeringutul. Sihtkapitali vahendeid kasutatakse tööturuteenuste osutamiseks ja tööturutoetuste, välja arvatud töötutoetuse maksmiseks.

2011. aastal tehtud **tööturuteenuste ja -toetuste ning töötuskindlustuse seaduse muudatuste** eesmärk oli tõsta töötute töötamise aktiivsust, ennetada pikaajalise töötuse teket ning võimaldada töötutel paremini keskenduda tööotsingutele, muutes pöördumise Töötukassasse paindlikumaks. Seadusega muudeti töötute mõistet, töötusotsimiskava sisu ja koostamise korda, lisati eraldi paragrahvina töötute kohustused ning suurendati võimalusi asendada töötukassasse vastuvõtule tulemine sidevahendi teel pöördumisega.

Tervishoiuteenuste korraldamise seaduse ja mitme teise tervishoidu puudutava seaduse muutmiseks loodi digitaalne terviseinfosüsteem (2007), mis lõi eeldused mitme konkreetsema projekti („Digitaalne terviselugu”, „Digitaalsed pildid”, „Digitaalne ravijärjekorra registratuur” ja „Digitaalne retsept”) käivitamiseks.

Seadusesse lisati iseseisvalt osutatava ämmaemandusabi teenuse regulatsioon ning pereõie mõiste (2009). Kõnealust seadust täiendati 2010. aastal ka sättega, mis lubab osutada arsti juhendamisel tervishoiuteenust hambaarstiõppe, arstiõppe, õeõppe ja ämmaemandaõppe üliõpilastel, kui need on läbinud studiumi teatava osa (sõltuvalt erialast II, III või IV kursuse).

Ravikindlustuse seaduse muudatustega (2008) võimaldati kindlustuskaitse tekkimine haigekassa algatusel, kui tööandja ei ole haigekassale seadusega kehtestatud korras isiku kindlustuskaitse tekkimiseks vajalikke dokumente esitanud. Sätestati ka, et isiku välismaale ravile saatmise osas annab hinnangu kindlustatud isikule tervishoiuteenust osutava arsti kokkukutsutud arstlik komisjon, mis koosneb vähemalt kahest eriarstist (kelle hulgas peab olema kindlustatud isikule tervishoiuteenust osutav arst).

Kahe muudatusega (2008) lisati hambaproteeside hüvitise saajate hulka töövõimetuspensionärid, ent vähendati oluliselt nende isikute ringi, kelle hambaravi teatava piirini riigi poolt hüvitatakse. Varem võisid hüvitust saada kõik vähemalt 19-aastased kindlustatud isikud, pärast seaduse muutmist vaid töövõimetuspensionärid, vanaduspensionärid, üle 63-aastased kindlustatud isikud, rasedad, alla üheaastase lapse emad ja isikud, kellel on talle osutatud tervishoiuteenuse tagajärjel suurenenud vajadus saada hambaraviteenust.

Olulisemaks muutuseks tuleb aga pidada ajutise töövõimetuse maksmise korra muudatust (2009). Kui varem tekkis õigus saada haigus hüvitist töövõimetuslehel märgitud töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastuse teisest päevast alates, siis alates 1. juulist 2009 makstakse seda üldjuhul alates üheksandast päevast. Esimese kolme haiguspäeva eest töötaja hüvitist ei saa, neljanda kuni kaheksanda haiguspäeva eest maksab hüvitist tööandja (70% töötaja keskmisest töötasust). Tööandja makstava hüvitise korraldus on sätestatud **töötervishoiu ja tööohutuse seaduses**.

Ravimiseaduse täiendus (2010) võimaldab soetada ravimeid Eesti apteekidest ka teises Euroopa Liidu liikmesriigis väljastatud retsepti alusel. Retsept kehtib kuni 60 päeva.

Elundite ja kudede siirdamise seadust täiendati olulisel määral (2008) ning see nimetati ümber **rakkude, kudede ja elundite käitlemise ja siirdamise seaduseks**. Seadus viidi vastavusse valdkonda reguleeriva eurodirektiiviga, kehtestati tegevusload valdkonnas tegutsevatele eriarstiabi osutajatele, sätestati biovalvsuse, s.t rakkude, kudede või elundite käitlemisel tekkinud rasketest kõrvaltoimetest või retsipiendile siirdamise käigus või pärast seda täheldatud rasketest kõrvaltoimetest teavitamise ja nende tekkepõhjuste väljaselgitamise kord.

Riiklike peretoetuste seadusest otsustati alates 2009. aastast välja jätta koolitoetus kord aastas kooliaasta alguses, mida oli seni õigus saada lapsel, kes õpib algkoolis, põhikoolis, põhikoolibaasil kutseõppeasutuses või gümnaasiumis. Põhjenduseks toodi kulude kokkuhoid ja eelarve tasakaal.

Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seaduses eristati tööealiste inimeste puudeastmed kuni 16-aastaste ja vanaduspensioniealiste inimeste astmestikust (2007). Toetuste süsteemi täiendati töötamistoetusega.

Psüühiliste erivajadustega isikute muredele mõeldes loodi **sotsiaalhoolekande seaduses** erihoolekandeteenuste mehhanism (2008). Erihoolekandeteenusteks on igapäevaelu toetamise teenus, töötamise toetamise teenus, toetatud elamise teenus, kogukonnas elamise teenus ja ööpäevaringne erihooldusteenus. Sama seadusega loodi ka peamiselt puuetega inimestele suunatud rehabilitatsiooni-teenus ning sotsiaalteenuste ja -toetuste andmeregister (STAR), mis võimaldab paremini rakendada individuaalset lähenemist inimese abistamisele hoolekandes.

2007. aasta juunis muutis parlament **vanemahüvitise seadust**, pikendades hüvitise maksmise aega 575 päevale selle määramisest. Alates 1. juulist 2009 muudeti sätte sõnastust seoses töölepingu seaduse vastuvõtmisega ja hüvitise maksmise perioodiks loetakse 435 päeva hetkest, mil tekkis õigus hüvitisele, see tähendab sünnitus- või lapsendamislehe lõpupäevale järgnevast päevast.

2007. aastal täiendati **puhkuseseadust** nn isapuhkuse sättega, mis võimaldab kasutada sissetulekus kaotamata 10 tööpäeva puhkust naise rasedus- ja sünnituspuhkuse ajal või kahe kuu jooksul pärast lapse sündi. Alates 1. detsembrist 2009 normi (kui see paiknes juba töölepingu seaduses) muudeti ja puhkuse aja eest tasu maksmisest ikkagi loobuti.

Riigi ja omavalitsuse asutuste töö korraldus

Vabariigi Valitsuse seaduse muudatustest olid olulisemad need, millega teostati **valitsusasutuste reformid**. 2008. aasta algusest lõpetasid eksistentsi Sideamet, Energiaturu Inspeksioon, Raudteeinspeksioon ja Tehnilise Järelevalve Inspeksioon, nende funktsioonid jagati Tehnilise Järelevalve Ameti ja Konkurentsiameti vahel.

Autoregistrikeskus lõpetas töö iseseisva asutusena ja selle funktsioonid läksid üle Maanteeametile. Ühendati Kohtuekspertiisi ja Kriminialistika Keskus ning Eesti Kohtuarstlik Ekspertiisibüroo.

Taimetoodangu Inspeksioon korraldati 2010. aasta jaanuarist ümber Põllumajandusametiks, millega ühendati ka Põllumajandusministeeriumi valitsemisalas hallatava riigiasutusena tegutsenud piirkondlikud maaparandusbürood ning Maaparanduse Ehitusjärelevalve- ja Ekspertiisibüroo.

2010. aasta algusest reformiti Politseiamet, Julgestus- ja Keskkriminaalpolitsei, politseiprefektuurid, piirivalve lennusalv, piirivalvepiirkonnad, Kodakondsus- ja Migratsiooniamet ning Piirivalveamet ühiseks Politsei- ja Piirivalveametiks, mille tulemusena tekkis Eesti suurim, umbes 7000 töökohaga riigiasutus. Eelnevalt võeti vastu ka **politsei ja piirivalve seadus** (2009) ning selle mahukas rakendamise seadus.

Samast ajast kujundati ümber Tervishoiuamet, Tervisekaitseinspeksioon ja Kemikaalide Teabekeskus ning ühendati Terviseametiks.

Tööturuteenuste ja -toetuste seadusest tulenevad Tööturuameti kohustused võttis alates 2009. aasta 1. maist täies mahus üle avalik-õiguslik juriidiline isik Eesti Töötukassa, Tööturuameti tegevus lõpetati.

2010. aasta suvest lõpetati Riigihangete Ameti töö ja selle funktsioonid anti üle Rahandusministeeriumile. Seni hallatava riigiasutusena tegutsenud Riigi Infosüsteemide Arenduskeskuse staatust muudeti ja temast sai Riigi Infosüsteemi Amet Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas.

Keskkonnaministeeriumi valitsemisalasse loodi Keskkonnaamet, mis moodustati ministeeriumi keskkonnateenistuste, Kiirguskeskuse ja Riikliku Looduskaitsekeskuse baasil.

Riigiasutuste reformidest tuleb mainida veel Riigi Teataja viimist Riigikantselei alluvusest Justiitsministeeriumi talituseks. Vaadeldavasse perioodi jäi ka Riigi Teataja muutumine elektroonilisest ja trükiväljaandest ainult elektrooniliseks andmekoguks.

Päästeteenistuse seaduse (2008) kehtestamisel võeti eeskujuks politsei-, kaitseväe-, vangla- ja piirivalveteenistus, mille erialane spetsiifika on piisavalt erinev, et korraldada vastavas valdkonnas töötavate isikute teenistussuhteid erinevalt avaliku teenistuse või töölepingu seaduses sätestatust. Seaduses on reguleeritud teenistusse võtmise, töö- ja puhkeaja, palga ning sotsiaalsete tagatiste küsimused.

Uus **päästeseadus** (2010), millest eraldati tuleohutuse normid, on olemuselt organisatsiooniseadus, s.t reguleerib ühe kindla valdkonna organisatoorse korraldust, päästeasutuste süsteemi ja pääste-

töödel rakendatavaid meetmeid, ent ka vabatahtlike päästjate töökorraldust ja sotsiaalseid tagatisi. Päästeseadus asendas 1994. aastast algselt tuletõrje- ja päästeseaduse nime all kehtinud varasema teksti.

Uus **teenetemärkide seadus** (2007) kaotas Teenetemärkide Komitee ja teenetemärkide andmisega seonduv asjaajamine anti üle Vabariigi Presidendi Kantsleile. Lihtsustati teenetemärkide andmise ettepanekute tegemise korda, sätestati teenetemärkide registri pidamise õiguslikud alused ja täiendati teenetemärgi äravõtmise aluseid. Vabariigi President loetakse uue seaduse kohaselt automaatselt Riigivapi ketiklassi teenetemärgi kavaleriks.

Uus **riigivaraseadus** (2009) liitis endaga ka varasema riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse normid, kusjuures viimati nimetatud valdkond reguleeriti põhjalikumalt. Eraõiguslike juriidiliste isikute asutamine ja nendes osalemine on uue seaduse kohaselt ainult täitewõimu pädevuses. Riigivara register kujundati ümber riigi kinnisvararegistriks, millel puudub õiguslik tähendus. Riigi kinnisvara kasutada andmise ja võõrandamise osas on muudatused suunatud tsentraliseerimise, vallasvara osas detsentraliseerimise poole.

Majanduslangusest tingitult kehtis vaadeldaval perioodil lühemat aega ka **Eesti keskmise palgaga seotud ametipalkade maksmise ajutise korralduse seadus** (2008), mis külmutas 2009. aasta algusest 2010. aasta märtsi alguseni ministrite, õiguskantsleri, kaitseväge juhataja ja osa teiste riigi-ametnike palgad. **Riigikogu liikme ametipalga ajutise korralduse seaduse** jättis president aga välja kuulutamata ja ka Riigikohus leidis, et koosseisu keskel ei luba põhiseadus (§ 75) parlamendiliikme palka külmutada. Alates 2012. aasta algusest reguleerib valdkonda **kõrgemate riigiteenijate ametipalkade seadus**, mis lähtub palga arvestamisel kõrgeimast palgamäärast (5200 eurot) ja koefitsiendist vastavalt ametikohale. Kõrgeimat palgamäära saavad Vabariigi President, peaminister, Riigikogu esimees ja Riigikohtu esimees. Seadus näeb ette ka palkade indekseerimise seoses elukalliduse tõusuga – kõrgeim palgamäär korrutatakse igal aastal indeksiga, mille väärtus on 50% tarbijahinnaindeksi aastase muutuse ja sotsiaalmaksu laekumise aastase muutuse aritmeetilisest keskmisest.

Riigikogu liikme õiguslik seisund sõnastati **Riigikogu liikme staatuse seaduses** (2007), mis tunnistas kehtetuks varem sama valdkonda reguleeriva Riigikogu töökorra seaduse ja koondas norme ka varasemast Riigikogu liikmete ametipalga, pensioni ja muude sotsiaalsete garantiide seadusest. Parlamendi liikmete palgakorraldus viidi kõnealuselt seadusest hiljem siiski välja. Riigikogu liikme staatuse seadus tõi muu hulgas sisse kaks uut volituste peatumise alust (lapsehooldus ja ajutine töövõimetus), samuti sätestati võimalus olla lühikese perioodi jooksul pärast uue Riigikogu valimistulemuste väljakuulutamist üheaegselt nii parlamendi kui ka Vabariigi Valitsuse liige. Riigikogu liikmed said võimaluse loobuda mandaadist ka enne ametivande andmist, palga säilitamine teatavaks perioodiks pärast volituste lõppemist asendati ühekordse hüvitisega. Algselt sätestas seadus ka Riigikogu liikme õiguse võtta endale tööle isiklik abi, ent majanduslanguse saabudes otsustati sellest normist loobuda.

2009. aasta veebruaris otsustas Riigikogu, et kui isik on süüdi mõistetud riigivastase või korruptsiooni-kuriteo eest, kaotab ta õiguse seadusega ettenähtud eripensionile. Otsus puudutas politseinikke, kaitseväelasi, piirivalvureid, prokuröre, kohtunikke, õiguskantslerit, riigikontrolöri, Riigikogu liikmeid ja Vabariigi Presidenti.

Uue **konsulaarseaduse** (2009) eesmärk on uuendada konsulaarametniku koolituse ülesehitust ja sisu, viia vajadustega kooskõlla aukonsuli volitusi ja tegevust käsitlevad sätted, muuta ja täiendada konsulaarametniku ja aukonsuli konsulaartoiminguid. Seadus peaks parandama konsulaarabi kättesaadavust nii Eesti kodanikele kui ka välismaalastele, selles on ajakohastatud konsulaarametniku aruandlust ja konsulipatendiga seonduvat.

2009. aastal ühendas parlament raamseadusena vaadeldava hädaolukorraks valmisoleku seaduse ja eriolukorra seaduse, mille tulemusena võeti vastu **hädaolukorra seadus**. Hädaolukorrana mõistetakse sündmust või sündmuste ahelat, mis ohustab paljude inimeste elu või tervist või põhjustab suure varalise kahju või suure keskkonnakahju või tõsiseid ja ulatuslikke häireid elutähtsa teenuse toimepidevuses ning mille lahendamiseks on vajalik mitme asutuse või nende kaasatud isikute kiire kooskõlastatud tegevus. Seadus sätestab sellisteks olukordadeks valmistumise reeglid, kolme kriisikomisjoni pädevuse, eriolukorra väljakuulutamise tingimused ja isiku õiguste piiramise võimalused eriolukorra ajal, samuti kaitseväge ja Kaitseliidu kasutamise võimalused hädaolukorra lahendamisel.

Rahvusvahelisel tsiviilmissioonil osalemise seadus (2011) reguleerib Eesti Vabariigi osalemist rahvusvahelisel tsiviilmissioonil ning missioonile lähetatava eksperdi õigusi, kohustusi ja sotsiaalseid tagatisi. Rahvusvaheline tsiviilmissioon on missioon, mis täidab humanitaarabi või rahvusvahelise tsiviilkriisi ohjamise ülesandeid. Missioone korraldab Välisministeerium, kiireloomulistel juhtumitel Päästeamet.

2008. aasta lõpus võeti vastu **kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse** muudatuste pakett, mille puhul torkasid silma eelkõige Tallinna volikogu ja poliitilist olukorda silmas pidavad täiendused. Pealinna volikogu liikmete arvu suurendati minimaalselt 63-lt vähemalt 79-le, samuti sätestati erinorm valimistulemuste kindlakstegemiseks mitme valimisringkonnaga kohaliku omavalitsuse üksuses. Seaduse algatamisele eelnes õiguskantsleri ettepanek Riigikogule viia kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse mõned sätted kooskõlla põhiseadusega. Õiguskantsler leidis, et kehtinud seaduses sätestatud Tallinna valimisringkondade moodustamine linnaosade kaupa ning mandaatide erijaotus valimisringkondade vahel on vastuolus põhiseadusest tulenevate valimiste ühetaolisuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega.

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusega (2010) asendati varasem valla- ja linnaeelarve seadus. Seadus reguleerib omavalitsusüksuse eelarve koostamist, täitmist ja aruandlust. Muudeti finantsdistsipliini tagamist (sh netovõlakoomust) puudutavaid norme, kusjuures eraldi peatükk reguleerib omavalitsuse üksuse tegevust raske finantsolukorra tingimustes.

Korralduse, kohtumenetluse, isikute õigused

Kohtute seaduse muudatusega (2008) ühendati Viru ringkonnakohus Tartu ringkonnakohtuga ja teise astme kohtuid jäi kaks – Tallinnas ja Tartus. Samuti viidi kriminaalhooldusosakonnad kohtute juurest üle vanglate osakondadeks. Riigikogu menetluses oli ka uue kohtute seaduse eelnõu, ent seaduseks seda vormida ei õnnestunud.

Kriminaalmenetluse seadustikku täiendati nn Euroopa arestimismäärust puudutavate normidega (2008). Euroopa arestimismäärus on Euroopa Liidu liikmesriigi pädeva õigussutuse tehtud taotlus teisele liikmesriigile vara konfiskeerimise tagamiseks või tõendina kasutatava vara hävitamise, muundamise, teisaldamise, üleandmise või käsutamise takistamiseks.

2011. aasta alguses viidi seadustikku sisse suurem muudatuste pakett. Muudatused puudutasid muu hulgas vabaduse võtmist psühhiaatrilise sundravi kohaldamise protsessis, videokonverentsi rakendamist, alaealise tunnistaja ülekuulamist, kriminaalasja lõpetamist mõistliku menetlusaja möödumise tõttu ja kõrgete riigiametnike immuniteedi äravõtmist.

Samal aastal tunnistati kehtetuks jälitustegevuse seadus ja põhiosas viidi vastavad normid täiendatud kujul kriminaalmenetluse seadustikku, politsei ja piirivalve seadusesse, tolliseadusesse ja veel mõnesse seadusesse, millel on jälitustegevusega puutumus.

Uus **halduskohtumenetluse seadustik** (2011) asendas eelmise, 11 aastat kehtinud versiooni. Tegemist ei ole menetlust põhimõtteliselt uuendava õigusaktiga (halduskohtu pädevusi ja volitusi ei muudeta), ent võrreldes varasema seadusega on selle tekst ligi kolm korda mahukamaks muutunud. Peamiselt tuleneb mahu suurenemine sellest, et varasemas redaktsioonis tegi seadus üldviite tsiviilkohtumenetluse seadustikule kui seadusele, mida rakendatakse kõigis halduskohtumenetluse seadustikuga reguleerimata küsimustes. Uus seadus hõlmab halduskohtupidamist tervikuna, samuti on lisandunud uute menetlusliikidena lihtmenetlus ja lepitusmenetlus, samuti massmenetlus olukordadeks, kus on vaja kaasata suuremat hulka kolmandaid isikuid. Loodud on ka vastuapellatsioonide ja -kassatsioonide võimalused, et vähendada n-ö igaks juhuks edasikaebamist. Seadustik peaks võimaldama haldusajade kiiremat lahendamist.

2008. aasta lõpus tehti **tsiviilkohtumenetluse seadustikku** rohkesti muudatusi (üle 400). Olulisematest muudatustest, mis puudutavad lisaks kohtunike, prokuröride ja advokaatide kitsale ringile ka muid isikuid, võib märkida menetluskäikude kiiremat kätetoimetamist, menetlusabi kättesaadavuse parandamist vähekindlustatud isikutele, nn väikenõuete menetlusreeglite lihtsustamist ja võimalust lihtsamalt eemaldada kohtuprotsessilt ebaprofessionaalsed esindajad või nõustajad (sh keeleoskuse puudulikkuse ja pahatahtlikkuse tõttu).

Mitmes vastuvõetud seaduses leidis norme, mis olid suunatud 2007. aasta nn pronksiöö sündmuste käigus ilmnenud õiguslike regulatsioonide puuduste kõrvaldamisele. Tähelepanuväärseim neist oli 2008. aasta juunis vastu võetud **politseiseaduse** ja mitme teise seaduse muutmise seadus. Politseiseadust täiendati sätetega viibimiskeelu, isiku kinnipidamise, turvakontrolli, politsei erivahendite,

füüsilise jõu, teenistuskooera ja aktiivse kaitse vahendite kasutamise kohta. Sama seaduse raames muudeti ka avaliku koosoleku korraldamise reegleid.

Korralduseseadus (2011) on Eesti õigusaktide süsteemis uus nähtus. Seaduse eesmärk on sätestada avaliku korra kaitse üldpõhimõtted ja alused. Kesksed mõisteteks, millest lähtuvalt seadus on üles ehitatud, on *oht* ja *avalik kord*. Ohuks loetakse seaduse kohaselt olukorda, kus ilmnenud asjaoludele antava objektiivse hinnangu põhjal võib pidada piisavalt tõenäoliseks, et lähitulevikus leiab aset korraldusrikkumine. Avalik kord on ühiskonna seisund, milles on tagatud õigusnormide järgimine ning isikute subjektiivsete õiguste ja õigushüvede kaitstud. Seadusega kehtestati ühtsed avaliku korra nõuded kogu Eesti territooriumil, sätestati süütegude ennetamise meetmed, riikliku järelevalve üld- ja erimeetmed, avalikus kohas käitumise nõuded, avaliku koosoleku pidamise tingimused ja vahetu sunni kasutamise alused. Kõige rohkem puudutab korralduseseadus politsei töövaldkonda. Vastu võetud seadus jäi ootama jõustumist rakenduseseadusega, mida XI Riigikogu koosseis vastu ei võtnud. Rakenduseseadusega planeeritakse muu hulgas tunnistada kehtetuks senine avaliku koosoleku seadus ning omavalitsuselt võetakse õigus kehtestada oma territooriumil avaliku korra eeskirju.

Uue **karistusregistri seaduse (2011)** enim tähelepanu saanud aspekt oli registri andmete muutumine avalikuks (mitme erandiga). Seni said karistusregistrist isiku karistatuse kohta andmeid lisaks isikule endale põhiliselt riigiasutused – eelkõige kohtu- ja uurimisorganid –, aga ka laste ning noorte tööga seotud tööandjad ja veel mõned vähesed isikud, kellel oli andmete saamiseks seadusest tulenev kohustus. Reformi järel saab registrist andmeid küsida igaüks, päring on tasuline (kuni 4 eurot ühe päringu kohta). Registrist ei anta välja andmeid isikute kodakondsuse ja elukoha kohta, samuti muid spetsiifilisi andmeid – näiteks psühhiaatrilise sundravi kohaldamise, katseaja lõppemise ja sõltuvusravi kohaldamise aja kohta. Piiratud on ka andmete väljastamine alaealise õigusrikkuja kohta, samuti ei tehta avalikuks andmeid füüsilise isiku väärteo trahvi kohta, kui trahvi suuruseks oli alla 50 trahviühiku.

2007. aasta kevadtalvel jõustus **karistuseseadustiku** muudatus, mis nägi ette väheväärtusliku asja või väheolulise varalise õiguse vastu suunatud varavastase süüteo eest (vara väärtus alla 1000 krooni) ette väärteokaristusena trahvi või aresti, seda ka korduvate varguste puhul. Paraku see muudatus ennast ei õigustanud, sest õigusrikkujad hakkasid arvestama varastatud vara väärtusega ja pisivarguste arv – eriti kaubandusvõrgust – kasvas hüppeliselt. Seetõttu otsustas Riigikogu 2008. aasta suvel naasta varasema korra juurde, mil süstemaatilist pisivargust käsitleti kuriteona.

Karistuseseadustikku täiendati 2008. aasta lõpus ka olulise sättega, mis näeb teatavate raskemate kuritegude puhul ette kuriteole kihutamise katse, kuriteo toimepanemise ettepanekuga nõustumise ja kuriteo kaastäideviimise kokkuleppe karistatavuse. Samas nähti ette ka vastutusest vabanemine, kui isik katkestab teise isiku kuriteole kihutamise ja hoiab ära teo toimepanemise võimaliku ohu, loobub kuriteo toimepanemiseks antud nõusolekust või hoiab ära kokkulepitud kuriteo toimepanemise.

Karistuseseadustikku viidi 2010. aastal sisse uus lisakaristus – ettevõtluskeeld –, mida saab rakendada füüsilisele isikule kuni viieks aastaks, kui isik mõistetakse süüdi teatavate seaduses loetletud kuritegude eest. Isik, kelle suhtes on kohus kohaldanud ettevõtluskeelu, ei tohi kohtu määratud ajavahemikul olla

ettevõtja, juriidilise isiku juhtorgani liige, juriidilise isiku likvideerija või prokurist ega muul viisil osaleda juriidilise isiku juhtimises.

Lisaks täiendati karistusseadustikku sätetega, mis kehtestasid karistusjärgse käitumiskontrolli ja kinnipidamise (2009). Viimati nimetatud instituut on teatavate kuritegude eest pärast vangistuse ärakandmist rakendatav mõjutusvahend, mille eesmärk on takistada uute kuritegude toimepanemist teise isiku füüsilist, psüühilist või seksuaalset puutumatus raskelt ohustanud või kahjustanud kuriteos süüdi mõistetud poolt, kelle puhul on alust arvata, et ta võib vabaduses viibides panna toime uusi samalaadseid kuritegusid.

Uutest normidest tuleb tähelepanu juhtida veel võimalusele asendada ka väärtegade puhul arest üldkasuliku tööga (varem oli see võimalik ainult kuritegude puhul), rahatrahv arestiga ning kuni kuuekuuline vangistus elektroonilise valveta (kuritegude puhul). Samuti on võimalik nüüd teatavatel juhtudel asendada vangistus sõltuvusraviga.

Uue **kohtutäituri seadusega** (2009) asendati kohtutäituri kandidaaditeenistus ja kohtutäituri asendaja amet kohtutäituri abi ametiga. Täiturite ja pankrotihaldurite ühisele kutseühendusele pandi vastutus täiturite ja pankrotihaldurite täiendusõppe ning järelekasvu ettevalmistuse eest, ametialaste infosüsteemide arendamise eest ning kutse-eesitika järelevalve alal. Täite- ja pankrotimenetluses muudeti vara enampakkumise sätteid, et suurendada müügi tulemuslikkust.

Lepitusseadus (2009) võimaldab kohaldada tsiviilvaidlustes Eesti õiguses varem tundmatut lepitusmenetlust. Lepitusmenetlus on poolte vabatahtlikkusel põhinev tegevus, mille käigus erapooletu isik – lepitaja – toetab lepitusosaliste suhtlust eesmärgiga aidata neil leida vaidlusküsimuse lahendus. Lepitusmenetlust saab rakendada ainult eraõiguslikes vaidlustes ja seaduses nimetatud juhtudel võib see olla ühtaegu ka kohustuslikuks kohtueelseks menetluseks.

2010. aastal muutis Riigikogu **kohtuekspertiisiseadust**, sätestades selles ekspertiisiasutustes tehtavate menetlusasjadega mitteseotud ekspertiiside tingimused ja hinnakirja. Hinnad kõiguvad 2 eurost (veenivere võtmine) 1608 euronni (infotehnoloogiaekspertiis).

Uus **abipolitseiniku seadus** (2010) on varasemast oluliselt põhjalikum, tuues osaliselt sisse varem politsei peadirektori käskkirjaga kehtestatud juhendis sisaldunud põhimõtteid. Uus seadus lubab abipolitseinikul ka teatavates piirides iseseisvat tegutsemist, ilma et politseiametnik vahetult juures viibiks. Reguleeritud on abipolitseiniku väljaõppe ja tervisekontrolliga seonduv ning kasutada lubatud meetmete loetelu ja tingimused.

Eelnõu vähese mahuga võrreldes sai ebaproportsionaalselt palju tähelepanu ja kriitikat **nn allikakaitse seaduse** (2010) menetlus. Seaduses muudeti ringhäälinguseaduse sätteid, millega reguleeritakse ajakirjandusele informatsiooni andnud isikute identifitseerimise kohustust ja kaitset, samuti kriminaalmenetluse seadustikku ja teisi seadusi. Uue regulatsiooni kohaselt peab ajakirjanik andma uurimisorganile informatsiooni talle teavet andnud isiku kohta ainult siis, kui muude menetlustoimingutega on tõendite kogumine välistatud või oluliselt raskendatud ning kriminaalmenetluses uuritakse kuritegu,

mille eest on karistusena ette nähtud vangistus kuni kaheksa aastat või rohkem, ütluste andmiseks esineb ülekaalukas avalik huvi ja isikut kohustatakse ütlusi andma prokuratuuri taotlusel, eeluurimiskohtuniku või kohtu määruse alusel. Teistest sama seaduse sätetest tekitas poleemikat võlaõigusseaduse täiendus, millega võimaldatakse kohtul võtta isiku au teotamise korral hüvitise määramisel arvesse ka vajadust mõjutada kahju tekitajat hoiduma edasisest kahju tekitamisest. Ajakirjandus kasutas selle iseloomustamiseks laialdaselt väljendit „ennetav trahv”.

Välismaalaste seadus, mis kehtis alates 1993. aastast, asendati 2009. aastal uuega. Seadus reguleerib välismaalaste Eestisse saabumise, Eestis ajutise viibimise, elamise ja töötamise aluseid, ent mitte ELi, Šveitsi ja EMP kodanike õiguslikku staatust Eestis. Riigikogu XI koosseisu ajal tehtud muudatustest võib juhtida tähelepanu sisserände piirarvu suurendamisele 0,05%-lt 0,1%-le Eesti alalisest elanikkonnast. Teatavate erialade võõrtööliste tööandjatele seati kohustus maksta lühiajalistele töötajatele palka, mille suurus ei tohi olla väiksem Eesti keskmise palga ja koefitsiendi 1,24 korrutisest. Põhiõiguste seisukohalt oluliseks muutuseks on kindlasti viisataotlejate ning töö- ja elamisloa taotlejate kohustusliku sõrmejälgede võtmise sätestamine alates 2011. aastast. Välismaalaste seadusega võeti üle Euroopa Nõukogu direktiiv kolmandate riikide kodanike kõrget kvalifikatsiooni nõudva töö eesmärgil riiki sisenemise ja seal elamise tingimuste kohta. Seeläbi toodi Eesti õigusruumi uus elamisloa – nn Euroopa Liidu sinine kaart (2011).

Välismaalasi puudutavad ka **isikut tõendavate dokumentide seaduse** muudatused (2010), millega kehtestati Eestis püsivalt elava kolmanda riigi kodaniku siseriiklik ja digitaalne dokument – elamisloakaart. Elamisloakaart antakse välja Eestis püsivalt elavale kolmanda riigi kodanikule, kellel on kehtiv elamisloa või elamisõigus. Eesti kui e-riigi arengut väljendab aga digitaalse isikutunnistuse kehtestamine (2009). Digitaalne isikutunnistus antakse välja nii Eesti kodanikele kui ka välismaalastele.

Eesti lõplikuks ühinemiseks **Schengeni viisaruumiga** muudeti 2007. aastal politseiseadust ja veel mõnda seadust, mis sätestasid muu hulgas politsei õigused piiriüleisel jälitamisel ja välismaalase kinnipidamisel, samuti nn Schengeni sissesõidukeelu reeglid.

Riigipiiri seaduse täiendusega (2008) keelati Eesti sisemerre siseneda sadamasse tuleku ja punkerdamise eesmärgil välisriigi laevadel, mis on kantud Euroopa Liidu Nõukogu määrusega loetellu, mille puhul on kinnitust leidnud tegelemine ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügiga.

2008. aasta lõpus võttis parlament vastu **võrdse kohtlemise seaduse**, mis peab tagama isikute kaitse diskrimineerimise eest rahvuse, rassi, nahavärvuse, usutunnistuse või veendumuste, vanuse, puude või seksuaalse sättumuse alusel. Soolise võrdõiguslikkuse voliniku funktsioone täiendati ja loodi viieks aastaks ametisse nimetatava soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku ametikoht.

Keskkond, põllumajandus

Keskkonnaseadustiku üldosa seaduse võttis Riigikogu vastu 2011. aasta veebruaris, ent see jõustub ühel ajal eriosa seadusega, mis pole veel valminud. Seadus sätestab keskkonnaõiguse põhimõisted, keskkonnakaitse põhimõtted, igäihe kohustused, käitaja kohustused, keskkonnaalased õigused ja uue integreeritud keskkonnavalua menetluse. Seadus sisaldab sätteid, mida seni on reguleerinud asjaõiguse seadus – kallasrada, võõral maal viibimine jmt. Mahuka osa seadusest moodustab siiski keskkonnalubade andmise menetlus.

Keskkonnavastutuse seadus (2007) on Eesti õiguses uus õigusakt, millega võeti üle ELi keskkonnavastutuse direktiiv ning sõnastati keskkonnakahju vältimise ja heastamise üldised normid, ent ka konkreetsemad meetmed ja kahju hüvitamise mehhanism. Keskkonnavastutuse tähtsaimaks põhimõtteks jääb endiselt „saastaja maksab“.

Keskkonnatasude seaduse muudatusega (2008) vabastati ettevõtjad saastetasu maksmisest metaaniheidete eest. Muudatus puudutas eelkõige 166 loomakasvatusega tegelevat ettevõtjat, kellel oli varem kohustus maksta tasu lautadest ja sõnnikuhoidlatest eralduva metaani eest.

2011. aastal muudeti keskkonnatasude seaduses keskkonnatasu arvestamise ja maksmise korraldust. Muudatused puudutasid muu hulgas vee erikasutust, maavara kaevandamisõiguse tasu arvutamist ning maksukorralduse seaduse kohaldamist.

2009. aasta jaanuaris jõustusid **veeseaduse** täiendused, mis puudutasid peamiselt laevade põhjustatud merereostust ja heitveega seonduvaid regulatsioone. Seaduse kohaselt on kohalikul omavalitsusel üldjuhul kohustus tagada põhjavee kaitseks reovee kogumisalal ühiskanalisatsiooni olemasolu reovee juhtimiseks puhastisse ning heitvee juhtimiseks suublasse, välja arvatud alal, mille reostuskoormus on alla 2000 inimekvivalendi. Reovee kogumisalal reostuskoormusega alla 2000 inimekvivalendi ei ole ühiskanalisatsiooni väljaehitamine kohustuslik, kuid ühiskanalisatsiooni ja reoveepuhasti olemasolu korral tuleb need hoida tehniliselt heas korras, et tagada reovee nõuetekohane käitlemine.

2010. aastal täiendati veeseadust mahuka peatükiga (30 paragrahvi), mille eesmärk on kõige laiemas mõttes vee (nii pinna- kui ka põhjavesi, nii tehis- kui ka looduslikud veekogud jne) kaitse, kvaliteet ja säästlik suhtumine vee kasutusse. Sama seadusega sätestati puurkaevude rajamise nõuded ning üleujutusohuga seotud riskide hindamise ja maandamise alused ning meetmed.

Maareformi käigus kasutusvaldusesse antud maa omandamise seadus (2009) võimaldab kasutusvaldusesse antud maa ostmist erinevalt riigivaraseaduses sätestatud riigi kinnisvara võõrandamise üldkorras. Seaduse kohaselt võib taolist maad soetada isik, kes tegeleb põllumajandusliku tootmisega, kasutab maad sihtotstarbeliselt ja head põllumajandustava järgides, ei ole andnud maad teise isiku kasutusse, ei ole raiunud seal kasvavat metsa ega oma riigi ees kasutusvalduse või maa erastamisega seotud võlgnevusi.

2011. aasta alguses jõustus mahukas **jäätmeseaduse, maapõueseaduse ja keskkonnatasude seaduse muudatuste pakett**, millega reguleeriti muu hulgas kaevandamisjätmete käitlemist, kaevandamisjättekava kohustust, jäätmeheidlate rajamise, kasutamise ja sulgemise nõudeid. Sama seadusega sätestati ka kaevandamisjätmete käitlemisel tekkida võiva suurõnnetuse vältimise meetmed ning kasutatud patareide, akude ja rehvide tasuta vastuvõtmise uued reeglid.

Maapõueseaduse muutmise (2007) järel kinnitab põlevkivi kasutamise riikliku arengukava Riigikogu, mitte enam Vabariigi Valitsus, ja 2008. aasta oktoobris parlament sellise arengukava ka kinnitas. Seaduse tasemel määrati samal aastal ka põlevkivi kaevandamise maksimaalne aastane lubatud määr 20 miljonit tonni.

Uue **maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse** (2008) eesmärk oli viia kehtivas seaduses sätestatud riigiabi meetmed vastavusse ühenduse uute reeglitega ja sätestada riigialalased protseduurireeglid Euroopa Komisjoniga suhtlemiseks. Suur osa seaduse tekstist on siiski üle võetud seni kehtinud maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadusest (2004).

Euroopa Liidu ühise põllumajanduspoliitika rakendamise seadus (2009) asendas 2004. aastal vastu võetud samanimelise akti, ehkki fundamentaalseid muudatusi see endaga kaasa ei toonud. ELi põllumajanduspoliitika on valdavalt reguleeritud ELi määrustega.

Kultuur ja haridus

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning kutseõppeasutuse seaduse täienduse (2007) alusel makstakse esmakordselt vastavasse õppeasutusse tööle asuvale pedagoogile lähtetoetust, mille suurus määratakse iga-aastaselt riigieelarves.

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus võeti 2010. aastal vastu uue terviktekstina. Seadusest leiame riikliku õppekava olulised aluspõhimõtted: alusväärtused, põhikooli ja gümnaasiumi ülesanded ning õppe korraldamise põhimõtted, mis seni olid kehtestatud vaid õppekavas. Uued sätted peavad soodustama ka õpilaste koolikohustuse täitmise parandamist, väljalangevuse vähendamist, hariduslike erivajadustega õpilaste toetamist, õpilaste ja kooli töötajate turvalisuse tagamist. Vald või linn peab tagama koolikohustuslikule isikule, kelle elukoht asub selle valla või linna haldusterritooriumil, võimaluse omandada põhiharidus. Iga koolikohustuslikule isikule kehtestab valla- või linnavalitsus põhihariduse omandamise võimaluse tagamiseks elukohajärgse munitsipaalkooli määramise tingimused ja korra. Omavalitsus peab arvestama elukohajärgse kooli määramisel oluliste asjaoludena esmajärjekorras õpilase elukoha lähedust koolile, sama pere teiste laste õppimist samas koolis ja võimaluse korral vanemate soove. Vähemalt 80 protsendil õpilastest, kelle jaoks põhikool on elukohajärgne kool, ei tohi kooli jõudmiseks kuluda rohkem kui 60 minutit.

Rohkesti vaidlusi tekitanud põhikooli ja gümnaasiumi lahutamisest menetluse käigus siiski loobuti.

Õppeasutusi puudutavate seaduste muutmise järel (2008) muudeti põhikoolide, gümnaasiumide, kutseõppeasutuste, huvikoolide ja koolieelsete lasteasutuste direktorite või juhatajate töölepingud tähtjalistest tähtajatuteks.

Tartu Ülikooli seaduse täiendusega luuakse alates 2012. aastast *alma materi* üheks organiks akadeemiline otsustuskogu – senat, mis vastutab ülikooli õppe-, teadus- ja arendustegevuse eest ning tagab selle kõrge kvaliteedi. Senati koosseisu kuuluvad rektor senati esimehena, ja kuni kakskümmend üks liiget, kelle valib ülikooli liikmeskond ning kellest vähemalt 1/5 moodustavad üliõpilased. Kuratooriumi volitused lõpetatakse. TÜ kõrgeimaks organiks jääb endiselt nõukogu, ent selle moodustamise kord ja funktsioonid, mis varem olid sätestatud ülikooliseaduses, nähti ette Tartu Ülikooli seaduses.

2008. aasta novembris kiitis Riigikogu tagantjärele heaks **Eesti Vabariigi ühinemise UNESCO-ga** ning UNESCO põhikirja. Ehkki Eesti Vabariik oli Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsiooni liige juba 1991. aastast, selgus, et riigisiselt ei menetletud tookord ühinemist õigesti, sest Ülemnõukogu ega Vabariigi Valitsus polnud küsimust eraldi arutanud ja Eesti liikmelisuse tunnistusteks olid seni vaid Vabariigi Presidendi heakskiitmiskiri ning tollase Eesti saadiku Ühendkuningriigis allkiri UNESCO põhikirjal.

Kunstiteoste tellimise seadus (2010) paneb riigiasutustele, avalik-õiguslikele juriidilistele isikutele ja veel mõnele riigiga tihedalt seotud juriidilisele isikule kohustuse soetada uue, avalikuks kasutamiseks mõeldud hoone ehitamisel, laiendamisel või rekonstrueerimisel sellesse hoonesse ka kunstiteos. Kunstiteosed hangitakse konkursi korras ja kohustus teose soetamiseks kaasneb mitte igasuguse ehitustööga, vaid ainult siis, kui tööde maksumus võrdub riigihangete seaduses nimetatud ehitustööde riigihanke kolmekordse piirmääraga või ületab seda.

Kultuuriväärtuste väljaveo, ekspordi ja sisseveo seaduses (2007) määratletakse kultuuriväärtused, mille väljaviimiseks ELi liikmesriikidesse või ekspordiks kolmandatesse riikidesse on vaja taotleda Muinsuskaitseametilt väljaveoluba. Seaduse eesmärk ei ole kultuuriväärtuste väljaveo keelamine, vaid kontrolli omamine väljaveetavate kultuuriväärtuste üle. Seaduses sätestatakse väljaveoloa taotlemise kord, selle andmise või andmisest keeldumise alused ja ekspertiisi tegemise kord asjale, millele taotletakse väljaveoluba.

2011. aastal vastu võetud mahukad **muinsuskaitseaduse** parandused sätestavad muu hulgas veealuse mälestisega seonduva regulatsiooni ja keelu otsida kultuuriväärtusega asja otsinguvahendiga, kui selleks pole antud Muinsuskaitseameti luba. Samuti on võimalik kinnismälestise teisaldamine, kui mälestise säilitamine olemasolevas keskkonnas on ohustatud.

Riigikaitse

Kaitseväe korralduse seadusega (2008) sätestati kaitseväe õiguslik seisund valitsusasutusena Kaitseministeeriumi valitsemisalas, ülesanded ja struktuur, kaitseväe juhtimise süsteemi ning kaitseväe poolt jõu kasutamise alused. Kaitseväe korralduse reguleerimise seaduse tasemel näeb ette põhi-seadus, mille § 126 kohaselt sätestatakse kaitseväe korraldus seadusega. Seaduse varasemat puudumist võib vaadelda ka õigusliku lüngana, mida osaliselt täitsid üksikud normid teistes seadustes (nt rahuaja riigikaitse seadus) ning Vabariigi Valitsuse ja kaitseministri määrused.

Kaitseväeteenistuse seadust muutis Riigikogu XI koosseis koguni 28 korda. Sätestati täiendavad võimalused tervishoiu- ja sotsiaalteenuste saamiseks ning toetuse maksmine materiaalse tagatisena kaitsevälasele, kes haigestub või saab vigastada teenistusülesannete täitmise tõttu rahvusvahelisel sõjalisel operatsioonil ning kelle sissetulek seoses välislahetustasu maksmise lõppemisega väheneb (2010).

Teenistusülesannete täitmise käigus hukkunud kaitsevälase omastele makstava hüvitise puhul sai kaitsevälane õiguse määrata kuni poole hüvitise maksumuse osas isikute ring, kellele seaduses ette nähtud summa makstakse (2010). Muudatuse tingis olukord, mis ei võimaldanud hüvitist saada hukkunu elukaaslasel.

Seadus sai juurde uue peatüki „Tervishoiuteenuste osutamine kaitseväes” (2008) ning paragrahvi pealkirjaga „Ajateenija põhiõiguste ja vabaduste piiramine” (2010). Viimati nimetatud säte puudutab ajateenija teenistuskohas viibimise kohustust, isiklike asjade kasutust ja läbivaatust, alkoholi tarbimise keeldu väeosas, kohtumisi isiklike tuttavatega, välimuse ja hügieeni nõudeid.

Mitu muudatust tehti asendusteenistuse korralduses, muu hulgas lühendati asendusteenistuse kestust varasemalt 12-18 kuult 8-12 kuule (2010).

Rahuaja riigikaitse seaduses korrastati riigikaitse planeerimisdokumentide hierarhiat ning kehtestati sõjalise kaitse arengukava ja tegevuskava koostamise kord (2008).

Kaitseliidu seadust täiendati peatükiga Kaitseliidu valvealase tegevuse kohta (2010). Kaitseliit on tegelenud Kaitseministeeriumi, Kaitseministeeriumi valitsemisala, sh kaitseväe ja Välisministeeriumi mõne esinduse valvega alates 2003. aastast. Kaitseliidu valvurite õiguslik staatus oli seni problemaatiline ja puudulikult olid reguleeritud ka valve õiguslikud alused. Muudatusega sätestati valvuri staatus, õigused ja kohustused, tagatised ning sunni kasutamise alused.

Riigikogu otsusega kinnitati 2010. aastal Eesti julgeolekupoliitika alused.

Olulisi seadusi teistest valdkondadest

Uus **pärimisseadus** (2008) sisaldas erineva kaaluga muudatusi. Olulisim oli seni kehtinud pärimisseaduses sisalduva pärandvara nn vastuvõtusüsteemi asendamine loobumissüsteemiga. Varasema seaduse kohaselt läks pärandvara pärijale üle üksnes juhul, kui pärija pärandi vastu võttis. Pärandi vastuvõtmiseks pidi pärija sooritama seaduses sätestatud konkreetse toiminguga. Loobumissüsteem peaks tagama paremini ka eemalolevate pärijate õiguse pärida ning aitama kaasa sellele, et nende eest sugulase surma maha ei vaikitaks. Kui pärija 3 kuu jooksul arvates pärandaja surmast teada saamisest ei teata loobumisest, loetakse, et ta on pärandi vastu võtnud. Teistest olulistest muudatustest väärib esile tõstmist pärandvara inventuuri, pärija võlausalajate väljaselgitamist ning nende nõuete rahuldamist käsitlevate sätete oluline täpsustamine.

Perekonnaseisutoimingute seadus (2010) sisaldab norme, mis varem kuulusid osaliselt perekonnaseaduse ja Vabariigi Valitsuse määruse teksti. Uus seadus on eelkõige menetlusseadus, mis reguleerib haldusorgani tegevust seoses abielu sõlmimise ja lahutamise, lapse sünni, isaduse tuvastamise ning surma registreerimisega.

Erakondade rahastamise järelevalve parandamiseks muutis parlament **erakonnaseadust** (2010) ja lõi komisjoni, kuhu kuuluvad esindajad Riigikogu erakondadest ning veel kolm liiget, kelle on nimetanud õiguskantsler, riigikontrolör ja Vabariigi Valimiskomisjon. Seadusesse viidi sisse hulk sätteid erakonnale tehtavate annetuste, erakonna sidusorganisatsioonide, riigieelarveliste eraldiste ja aruandluse kohta. Enamikku sätetest kohaldatakse ka valimisliidule ja üksikkandidaadile.

Elektroonilise side seadust muudeti korduvalt seoses Euroopa Liidu õigustiku muudatuste, ent ka kiire tehnilise arengu tõttu. Tasub juhtida tähelepanu sideettevõtjatele kehtestatud kohustusele säilitada mitmesuguseid andmeid toimunud sideühenduste kohta, et oleks võimalik tuvastada sideallikat, sihtpunkti, terminalseadet ja muid asjaolusid. Muudatuse taustaks on muu hulgas Euroopas toime pandud terroriaktid. Andmete säilitamise kohustus kestab ühe aasta (koos võimalusega tähtaega pikendada) ja selleks tehtud kulused sideettevõtjale ei hüvitata. Oluline on teada, et säilitamise kohustus kehtib ainult metaandmete, mitte sidesõnumite sisu kohta. Elektroonilise side seadust täiendati 2011. aastal ka raadiosageduste kasutuslepingu põhjalikuma regulatsiooniga, samuti märkimisväärse turujõuga ettevõtjate kohustusega tagada teatud juhtudel oma mõningate funktsioonide lahutamine ematettevõtjast – olgu siis vabatahtlikult või Konkurentsiameti nõudel.

2008. aastal otsustas Riigikogu **ringhäälinguseadust** muutes, et televisioonisaadete edastamine maapealse leviga analoogtelevisioonivõrgus lõpetatakse hiljemalt 2010. aasta 1. juuliks. 2010. aasta lõpus tunnistati ringhäälinguseadus aga üldse kehtetuks ja asendati sama valdkonda reguleeriva **meediateenuste seadusega**. Tegu ei ole valdkonna olemusliku reformiga, ehkki nagu juba seaduse pealkirjade erinevusest saab järeldada, on uue seaduse mõjuala mõnevõrra laiem, hõlmates lisaks tele- või raadioringhäälingule ka tehnika arenguga kaasnevaid teenuseid (elektrooniline kavajuht, subtiitrid, eraldi helikanalid ja interaktiivsus, tellitavad audiovisuaalmeedia teenused jms). Meediateenuste seadusega viidi valdkonna regulatsioon kooskõlla Euroopa Parlamendi ja Euroopa Liidu Nõukogu audiovisuaalmeedia direktiiviga.

Uus **keeleseadus** (2011) annab erinevalt varasemast õiguse eestikeelseks asjaajamiseks ka Eestis registreeritud äriühingutes, mittetulundusühingutes ja sihtasutustes ning ettevõtetes. Riigi ja kohaliku omavalitsuse ametnikul on kohustus esineda eestikeelses meedias eesti keeles. Riigiasutus või kohaliku omavalitsuse asutus peab vastama võõrkeelsele dokumendile eesti keeles, välja arvatud omavalitsusüksuses, kus vähemalt pooled püsielanikud on vähemusrahvusest. Kui dokumendi saaja avaldab soovi saada võõrkeelset vastust, siis võidakse vastus võõrkeelde tõlkida dokumendi saaja kulul. Reklaami eestikeelsuse nõue laieneb nüüd ainult välireklaamidele. Vabariigi Valitsuse keelepoliitika nõustamiseks loodi Eesti keelenõukogu.

Varasem **alkoholiseaduse** sõnastus lubas kohalikel omavalitsustel piirata alkoholi jaemüügi aega kauplustes. Alates 2008. aasta suvest kehtestati ühtne lubatud jaemüügi aeg Eestis kella 10-st hommikul kella 10-ni õhtul.

Tuleohutuse seadus (2010) kasvas välja päästeseaduse ümbertöötamisest, kui jõuti järeldusele, et ühe valdkonna (tuleohutus) osakaal oleks päästeseaduses liiga suur. Tuleohutuse seaduse tekst sisaldab rohkesti isikute põhiõigusi ja -vabadusi piiravaid tuleohutusnõudeid, mis varem olid kehtestatud alamaktides.

Kalmistuseaduse (2011) reguleerimisala oli varem osaliselt kaetud vaid kohaliku omavalitsuse õigusaktidega. Sellesse kohaldamisalasse kuuluvad kalmistule matmise ja tuhastamise nõuded, kalmistu rajamise, haldamise, kasutamise ja matmiseks sulgemise ning surnu hoidmise ja vedamise nõuded. Muu hulgas määrati seaduse tasemel haua sügavus ja tuhastamise tingimused.

Uue **sadamaseaduse** (2009) reguleerimisalasse kuuluvad laevaliikluse ohutuse nõuded sadama piirkonnas, keskkonnakaitse- ja turvanõuded sadamateenuse osutamisel, riigikaitse ülesannetega sadama erinõuded ja järelevalve. Seonduvalt sadamaseaduse kehtestamisega tehti ka veeseaduses, ehitusseaduses ja planeerimisseaduses olulisi muudatusi, mis puudutasid ehitiste planeerimist ja ehitamist avalikku veekogusse. Lühidalt sätestati ka avaliku veekogu tuumaelektrijaamaga koormamise kord (elektrituruseaduses).

Meresõiduohutuse seaduse mahukas muudatuste ja täienduste pakett (2010) puudutas muu hulgas meresõiduohutusega seonduvate toodete valmistajate või teenusepakkujate tunnustamist, laeva turvaülevaatust, turvanõudeid kohalikul rannasõidul, väikelaevade ja jetide registreerimist, lootsindust ja laevaõnnetuste registreerimist.

Parlamentaarne kontroll ja arutlev parlament

Riho Kangur

Riigikogu Kantselei õigus- ja analüüsiosakonna nõunik

Klassikaliste käsitluste järgi on parlamentaarne poliitilise süsteemiga demokraatlikus riigis parlamendil kolm peamist ülesannet: seadusloome, parlamentaarne kontrolli teostamine täitevvõimu üle ning kõrgete ametiisikute ametisse nimetamine. Lisaks neile kolmele funktsioonile rõhutatakse tänapäeval üha enam parlamendi võimet tõstatada, arutleda ning pakkuda lahendusi olulistele ühiskondlikele probleemidele, mis jäävad väljapoole parlamendi seadusandlikku tegevust. Parlament peaks olema ühiskondlikult oluliste, strateegiliste teemade tõstatajaks ja nende arutelu kohaks, foorumiks, kus rahvaesindajad aktiivse mõttevahetuse vormis osalevad pikemaajalise poliitika ja otsuste kujundamisel.

Peale parlamentaarne kontrolli instrumentide – infotund, arupärimised, umbusaldusavaldus ja uurimiskomisjonid –, on Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses (RKKTS) ette nähtud võimalusi, kuidas Riigikogu saab ühtaegu täita nii arutleva parlamendi kui ka täitevvõimu kontrollija ülesandeid. Need vahendid on:

- olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu;
- valitsusele tehtavat ettepanekut sisaldavad otsused;
- peaministri ja ministrite avaldused ja ülevaated;
- Vabariigi Valitsuse tegevuskavade arutelu.

Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu võimaldab parlamendiliikmetel omal algatusel juhtida ühiskonna ja avalikkuse tähelepanu olulistele teemadele ning küsimustele. Riigikogu otsusega valitsusele tehtav ettepanek suunab täidesaatvat võimu tegelema teatud probleemidega või valmistama ette mõne eelnõu. Ettekannete ja ülevaadete kaudu saab Riigikogu informatsiooni valitsuse tegevuse ja plaanide kohta, tegevuskavade arutamise kaudu saab parlament osaleda strateegia kujundamises.

Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu

Olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu võib vastavalt RKKTS §-le 153 algatada kas Riigikogu komisjon või fraktsioon.

Esimene valdkond, mida Riigikogu riiklikult tähtsa küsimusena arutama hakkas, oli välispoliitika. Sellise kohustuse võttis Riigikogu endale 1993. aastal, kui sätestas selle välissuhtlemisseaduses. Hiljem on arutelu korralduses tehtud mitu muudatust. 2006. aastal vastu võetud välissuhtlemisseadus kohustas Riigikogu arutama välispoliitikat ja selle teostamist Vabariigi Valitsuse ettekande põhjal varasema kahe

korra asemel üks kord aastas. Väliskomisjoni arvates on nii võimalik saavutada, et arutelu keskenduks ühelt poolt aasta jooksul välispoliitikas toimunule ning teiselt poolt plaanidele ja sihtidele. Arutelude korra muutmine seletab, miks Riigikogu XI koosseisus leidis aset pea kaks korda vähem välispoliitika arutelusid kui X koosseisus.

Põhimõtteline muudatus olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu reeglitesse tehti 2009. aastal. Nimelt soovis kõigi Riigikogu fraktsioonide esindajatest koosnenud töörühm parandada ja elavdada Riigikogu tegevust parlamentaarse kontrolli ning arutleva parlamendi funktsioonide täitmisel. Töörühma liikmed leidsid üksmeelselt, et Riigikogu komisjonide kõrval tuleks õigus algatada arutelusid anda ka Riigikogu fraktsioonidele. Et aga arutelude arv liiga suureks ei kasvaks, tehti ettepanek seada fraktsioonide algatustele arvuline piirang: iga fraktsioon võib kalendriaasta jooksul algatada ühe olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu. Riigikogu kiitis töörühma ettepanekud heaks.

Kirjeldatud muudatusel on olnud märgatav mõju. Ehkki välispoliitikat arutati Riigikogu täiskogus kaks korda vähem kui eelmises koosseisus, on olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelude arv, võrreldes Riigikogu X koosseisuga, kasvanud 19-lt 28-le ning arutletavate temade spekter oluliselt laienenud.

Suures osas peegeldavad arutelude teemad Riigikogu XI koosseisus 2008. aastal alanud majanduskriisi mõjusid ning ühiskonnas esile kerkinud poliitilisi probleeme. Koguni kolmel korral arutati XI koosseisus tööhõiveküsimusi. Samuti olid arutelude keskmes sotsiaalprobleemid (tervishoid, vaesus, laste õigused, hinnatõusu mõju ja toimetulek) ning haridusteemad (põhikooli ja gümnaasiumi lahutamine ning hariduse kättesaadavus ja kvaliteet). Tähelepanu all olid ka riigi majanduspoliitika ja selle tahud – ettevõtluskeskkonna arendamine tööhõive suurendamiseks ning innovatsioonipoliitika. Poliitilistest probleemidest arutati 2009. aastal Läänemerre gaasijuhtme rajamisega seotud julgeoleku- ja keskkonnanariske ning 2011. aasta jaanuaris erakondade rahastamise küsimusi. Traditsiooniks on kujunenud põhiseaduskomisjoni algatatud iga-aastane debatt Eesti inimarengu aruande teemal, kus üheks ettekandjaks on aruande peatoimetaja.

Komisjonidest paistsid XI koosseisus arutelude algatamisega silma põhiseadus-, sotsiaal- ja majanduskomisjon, fraktsioonidest kasutas oma võimalused maksimaalselt ära Keskerakond, kes algatas kolm arutelu, Sotsiaaldemokraatlik Erakond algatas kaks arutelu, Eestimaa Rahvaliid ning Isamaa ja Res Publica Liit algatasid kumbki ühe arutelu.

Erinevalt enamiku Euroopa riikide parlamentide praktikast ei pea ettekandjaks arutelul olema tingimata Riigikogu liige, vaid selleks võib olla ka näiteks ekspert väljastpoolt Riigikogu, kui arutelu algataja seda otstarbekaks peab. Ühelt poolt võimaldas see avardada teemakäsitlust, teiselt poolt vähenes fraktsioonide algatatud aruteludes Riigikogu liikmete ettekannete arv ning sellega ka poliitilise debati osatähtsus.

Avalikkuse ja ajakirjanduse tähelepanu sõltus teemast. Mitme terava probleemi tõstatamine, eriti keset majanduskriisi, pälvis usna rohkesti leheruumi ja eetriaega. 2010. aasta kõnes tunnustas ka president Toomas Hendrik Ilves Riigikogu inimarengu aruande, tööpuuduse ja teiste kogu ühiskonda

puudutavate küsimuste avaliku käsitlemise eest. Seevastu vahetult enne Riigikogu koosseisu volituste lõppu lühikese ajavahemiku jooksul peetud arutelusid vaadeldi kui osa erakondade valimiskampaaniast ning mitmel juhul süüdistati ettekandjana kõnepultist astunud eksperti poliitikasse sekkumises ja ideoloogilises kallutatuses.

Ettepanekud Vabariigi Valitsusele

Vastavalt RKKTSi §-le 154 võib Riigikogu võtta vastu otsuse teha Vabariigi Valitsusele ettepanek konkreetse eelnõu algatamiseks (vastavalt põhiseaduse § 103 lõikele 2) või muudeks tegevusteks. XI Riigikogus võeti koosseisu enamusega, s.t vähemalt 51 poolthäälega vastu kuus ettepanekut.

Kolm heakskiidu pälvinud ettepanekut esitas Erakonna Eestimaa Rohelised fraktsioon. 2009. aasta juunis võeti vastu otsus, millega tehti Vabariigi Valitsusele ettepanek anda riiklikud tagatised energiasäästlikuks ehitamiseks ja renoveerimiseks, kaugküttesüsteemide ja väikekatlamajade tõhusdamiseks ning taastuvkütusele üleviimiseks. Vabariigi Valitsust kohustati esitama tegevusprogramm ja vajaduse korral õigusaktide eelnõud koos rakendusotsuste kavadega. Tegevuse koordineerimiseks tehti samas otsuses ettepanek luua Eesti Energia- ja Kliimaagentuur. 2009. aasta juunis võttis Riigikogu vastu ettepaneku peatada lubjakivi, dolokivi, kristallilise ehituskivi, liiva, kruusa ja savi seni kasutamata maardlate kasutusele võtmise eesmärgil üldgeoloogilise uurimistöö ja uuringuloa uute taotluste menetlemine kuni arengukava heakskiitmiseni valitsuse poolt ning 2010. aasta juunis ettepaneku käivitada mitmesugused pensionireformiga seonduvad rahva tervist parandavad tegevused.

Kolm ettepanekut valitsusele olid seotud kriminaal- ja õiguspoliitika arengusuundade ning turvalisuspoliitika põhisuundadega.

Nõutava häältearvu puudumise, tagasivõtmise või Riigikogu XI koosseisu volituste lõppemise tõttu jäi vastu võtmata 20 ettepanekut, kõigi esitajaks opositsioonifraktsioonid. Mitu ettepanekut puudutasid otseselt Riigikogus olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu teemasid. Nii tegi Keskerakonna fraktsioon ettepaneku, et valitsus valmistaks ette strateegilise programmi ja meetmed majanduse elavdamiseks, tööpuuduse ja vaesuse vähendamiseks, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni eelnõud kutsusid valitsust üles töötama välja tegevuskava laste vaesuse ja sotsiaalse tõrjutuse vähendamiseks ning eraldama vahendeid valimiskuludele sõltumatu hinnangu tellimiseks.

Ettepanekute tegemine Vabariigi Valitsusele on üks Riigikogu kui seadusandja vahendeid, et näidata initsiatiivi ja mõjutada täitevõimu tegelema probleemidega. Valitsusele tehtavate ettepanekute heakskiitmine täiskogus on alates 1999. aastast vähenenud. Sellest ajast saadik on Riigikogu võtnud vastu kaheksa sellesisulist otsust: Riigikogu IX koosseisus (1999–2003) leidis toetuse kaks ettepanekut, Riigikogu X koosseisus (2003–2007) aga ei toetatud kahekümnest esitatud ettepanekust ühtegi. Riigikogu XI koosseis kiitis Erakonna Eestimaa Rohelised fraktsiooni esitatud ettepanekud heaks olukorras, kus valitsuskalitsioonist oli lahkunud Sotsiaaldemokraatlik Erakond ning seetõttu vajab koalitsioon Riigikogus mitme otsuse tegemisel toetust.

Kokkuvõtteks võib nentida, et initsiatiiv Vabariigi Valitsusele ettepanekute tegemiseks tuleb opositsioonilt ning enamasti ei ole Riigikogu fraktsioonid leidnud piisavat ühisosa, mis võimaldaks need ettepanekud Riigikogu koosseisu enamusega vastu võtta.

Peaministri ja ministrite poliitilised avaldused, ettekanded ja ülevaated

Kokku kasvas peaministri ja ministrite poliitiliste avalduste ja ettekannete üldarv XI Riigikogus 30-le (X Riigikogus oli neid 23). Põhjuseks on ennekõike seadusemuudatused, mille kohaselt nii peaminister kui ka ministrid peavad senisest enam kohustuslikus korras Riigikogu ees esinema.

Poliitilised avaldused

Vastavalt RKKTSi §-le 155 on peaministril ja ministritel võimalus omal algatusel esineda Riigikogu istungil poliitilise avaldusega. Mitu sellist algatust on muutunud aastate jooksul traditsiooniks: alates 1999. aastast on peaminister esinenud poliitilise avaldusega riigieelarve eelnõu üleandmisel. Riigikogu XI koosseisus saatsid peaministri poliitilised avaldused ka lisaeeelarvete eelnõude esitamist 2009. aasta veebruaris ja mais. Lisaks on peaminister Andrus Ansip kasutanud võimalust poliitiliseks avalduseks veel 2007. aasta aprilli sündmuste ajal ning 90 aasta möödumise puhul Asutava Kogu kokkutulemisest.

X Riigikogust alates on ka ministritel võimalik esineda Riigikogu täiskogu ees poliitilise avaldusega. Omal algatusel esineti Riigikogu ees siiski harva, peamiselt selleks, et kutsuda parlamendiliikmeid toetama Riigikogule esitatud eri valdkondade arengusuundi. 2008. aastal tegi avalduse siseminister Jüri Pihl, soovides Riigikogu toetust „Eesti turvalisuspoliitika põhisuundadele aastani 2015”. Aastatel 2010 ja 2011 esines poliitilise avaldusega justiitsminister Rein Lang, soovides toetust vastavalt kriminaalpoliitika ja õiguspoliitika arengusuundadele. Poliitilise avaldusega esines 2009. aasta jaanuaris ka sotsiaalminister Maret Maripuu, kui ta pärast läbikukkunud umbusaldusavaldust teatas oma tagasiastumisest. Riigikogu XI koosseisu volituste ajal kinnitati ametisse kaks abiministrit (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ning Keskkonnaministeeriumi) ning Vabariigi Valitsuse seaduse kohaselt tuleb asjaomasel ministril teha selle kohta poliitiline avaldus Riigikogu ees.

Ettekanded ja ülevaated

Seadused ja Riigikogu otsusega heaks kiidetud tegevuskavad kohustavad peaministrit ja ministreid regulaarselt esinema Riigikogu ees ettekannete ja ülevaadetega, et anda aru arengukavade ja -suundade täitmisest. Teadus- ja arendustegevuse seadus sätestab peaministri kohustuse esitada valitsuse nimel ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast, RKKTSi § 152⁵ kohaselt teeb peaminister kord aastas sügisistungjärgu jooksul ülevaade valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel. 2006. aastal Riigikogus heaks kiidetud kriminaalpoliitika ja turvalisuspoliitika arengusuundad kohustavad valitsust kord aastas esitama Riigikogule ettekande vastavalt kriminaalpoliitika ja korraldusolukorrast ning turvalisuspoliitika põhisuundade elluviimisest.

2006. aastal Riigikogus vastu võetud otsus „AS Eesti Raudtee erastamislepingu poolte kokkuleppel lõpetamise ja AS Eesti Raudtee enamusaktiade omandamise heakskiitmine” nägi ette, et valitsus

algatab Riigikogu otsuse eelnõu transpordi arengukava raudteevaldkonna täiendamise kohta ja esitab Riigikogule ettekande raudteepoliitikast. Vastavalt sellele esitaski majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts 2008. aasta märtsis Riigikogule ülevaate raudteepoliitikast.

Tegevuskavad

Riigikogu arutab valitsuse esitatud tegevuskavasid ja kiidab neid heaks alates 1995. aastast. Riigikogule esitatud tegevuskavade arv Riigikogu XI koosseisu ajal vähenes. Kui X Riigikogus kiideti heaks kaksteist, siis XI Riigikogus kaheksa tegevuskava. Arutelud Vabariigi Valitsuse ette valmistatud tegevuskavade üle kulgesid suhtelises üksmeeles, kui välja arvata „Põlevkivi kasutamise riiklik arengukava 2008–2015”.

XI Riigikogus jätkus varasemates koosseisudes kujunenud praktika, et kõik fraktsioonid algatavad ühiselt valitsuses ette valmistatud tegevuskava heakskiitmise Riigikogu otsusega. Nii jõudsid Riigikogu menetluse „Eesti turvalisuspoliitika põhisuunad aastani 2015”, „Kriminaalpoliitika arengusuunad aastani 2018” ja „Õiguspoliitika arengusuunad aastani 2018” heakskiitmine. Õiguspoliitika arengusuundade kinnitamine oli XI Riigikogu viimane otsus.

Ilma erimeelsusteta otsustas Riigikogu heaks kiita valitsuses ette valmistatud Eesti julgeolekupoliitika alused, mis sõnastas terviklikult Eesti julgeolekukäsitluse, kajastades kõiki riigi julgeoleku tagamise olulisi valdkondi. Uue julgeolekupoliitika aluste redaktsiooni koostamise üks peamisi põhjusi oli vajadus arvestada julgeolekukeskkonna arengut ning NATO ja ELi liikmena omandatud kogemusi. Nagu eespool mainitud, tekitas Riigikogus rohkem vaidlusi valitsuse esitatud otsuse eelnõu „Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2008–2015” kinnitamine. Erakonna Eestimaa Rohelised fraktsioon heitis ette, et arengukava ei arvesta piisavalt põlevkivi kasutamisega tekkivaid kaudseid kulutusi ning keskkonna mõju ühiskonnale ja loodusele. Riigikogu kiitis arengukava neljale vastuhäälele vaatamata siiski heaks. „Energiamajanduse riiklik arengukava aastani 2020” vastuhääli ei saanud.

Tegevuskavade ja arengusuundade heakskiitmine annab parlamendile võimaluse osaleda strateegiliste otsuste ja pikemaajalise poliitika kujundamisel. Pakutud võimaluse kasutamine sõltub paljuski Riigikogu komisjonides otsuste eelnõude menetlemisel tehtavast sisulisest tööst – kuivõrd vaieldakse läbi ja kaalutakse seatud eesmärkide täidetavust ning kavandatavate meetmete piisavust. Oluline on hea koostöö täidesaatva ja seadusandliku võimu vahel ning piisav aeg kavade analüüsimiseks ja seisukohtade kujundamiseks parlamendis. Näiteks kiitis riigikaitsekomisjoni esimees julgeolekupoliitika aluste arutelul tihedat ja tõhusat koostööd eelnõu algataja (valitsuse), Riigikogu riigikaitsekomisjoni ja väliskomisjoni vahel. Seevastu õiguspoliitika arengusuundi menetleti Riigikogu koosseisu volituste lõppemise eel, kui valimisteni jäi vaid mõni nädal.

Kokkuvõtteks

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduses on parlamendi traditsioonilistele arutelu esilekutsumise ja kontrollivahenditele – arupärimised, infotund, uurimis- ja probleemkomisjonid – lisaks ette nähtud täiendavad võimalused, mille abil saab Riigikogu täita oma rolli strateegiliste arutelude koha, avaliku tähelepanu esindaja ja suunajana ning täidesaatva võimu kontrollijana. See, kuidas neid võimalusi kasutatakse, sõltub Riigikogu liikmetest.

XI Riigikogu tööle oli iseloomulik laialdasem ekspertide kaasamine ning ministrite regulaarselt toimuvate tööülevaadete ärakuulamine, mis rõhutab Riigikogu kui ühiskonna arengu ideede koondaja ja suunaja rolli.

II osa

Riigikogu XI koosseisu statistika

1. Riigikogu valimised ja liikmed

I. I. Riigikogu valimised

I. I. I. Valimised 1992–2011 arvudes

	20.09. 1992	05.03. 1995	07.03. 1999	02.03. 2003	04.03. 2007	06.03. 2011
Nimekirjadesse kantud valijaid	689 319	791 957	857 270	859 714	897 243	913 346
Mandaate	101	101	101	101	101	101
Valimisringkondi	12	11	11	12	12	12
Valimisjaoskondi	642	664	666	646	657	625
Hääletamiskohti välisriikides ^a	13	24	32	35	37	41
Välisriikide arv, kus võimalik hääletada	13	19	29	31	33	36
Registreeritud erakondi	...	30	18	19	16	12
neist osalenud valimistel	...	30				
osalenud oma nimekirjaga ^b	...	9	12	11	11	9
Kandidaatide nimekirju ^b	17	16				
neist erakondade nimekirju ^b	...	9				
Kandidaate ^c	628	1256	1885	963	975	789
üksikandidaate	25	12	19	16	7	32
Kandidaate mandaadi kohta	6,2	12,4	18,7	9,5	9,7	7,8
Hääletamisest osavõtnuid	467 628	545 770	492 356	500 686	555 463	580 264
% nimekirja kantutest	67,8	68,9	57,4	58,2	61,9	63,5
kehtetuid seadeleid	9381	5142	8117	5798	5250	5131
% osavõtnutest	2,0	0,9	1,6	1,2	0,9	0,9
Eelhääletamise kestus päevades	15 ^d	3	3	3	8 ^e	7 ^f
eelhääletanuid elukohas	63 150	105 688	103 144	83 099
% osavõtnutest	12,8	21,1	18,5	14,3
väljaspool elukohta Eestis hääletanuid	8305	19 701	38 099	26 098
% osavõtnutest	1,6	3,9	6,9	4,5
kodus hääletanuid	14 834	12 682	11 030	7648
% osavõtnutest	3,0	2,5	2,0	1,3

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

	20.09. 1992	05.03. 1995	07.03. 1999	02.03. 2003	04.03. 2007	06.03. 2011
välismaal hääletanuid	9349	6647	3294	1915	2146	2763
% osavõtnutest	2,0	1,2	0,7	0,4	0,4	0,5
Interneti teel hääletanuid	–	–	–	–	30 275	140 846
% osavõtnutest	–	–	–	–	5,5	24,3
Valituks osutumine						
isikumandaadi alusel	17	15	11	14	10	14
ringkonnamandaadi alusel	24	34	44	60	65	68
kompensatsioonimandaadi alusel	60	52	46	27	26	19
kandidaatide nimekirju	7	4				
erakondade nimekirju ^b	2	3	7	6	6	4
erakondi	25	14				
üksikkandidaate	0	0	0	0	0	0
Kulud						
organiseerimine, mln kr (€)	5,4	16,3	21,7	24	30	32 (2 mln €)
erakondade deklareeritud kulud, mln kr (€)	–	9,6	29,1	70,3	123,1	64,1 (4,1 mln €)
kautsjon kandidaadi kohta, kr (€)	293,75	900	2200	4320	6000	8700 (556 €)

^a 1992. ja 1995. a Riigikogu valimisteks moodustati välisriikides valimisjaoskonnad, alates 1999. a hääletati välisesindustes ja aukonsulaatides, alates 2011. a konsulaarasutustes (varasemates kogumikes olid välisriikides tegutsevad jaoskonnad üldarvu hulka arvestatud).

^b Alates 1999. a Riigikogu valimistest saavad erakonnad kandideerida ainult oma nimekirjaga, valimisliitude moodustamine ei ole võimalik.

^c Riigikogu valimise seaduses on alates 2003. a erakonna kandidaatide nimekirja pikkuse piirang.

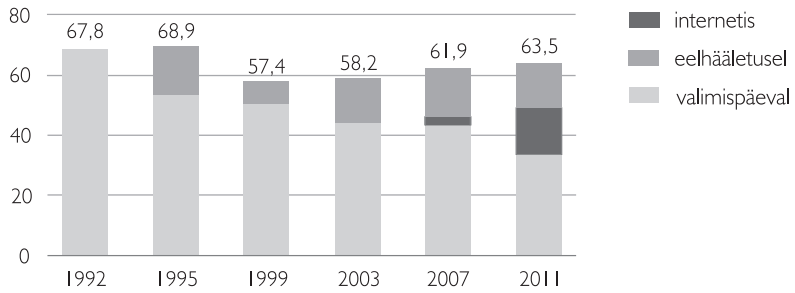
^d 1992. a oli 15 päeva jooksul enne valimispäeva võimalik hääle deponeerimine jaoskonnakomisjonis.

^e 2007. a 5 esimesel eelhääletamise päeval oli avatud 18 jaoskonda maakonnakeskustes, 6.–4. eelhääletamise päeval olid avatud kõik 657 jaoskonda.

^f 2011. a toimus elektrooniline hääletamine 10.–4. päeval ja eelhääletamine jaoskondades 6.–4. päeval enne valimispäeva.

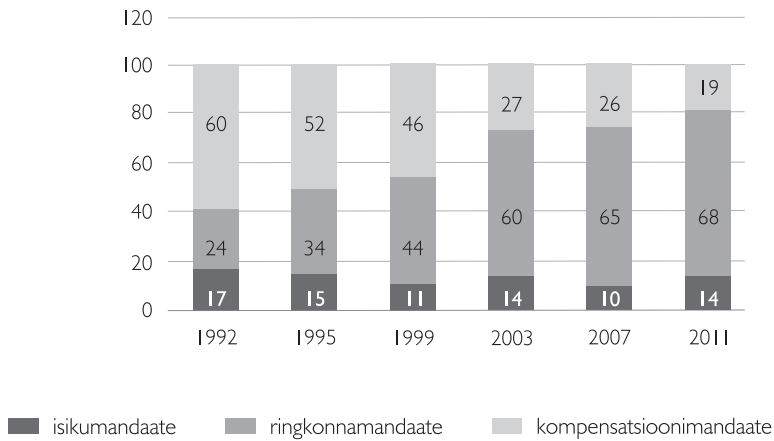
Märkus: Seoses kogumiku „Valimised Eestis 1992–2011” ilmumisega (2011) on varasemat statistikat täpsustatud ja täiendatud.

Joonis I.1. Osavõtt valimistest (% nimekirjadesse kantud valijatest) 1992–2011

Märkus: 1992. a andmed eelhääletusel osalenute kohta puuduvad.

Joonis I.2. Riigikogu valimistel saadud mandaatide jaotus liigiti 1992–2011

I.1.2. Valimisringkonnad 2007

Ringkonna number ja nimetus	Mandaate	Nimekirjadesse kantud valijaid	Osavõtu %	Valituks osutunud kandidaate ^a
	Arv (+/- võrreldes 2003. a)			Arv (+/- võrreldes 2003. a)
1. Tallinn: Haabersti, Põhja-Tallinn ja Kristiine	8	72 714	66,3	10
2. Tallinn: Kesklinn, Lasnamäe ja Pirita	11 (+1)	99 299	64,8	11
3. Tallinn: Mustamäe ja Nõmme	8	69 664	70,8	11 (+4)
4. Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa	13 (+1)	119 603	65,4	12 (-1)
5. Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa	7	58 611	58,8	7 (+2)
6. Lääne-Virumaa	6	49 561	59,0	4 (-3)
7. Ida-Virumaa	8	68 582	53,0	6 (-1)
8. Järva- ja Viljandimaa	8 (-1)	71 965	59,2	10 (+2)
9. Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)	7 (-1)	65 703	61,8	5 (-3)
10. Tartu linn	8	71 347	62,7	9 (+1)
11. Võru-, Valga- ja Põlvamaa	9	80 888	58,6	9 (-1)
12. Pärnumaa	8	69 306	57,7	7
Kogu Eesti	101	897 243	61,9	101

^a Mandaatide ja valituks osutunud kandidaatide arvu erinevus ringkonnas on tingitud sellest, et osa mandaatidest jagatakse välja kompensatsioonimandaatidena erakondade üleriigiliste nimekirjade vahel. Siin kajastuvad ringkonnas kandideerinud isikud sõltumata sellest, kas valituks osutati ringkonnast (isiku- või ringkonna-mandaadiga) või üleriigilisest nimekirjast.

I.1.3. Üleriigilised valmistulemused 2007

Valimisnimekiri	Lühend	Hääli	%	Kohtade arv
Eesti Reformierakond	RE	153 044	27,8	31
Eesti Keskerakond	K	143 518	26,1	29
Isamaa ja Res Publica Liit	IRL	98 347	17,9	19
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	SDE	58 363	10,6	10
Erakond Eestimaa Rohelised	EER	39 279	7,1	6
Eestimaa Rahvaliid	ERL	39 215	7,1	6
Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid	EKD	9 456	1,7	0
Konstitutsioonierakond	KP	5 464	1,0	0
Eesti Iseseisvuspartei	EIP	1 273	0,2	0
Vene Erakond Eestis	VEE	1 084	0,2	0
Eesti Vasakpartei	EVP	607	0,1	0
Üksikkandidaadid	–	563	0,1	0
Kokku		550 213	100,0	101

I.1.4. Valimistulemused ringkonniti 2007

Valimis- nimekiri	Hääli kokku	1. Tallinn: Haabersti, Põhja-Tallinn ja Kristine	2. Tallinn: Kesklinn, Lasnamäe ja Pirita	3. Tallinn: Mustamäe ja Nõmme	4. Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa	5. Hiiumaa Lääne- ja Saaremaa	6. Lääne- Virumaa	7. Ida- Virumaa	8. Järva- ja Viljandi- maa	9. Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)	10. Tartu linn	11. Võru-, Valga- ja Põlvamaa	12. Pärnumaa
RE	153 044	11 871	13 553	15 951	29 535	10 758	6 997	5 571	11 100	9 741	15 335	11 629	11 003
%	27,8	24,8	21,2	32,6	38,1	31,5	24,2	15,6	26,3	24,3	34,6	24,8	27,8
K	143 518	15 949	24 913	12 092	12 897	6 948	7 222	19 520	9 078	8 595	7 171	10 310	8 823
%	26,1	33,3	39,0	24,7	16,6	20,4	24,9	54,5	21,5	21,4	16,2	22,0	22,3
IRL	98 347	9 363	12 711	9 384	15 108	5 166	5 326	3 132	7 758	6 288	9 607	6 650	7 854
%	17,9	19,6	19,9	19,2	19,5	15,1	18,4	8,7	18,4	15,7	21,7	14,2	19,8
SDE	58 363	4 498	4 888	5 002	6 493	4 081	4 152	1 515	6 114	2 979	5 996	8 360	4 285
%	10,6	9,4	7,7	10,2	8,4	12,0	14,3	4,2	14,5	7,4	13,5	17,8	10,8
EER	39 279	3 421	4 172	3 821	7 609	2 541	2 049	1 263	2 911	2 228	3 593	2 439	3 232
%	7,1	7,2	6,5	7,8	9,8	7,4	7,1	3,5	6,9	5,6	8,1	5,2	8,2
ERL	39 215	573	829	909	3 060	3 049	2 604	3 200	4 472	9 101	1 624	6 523	3 271
%	7,1	1,2	1,3	1,9	3,9	8,9	9,0	8,9	10,6	22,7	3,7	13,9	8,3
EKD	9 456	1 080	1 013	908	1 339	1 436	404	479	570	456	544	683	544
%	1,7	2,3	1,6	1,9	1,7	4,2	1,4	1,3	1,4	1,1	1,2	1,5	1,4
KP	5 464	716	1 462	489	1 116	17	36	774	29	357	227	106	135
%	1,0	1,5	2,3	1,0	1,4	0,0	0,1	2,2	0,1	0,9	0,5	0,2	0,3
EIP	1 273	131	114	125	194	93	94	0	77	69	0	133	243
%	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0	0,2	0,2	0,0	0,3	0,6
VEE	1 084	120	146	110	82	20	43	326	20	32	81	26	78
%	0,2	0,3	0,2	0,2	0,1	0,1	0,1	0,9	0,0	0,1	0,2	0,1	0,2
EVP	607	82	74	43	52	29	23	23	75	38	91	34	43
%	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1
Üksikk	563	38		111	113					209			92
%	0,1	0,1	0,0	0,2	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,5	0,0	0,0	0,2
Kokku	550 213	47 842	63 875	48 945	77 598	34 138	28 950	35 803	42 204	40 093	44 269	46 893	39 603

I.1.5. Valimisringkonnad 2011

Ringkonna number ja nimetus	Mandate	Nimekirjadesse kantud valijaid	Osavõtu %	Valituks osutunud kandidaate ^a
	Arv (+/- võrreldes 2007. a)			Arv (+/- võrreldes 2007. a)
1. Tallinn: Haabersti, Põhja-Tallinn ja Kristiine	9 (+1)	76 189	69,7	10
2. Tallinn: Kesklinn, Lasnamäe ja Pirita	11	104 478	68,4	10 (-1)
3. Tallinn: Mustamäe ja Nõmme	8	69 816	72,8	7 (-4)
4. Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa	14 (+1)	130 270	67,5	14 (+2)
5. Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa	6 (-1)	58 583	58,5	8 (+1)
6. Lääne-Virumaa	5 (-1)	48 875	58,7	5 (+1)
7. Ida-Virumaa	8	67 604	56,2	8 (+2)
8. Järva- ja Viljandimaa	8	70 092	59,0	10
9. Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)	7	67 504	60,4	6 (+1)
10. Tartu linn	8	70 968	65,1	7 (-2)
11. Võru-, Valga- ja Põlvamaa	9	79 857	58,8	10 (+1)
12. Pärnumaa	8	69 110	58,8	6 (-1)
Kogu Eesti	101	913 346	63,5	101

^a Mandaatide ja valituks osutunud kandidaatide arvu erinevus ringkonnas on tingitud sellest, et osa mandaatidest jagatakse välja kompensatsioonimandaatidena erakondade üleriigiliste nimekirjade vahel. Siin kajastuvad ringkonnas kandideerinud isikud sõltumata sellest, kas valituks osutati ringkonnast (isiku- või ringkonnamandaadiga) või üleriigilisest nimekirjast.

I.1.6. Üleriigilised valimistulemused 2011

Valimisnimekiri	Lühend	Hääli	%	Kohtade arv
Eesti Reformierakond	RE	164 255	28,6	33
Eesti Keskerakond	K	134 124	23,3	26
Isamaa ja Res Publica Liit	IRL	118 023	20,5	23
Sotsiaaldemokraatlik Erakond	SDE	98 307	17,1	19
Erakond Eestimaa Rohelised	EER	21 824	3,8	0
Eestimaa Rahvaliid	ERL	12 184	2,1	0
Vene Erakond Eestis	VEE	5 029	0,9	0
Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid	EKD	2 934	0,5	0
Eesti Iseseisvuspartei	EIP	2 571	0,4	0
Üksikkandidaadid	–	15 882	2,8	0
Kokku		575 133	100,0	101

I.1.7. Valimistulemused ringkonniti 2011

Valimis- nimekiri	1. Tallinn: Haabersti, Põhja-Tallinn ja Kristine	2. Tallinn: Kesklinn, Lasnamäe ja Pirit	3. Tallinn: Mustamäe ja Nõmme	4. Harju- (v.a Tallinn) Lääne- ja Saaremaa	5. Hiu-, Lääne- ja Virumaa	6. Lääne- Virumaa	7. Ida- Virumaa	8. Järva- ja Viljandimaa	9. Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn)	10. Tartu linn	11. Võru-, Valga- ja Põlvamaa	12. Pärmumaa
RE	164 255	12 396	15 468	16 309	34 469	11 134	7618	4680	11 094	11 326	15 798	12 483
%	28,6	23,5	21,8	32,3	39,5	32,7	26,8	12,5	27,1	28,1	34,4	26,9
K	134 124	17 072	28 440	12 796	11 184	5 155	4747	20 363	5480	6 184	7 106	8575
%	23,3	32,4	40,0	25,3	12,8	15,1	16,7	54,5	13,4	15,3	15,5	18,5
IRL	118 023	10 984	12 337	10 188	19 389	5595	6027	4001	9413	10 508	11 156	9627
%	20,5	20,8	17,4	20,2	22,2	16,4	21,2	10,7	23,0	26,1	24,3	20,8
SDE	98 307	7210	7870	7648	11 759	8187	7050	4650	11 219	7092	8593	11 988
%	17,1	13,7	11,1	15,1	13,5	24,1	24,8	12,4	27,4	17,6	18,7	25,8
EER	21 824	1128	2782	1564	4107	1820	535	704	772	1188	1674	1206
%	3,8	2,1	3,9	3,1	4,7	5,3	1,9	1,9	1,9	2,9	3,6	2,6
ERL	12 184	324	392	237	955	599	1696	1088	819	2950	542	1743
%	2,1	0,6	0,6	0,5	1,1	1,8	6,0	2,9	2,0	7,3	1,2	3,8
VEE	5029	683	1317	430	378	37	81	1485	40	83	242	117
%	0,9	1,3	1,9	0,9	0,4	0,1	0,3	4,0	0,1	0,2	0,5	0,3
EKD	2934	249	225	270	348	395	216	227	150	124	153	395
%	0,5	0,5	0,3	0,5	0,4	1,2	0,8	0,6	0,4	0,3	0,3	0,9
EIP	2571	123	167	261	257	139	127	54	96	330	341	248
%	0,4	0,2	0,2	0,5	0,3	0,4	0,4	0,1	0,2	0,8	0,7	0,5
Üksikk	15 882	2553	2075	779	4409	967	282	108	1910	532	282	-
%	2,8	4,8	2,9	1,5	5,1	2,8	1,0	0,3	4,7	1,3	0,6	-
Kokku	575 133	52 722	71 073	50 482	87 255	34 028	28 379	37 360	40 993	40 317	45 887	46 382
												40 255

I.2. Riigikogu valimise seaduse muutmine

I.2.1. Riigikogu valimise seaduse muutmine: XI koosseis

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Eelnõu algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad Hääletamistulemus* Väljakuulutamis- ja avaldamisandmed, jõustumiskuupäev
1. Riigikogu liikme staatuse seadus 28.05.2007 54 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Kaadrikaitseväelastele kandideerimiskeelu sätestamine	I: 05.06.2007 II: 13.06.2007 III: 14.06.2007 (79-0-1) VP 22.06.2007 RT I 2007, 44, 316 J 14.07.2007
2. Euroopa Parlamendi valimise seaduse, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse, rahvahääletuse seaduse ja Riigikogu valimise seaduse muutmise seadus 10.09.2008 321 SE	Vabariigi Valitsus Elektroonilise hääletamise aja pikendamine (10.-4. päevani enne valimispäeva) ning loobumine eelhääletamise korraldamisest maakonnakeskustes 13.-9. päevani enne valimispäeva; Elektroonilisel hääletamisel isiku tõendamine digitaalset tuvastamist võimaldava sertifikaadiga, mis on välja antud isikut tõendavate dokumentide seaduse alusel (nt digitaalne isikutunnistus, Mobiil-ID).	I: 08.10.2008 II: 03.12.2008 III: 11.12.2008 (80-0-0) VP 22.12.2008 RT I 2009, 2, 5 J 16.01.2009 (osaliselt 01.01.2011)
3. Politsei- ja Piirivalveameti loomisest tulenev Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus (Seaduseelnõu pealkiri: Vabariigi Valitsuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus seoses Politsei- ja Piirivalveameti loomisega) 24.09.2008 344 SE	Vabariigi Valitsus Seaduses asendatakse sõna „politseiprefektuur” sõnaga „politseiasutus”	I: 12.11.2008 II: 22.04.2009 III: 06.05.2009 (76-0-0) VP 20.05.2009 RT I 2009, 27, 165 J 01.01.2010

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Eelnõu algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad Hääletamistulemus* Väljakuulutamis- ja avaldamisandmed, jõustumiskuupäev
4. Konsulaarseadus 03.11.2008 378 SE	Vabariigi Valitsus Seaduses asendatakse sõna „aukonsulaat“ sõnadega „aukonsuli juhitud konsulaarasutus“ sobivas käändes.	I: 21.01.2009 II: 13.05.2009 III: 20.05.2009 (75-0-0) VP 29.05.2009 RT I 2009, 29, 175 J 01.07.2009
5. Euro kasutusele võtmise seadus 15.03.2010 709 SE	Vabariigi Valitsus Seaduses asendatakse summad kroonides vastavate summadega eurodes.	I: 07.04.2010 II: 21.04.2010 III: 22.04.2010 (81-0-0) VP 06.05.2010 RT I 2010, 22, 108 J 01.01.2011
6. Erakonnaseaduse ja valimiseaduste muutmise seadus 01.06.2009 516 SE	Põhiseaduskomisjon Justiitsminister ei edasta enam Vabariigi Valimiskomisjonile erakondade nimekirja (nimekiri on avalikult kättesaadav äriregistrist) ega erakondade liikmete nimekirju. Erakonna liikmete nimekirja pidamisega seonduv sätestatakse erakonnaseaduses.	I: 15.09.2009 II: 18.03.2010, jätkamine 13.05.2010 III: 19.05.2010 (51-0-0) VP 03.06.2010 RT I 2010, 29, 150 J 01.01.2011
7. Erakonnaseaduse muutmise ja sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus 11.01.2010 655 SE	Vabariigi Valitsus Erakondade ja üksikkandidaatide valimiskampaania aruannete esitamise kord sätestatakse erakonnaseaduses ning Riigikogu valimise seaduse vastavad sätted tunnistatakse kehtetuks. Valimistel võib osaleda erakond, kes on kantud mittetulundusühingute ja sihtasutuste registrisse hiljemalt 90 päeva enne valimispäeva.	I: 14.04.2010 II: 24.11.2010 III: 25.11.2010 (80-9-1) VP 02.12.2010 RT I, 10.12.2010, I J 01.04.2011

* Siin ja edaspidi poolt-vastu-erapooletud.

I.2.2. Riigikogu valimise seaduse muutmise katsed

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Eelnõu algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus Hääletamistulemus
1. Riigikogu valimise seaduse muutmise seadus 16.04.2008 248 SE	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon Riigikogu valimised toimuvad 19 mitmemandaadilises valimis- ringkonnas (iga maakond ja Tartu linn on iseseisev ringkond, Tallinn jaguneb kolmeks ringkonnaks). Kompensatsioonimandaadid jaota- takse d'Hondti jagajate meetodil jagajate jadadega 1, 2, 3, 4 jne.	I: 09.09.2008 Tagasi lükatud (52-12-0)
2. Euroopa Parlamendi valimise seaduse, kohaliku omavalitsuse voli- kogu valimise seaduse ja Riigikogu valimise seaduse muutmise seadus ^a 15.09.2008 338 SE	Põhiseaduskomisjon Poliitilise välireklaami keeld aktiivse agitatsiooni ajal kaotatakse.	I: 11.11.2008, 12.11.2008 Otsus: Saata II lugemisele 26.03.2011 Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
3. Euroopa Parlamendi valimise seaduse, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse, rahva- hääletuse seaduse ja Riigikogu valimise seaduse muutmise seadus 15.01.2009 407 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon Eelhääletamise võimaldamine maakonnakeskustes 13.-9. päevani enne valimispäeva. Kodus hääletamise korraldamiseks võib valija esitada taotluse ka suuliselt.	I: 24.03.2009 Tagasi lükatud (40-27-0)

^a Õiguskantsler tegi 09.06.2008 ettepaneku valimisseaduste kooskõlla viimiseks põhiseadusega. 19.06.2008 toetas Riigikogu õiguskantsleri ettepanekut 59 poolthäälega, millest tulenevalt algatas põhiseaduskomisjon valimisseaduste muutmise. Õiguskantsler esitas 18.12.2009 taotluse Riigikohtule. 01.07.2010 leidis Riigikohtu üldkogu kohtuasjas nr 3-4-1-33-09 tehtud otsuses, et poliitilist välireklaami keelustavad sätted ning keelu rikkumise eest vastutuse kehtestavad sätted valimisseadustes ei ole põhiseadusega vastuolus.

I.3. Riigikogu liikmed

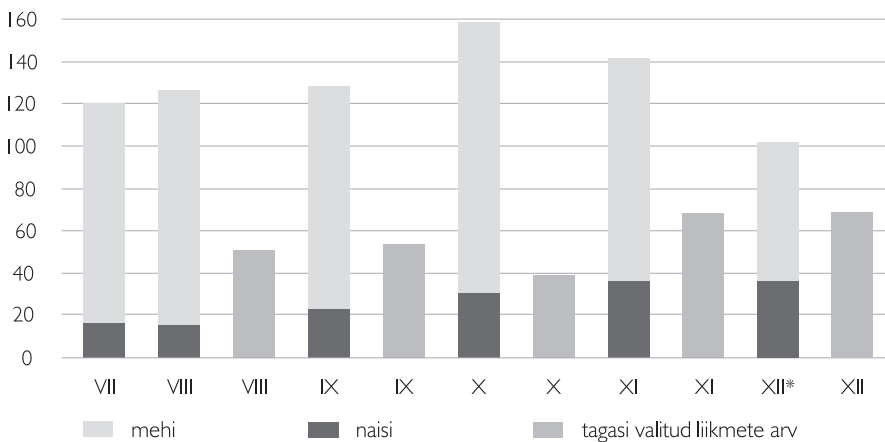
I.3.1. Riigikogu liikmed arvudes: VII–XI Riigikogu

	Riigikogu liikmed (koos asendusliikmetega)	Neist	
		Naisi (%)	Mehi (%)
VII Riigikogu	120	16 (13) ^a	104 (87) ^a
VIII Riigikogu	126	14 (11)	112 (89)
IX Riigikogu	128	21 (16)	107 (84)
X Riigikogu	158	29 (18)	129 (82)
XI Riigikogu	141	35 (25)	106 (75)
Neist:			
ühte koosseisu kuulunud	54	13 (24)	41 (76)
kahte koosseisu kuulunud	51	14 (27)	37 (73)
kolme koosseisu kuulunud	20	4 (20)	16 (80)
nelja koosseisu kuulunud	7	1 (14)	6 (86)
viide koosseisu kuulunud	9	3 (33)	6 (67)
VIII Riigikokku tagasi valitud*	51	8 (16)	43 (84)
IX Riigikokku tagasi valitud*	53	7 (13)	46 (87)
X Riigikokku tagasi valitud*	39	8 (21)	31 (79)
XI Riigikokku tagasi valitud*	68	17 (25)	51 (75)
XII Riigikokku tagasi valitud*	67	13 (19)	54 (81)

^a Kahes varasemas statistikakogumikus oli naiste arv VII Riigikogus ekslikult 15 ja meeste arv 105.

* Eelmise koosseisu liikmed, kes said järgmisse Riigikogu koosseisu valimistulemuste põhjal. Arvestatud pole hiljem Riigikogu liikmeks asunud asendusliikmeid.

Joonis I.3. Meeste ja naiste osakaal Riigikogus ning tagasi valitud eelneva koosseisu liikmete arv

* XII Riigikogu koosseisu meeste ja naiste osakaal valimistulemuste alusel.

I.3.2. Riigikogu liikmed ja asendusliikmed 27.03.2007 – 26.03.2011

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Jaak AAB 09.04.1960 Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (sotsiaalminister), volitused taastunud 06.04.2007	K/8 4229 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon alates 10.04.2007	Sotsiaalkomisjon, aseesimees	IX
Jaak AAVIKSOO 11.01.1954 Volitused peatunud 04.04.2007 (kaitseminister)	IRL/1 4241 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon kuni 04.04.2007	–	–
Rein AIDMA 28.09.1950	RE/7 1303 km	Eesti Reformi-erakonna fraktsioon, aseesimees	Maaelukomisjon	X
Andrus ANSIP 01.10.1956 Volitused peatunud 27.03.2007 (peaminister, alates 05.04.2007 peaminister)	RE/4 22 540 im	–	–	IX, X
Robert ANTROPOV 29.01.1965 Asendusliige 10.07.2009	RE/6 2085	Eesti Reformi-erakonna fraktsioon 03.08.2009 – 25.01.2011	Õiguskomisjon alates 03.08.2009	–
Peep ARU 20.04.1953	RE/8 1568 km	Eesti Reformi-erakonna fraktsioon, aseesimees kuni 16.06.2009, esimees alates 16.06.2009	Rahanduskomisjon	X

^a EER: Erakond Eestimaa Rohelised, ERL: Eestimaa Rahvaliid, IRL: Isamaa ja Res Publica Liit, K: Eesti Keskerakond, RE: Eesti Reformierakond, SDE: Sotsiaaldemokraatlik Erakond.

^b 1: Tallinn: Haabersti, Põhja-Tallinn ja Kristiine; 2: Tallinn: Kesklinn, Lasnamäe ja Pirita; 3: Tallinn: Mustamäe ja Nõmme; 4: Harju- (v.a Tallinn) ja Raplamaa; 5: Hiiu-, Lääne- ja Saaremaa; 6: Lääne-Virumaa; 7: Ida-Virumaa; 8: Järva- ja Viljandimaa; 9: Jõgeva- ja Tartumaa (v.a Tartu linn); 10: Tartu linn; 11: Võru-, Valga- ja Põlvamaa; 12: Pärnumaa.

^c im: isikumandaat, km: kompensatsioonimandaat, rm: ringkonnamandaat. Mandaadi liik puudub asendusliikmetel.

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Hannes ASTOK 25.09.1964	RE/10 1465 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Majanduskomisjon	–
Meelis ATONEN 05.12.1966 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 10.02.2008	RE/8 4687 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 10.02.2008	Riigikaitsekomisjon kuni 10.02.2008	IX, X
Ivi EENMAA 02.06.1943	RE/11 2150 km	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Väliskomisjon	IX, X
Enn EESMAA 07.06.1946	K/3 1420 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Väliskomisjon, aseesimees	X
Eldar EFENDIJEV 29.06.1954	K/7 3751 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Kultuurikomisjon	X
Ene ERGMA 29.02.1944	IRL/9 3979 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Riigikogu esimees	X
Igor GRÄZIN 27.06.1952	RE/9 3001 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Põhiseaduskomisjon	VIII, X
Andres HERKEL 14.08.1962	IRL/1 1244 km	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, aseesimees	Rahanduskomisjon kuni 04.06.2009 Põhiseaduskomisjon alates 04.06.2009	IX, X
Kaia IVA 28.04.1964	IRL/8 886 km	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Maaelukomisjon Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon, aseesimees	–
Mihkel JUHKAMI 12.07.1963 Asendusliige 04.06.–05.06.2009, volitused lõppenud seoses tagasiastumisega	IRL/6 574	–	–	–

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Tõnu JUUL 21.04.1958 Asendusliige 11.02.2008	RE/8 639	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 11.02.2008	Riigikaitsekomisjon 11.02.2008 – 11.01.2010, alates 12.01.2010 Sotsiaalkomisjon 11.01.–12.01.2010	VII
Helmer JÕGI 02.01.1952 Asendusliige 05.04.2007	RE/10 824	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 05.04.2007	Kultuurikomisjon	X
Laine JÄNES 30.07.1964 Volitused peatunud 04.04.2007 (kultuuriminister)	RE/10 9303 im	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 04.04.2007	–	X
Raivo JÄRVI 23.12.1954 Asendusliige 27.03.2007	RE/3 1545	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Väliskomisjon	X
Mart JÜSSI 21.03.1965	EER/12 1265 km	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon	Keskonnakomisjon, aseesimees kuni 08.06.2009, esimees alates 08.06.2009	–
Helle KALDA 17.02.1950	K/3 838 km	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Rahanduskomisjon	X
Lembit KALJUVEE 29.12.1952 Asendusliige 17.04.2007	K/7 1514	Eesti Keskerakonna fraktsioon alates 17.04.2007	Põhiseaduskomisjon alates 17.04.2007	–
Kalev KALLO 06.12.1948 Asendusliige 27.03.–05.04.2007, alates 10.04.2007	K/1 455	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 05.04.2007, alates 10.04.2007	Majanduskomisjon, aseesimees	IX
Katrin KARISMA-KRUMM 21.08.1947 Asendusliige 21.12.2009	RE/2 979	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 11.01.2010	Keskonnakomisjon alates 12.01.2010	–
Ene KAUPS 13.02.1963 Asendusliige 12.04.2007	RE/5 543	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 16.04.2007	Põhiseaduskomisjon	–

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Mari-Ann KELAM 26.06.1946 Asendusliige 06.06.2009	IRL/4 2402	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon alates 08.06.2009	Euroopa Liidu asjade komisjon alates 22.10.2009 Keskonnakomisjon alates 08.06.2009	IX
Urmas KLAAS 17.03.1971	RE/11 3258 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Majanduskomisjon, esimees	–
Mait KLAASSEN 23.01.1955 Asendusliige 27.03.– 05.04.2007, asendusliige 11.09.–31.12.2007, volitused lõppenud seoses tagasiastumisega (Eesti Maaülikooli rektor)	RE/11 1820	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 05.04.2007, 11.09.–31.12.2007	Maaelukomisjon 11.09.–31.12.2007	X
Valeri KORB 03.07.1954	K/7 4039 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Keskonnakomisjon	–
Kalev KOTKAS 10.04.1960 Asendusliige 14.04.2007	SDE/5 1096	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon alates 16.04.2007	Maaelukomisjon, esimees	IX
Peeter KREITZBERG 14.12.1948 – 03.11.2011	SDE/3 3606 rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon	Kultuurikomisjon, esimees	IX, X
Urmas KRUUSE 14.07.1965 Asendusliige 16.06.2010, volitused lõppenud samal päeval seoses tagasiastumisega	RE/9 1765	–	–	–
Elle KULL 05.01.1952 Asendusliige 14.09.2009	IRL/4 2083	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon alates 14.09.2009	Õiguskomisjon alates 15.09.2009	X
Jaan KUNDLA 11.10.1937	K/8 496 km	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 22.04.2008	Sotsiaalkomisjon kuni 08.05.2008 Riigikaitsekomisjon alates 08.05.2008	–
Tiit KUUSMIK 03.03.1950	K/7 1631 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Rahanduskomisjon kuni 17.02.2009 Õiguskomisjon alates 17.02.2009	X

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Tõnis KÕIV 29.10.1970	RE/8 1926 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Sotsiaalkomisjon kuni 11.01.2010, alates 12.01.2010 Keskonnakomisjon 11.01.–12.01.2010 Riigieelarve kontrolli erikomisjon, aseesimees	×
Tarmo KÕUTS 27.11.1953	IRL/5 2847 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Riigikaitsekomisjon	–
Kalvi KÕVA 16.11.1974 Asendusliige 05.04.2007–21.05.2009, alates 10.07.2009	SDE/11 986	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon 05.04.2007–21.05.2009, alates 10.07.2009	Riigikaitsekomisjon kuni 21.05.2009, 14.07.2009–09.12.2010 Majanduskomisjon alates 09.12.2010 Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon kuni 21.05.2009, 21.10.2009–01.03.2010	–
Kalle LAANET 25.09.1965 Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (siseminister), volitused taastunud 06.04.2007	K/12 2260 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon alates 10.04.2007	Õiguskomisjon, aseesimees	–
Mart LAAR 22.04.1960	IRL/2 9237 im	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, esimees	Väliskomisjon kuni 04.06.2009 Rahanduskomisjon alates 04.06.2009 Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon	VII, VIII, IX, X
Lauri LAASI 12.09.1974	K/1 705 km	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Riigikaitsekomisjon kuni 06.05.2008, 07.10.2008–11.06.2009, alates 03.08.2009 Sotsiaalkomisjon 06.05.–07.10.2008, 11.06.–03.08.2009	×
Valdur LAHTVEE 19.01.1958	EER/4 475 km	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, esimees	Väliskomisjon	–

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Rein LANG 04.07.1957 Volitused peatunud 27.03.2007 (justiitsminister, alates 05.04.2007 justiitsminister)	RE/1 7025 im	–	–	×
Heimar LENK 17.09.1946	K/11 3711 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Maaelukomisjon	×
Margus LEPIK 14.03.1969 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 15.06.2010 (Valga maavanem)	RE/11 2176 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 15.06.2010	Maaelukomisjon kuni 11.09.2007 Majanduskomisjon 11.09.2007 – 15.06.2010	–
Jürgen LIGI 16.07.1959 Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (kaitseminister), volitused taastunud 06.04.2007, volitused peatunud 03.06.2009 (rahandusminister)	RE/2 1656 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon 09.04.2007 – 03.06.2009	Rahanduskomisjon kuni 03.06.2009, esimees kuni 03.06.2009	VIII, IX, X
Väino LINDE 31.01.1959	RE/12 2855 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Põhiseaduskomisjon, esimees	IX, X
Aleksei LOTMAN 06.05.1960	EER/5 1316 km	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Maaelukomisjon, aseesimees Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon, kuni 15.05.2008	–
Inara LUIGAS 13.01.1959	K/11 1910 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Rahanduskomisjon	×
Lauri LUIK 23.04.1982	RE/5 1310 km	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Kultuurikomisjon	–

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Tõnis LUKAS 05.06.1962 Volitused peatunud 04.04.2007 (haridus- ja teadusminister)	IRL/10 3979 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon kuni 04.04.2007	–	VIII, IX, X
Ott LUMI 01.12.1978 Asendusliige 05.04.2007 – 08.11.2009, volitused lõppenud seoses tagasiastumisega	IRL/2 324	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon 05.04.2007 – 08.11.2009	Sotsiaalkomisjon kuni 08.11.2009	–
Maret MARIPUU 16.07.1974 Volitused peatunud 04.04.2007 (sotsiaal- minister), volitused taastunud 24.02.2009	RE/3 3298 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 04.04.2007, alates 24.02.2009	Euroopa Liidu asjade komisjon alates 24.02.2009 Õiguskomisjon 24.02.–03.08.2009 Sotsiaalkomisjon alates 03.08.2009	IX, X
Jaanus MARRANDI 23.03.1963	ERL/8 1108 rm	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon kuni 08.07.2010	Maaelukomisjon Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon, esimees	IX, X
Silver MEIKAR 12.02.1978	RE/10 902 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon alates 04.09.2008 Väliskomisjon	X
Maret MERISAAR 13.02.1958	EER/1 443 km	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon	Kultuurikomisjon kuni 11.06.2009 Sotsiaalkomisjon alates 11.06.2009 Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon, alates 15.05.2008	–
Kristen MICHAL 12.07.1975 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 10.09.2007	RE/2 914 km	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 10.09.2007	Majanduskomisjon kuni 10.09.2007	X

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Marko MIHKELSON 30.11.1969	IRL/4 2697 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon, esimees Väliskomisjon	X
Sven MIKSER 08.11.1973	SDE/8 4280/ rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Väliskomisjon, esimees	IX, X
Tatjana MURAVJOVA 13.01.1949 Asendusliige 27.03.2007	RE/1 438	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Sotsiaalkomisjon Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon	X
Aadu MUST 25.03.1951 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 28.10.2009 (Tartu Linnavolikogu liige)	K/10 2088 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 28.10.2009	Kultuurikomisjon kuni 28.10.2009	IX, X
Kadri MUST vt Kadri SIMSON				
Leino MÄGI 22.03.1955 Asendusliige 01.01.2008	RE/4 508	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 14.01.2008	Maaelukomisjon alates 14.01.2008	X
Tarmo MÄND 19.08.1950 Asendusliige 03.04.2007	ERL/5 763	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon 03.04.2007 – 12.03.2010	Rahanduskomisjon, aseesimees Riigieelarve kontrolli erikomisjon	–
Eiki NESTOR 05.09.1953	SDE/1 2615 rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, esimees	Rahanduskomisjon	VII, VIII, IX, X
Erki NOOL 25.06.1970	IRL/11 3178 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Keskkonnakomisjon, aseesimees alates 08.06.2009	–
Mart NUTT 21.03.1962	IRL/3 887 km	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon alates 01.09.2009 Põhiseaduskomisjon	VII, VIII, IX, X

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Kristiina OJULAND 17.12.1966 Volitused lõppenud 09.07.2009 (Euroopa Parlamendi liige)	RE/6 3519 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 09.07.2009	Riigikogu I. aseesimees kuni 15.06.2009 Rahanduskomisjon 15.06.–09.07.2009	VII, VIII, IX, X
Tiina ORASTE 02.10.1962 Asendusliige 05.04.2007 – 30.09.2009 (Järva maavanem)	IRL/8 692	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon 05.04.2007 – 30.09.2009	Õiguskomisjon kuni 15.09.2009 Majanduskomisjon 15.09.–30.09.2009	–
Siiri OVIR 03.11.1947 Volitused lõpetatud Riigikohtu otsusega 13.04.2007	K/4 3643 rm	–	–	VII, VIII, IX, X
Ivari PADAR 12.03.1965 Volitused peatunud 04.04.2007 (rahandusminister), volitused taastunud 22.05.2009, volitused lõppenud 09.07.2009 (Euroopa Parlamendi liige)	SDE/1 I 5522 im	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon kuni 04.04.2007, 25.05.–09.07.2009	Riigikaitsekomisjon 28.05.–09.07.2009	X
Urmas PAET 20.04.1974 Volitused peatunud 27.03.2007 (välisminister, alates 05.04.2007 välisminister)	RE/3 8685 im	–	–	X
Liisa-Ly PAKOSTA 03.09.1969 Asendusliige 09.11.2009	IRL/2 313	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon alates 09.11.2009	Sotsiaalkomisjon alates 10.11.2009	–
Kalle PALLING 27.02.1985	RE/4 714 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Keskonnakomisjon	–

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Juhan PARTS 27.08.1966 Volitused peatunud 04.04.2007 (majandus- ja kommunikatsiooniminister)	IRL/3 2975 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon kuni 04.04.2007	–	×
Georg PELISAAR 07.12.1958 Asendusliige 28.07.2009	K/11 1030	Eesti Keskerakonna fraktsioon alates 03.08.2009	Sotsiaalkomisjon 03.08. – 29.10.2009 Kultuurikomisjon alates 29.10.2009	IX, X
Keit PENTUS 03.03.1976	RE/2 7049 im	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon, esimees kuni 15.06.2009	Riigikogu 1. aseesimees alates 15.06.2009 Euroopa Liidu asjade komisjon kuni 04.09.2008 Rahanduskomisjon kuni 15.06.2009	×
Hanno PEVKUR 02.04.1977 Asendusliige 05.04.2007 – 23.02.2009	RE/3 835	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon 09.04.2007 – 23.02.2009	Euroopa Liidu asjade komisjon kuni 23.02.2009 Õiguskomisjon kuni 23.02.2009	–
Heljo PIKHOF 20.10.1958	SDE/10 2205 rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon	Sotsiaalkomisjon, esimees kuni 18.06.2009 Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon	–
Marko POMERANTS 24.09.1964 Volitused peatunud 03.06.2009 (siseminister)	IRL/6 3156 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon kuni 03.06.2009	Keskonnakomisjon kuni 03.06.2009, esimees kuni 03.06.2009	×
Nelli PRIVALOVA 07.02.1945	K/2 934 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Riigikaitsekomisjon	IX, X
Nikolai PÕDRAMÄGI 07.01.1944 Asendusliige 29.10.2009	K/10 1094	Eesti Keskerakonna fraktsioon alates 29.10.2009	Sotsiaalkomisjon alates 29.10.2009	–
Jaanus RAHUMÄGI 05.09.1963	RE/7 2144 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Õiguskomisjon Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon, esimees	×

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Mati RAIDMA 07.04.1965	RE/12 3694 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Riigikaitsekomisjon, esimees	–
Ülle RAJASALU 06.05.1953 Asendusliige 27.03. – 05.04.2007, asendusliige 04.06.–20.12.2009 (Harju maavanem)	RE/2 1020	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 05.04.2007, 04.06.–20.12.2009	Sotsiaalkomisjon 04.06. – 03.08.2009 Keskkonnakomisjon 03.08. – 20.12.2009	×
Jüri RATAS 02.07.1978	K/3 6109 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Riigikogu 2. aseesimees	–
Rein RATAS 09.05.1938	K/2 1463 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Keskkonnakomisjon	–
Janno REILJAN 08.10.1951 Asendusliige 27.03. – 05.04.2007	ERL/11 1143	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon kuni 05.04.2007	–	IX, X
Villu REILJAN 23.05.1953 Volitused lõppenud seoses süüdimõistva kohtuotsuse jõustumisega 26.05.2010	ERL/9 2855 rm	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon kuni 26.05.2010	Keskkonnakomisjon kuni 26.05.2010 Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon kuni 22.11.2007	VIII, IX, X
Urmas REINSALU 22.06.1975	IRL/3 1888 km	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, aseesimees kuni 18.06.2009	Euroopa Liidu asjade komisjon kuni 22.10.2009 Põhiseaduskomisjon kuni 04.06.2009 Keskkonnakomisjon 04.06. – 08.06.2009 Sotsiaalkomisjon alates 08.06.2009, esimees alates 18.06.2009	×
Mailis REPS 13.01.1975 Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (haridus- ja teadusminister), volitused taastunud 06.04.2007	K/4 3000 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon alates 10.04.2007	Euroopa Liidu asjade komisjon Kultuurikomisjon, aseesimees	×

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Aivar RIISALU 13.03.1961 Asendusliige 27.03.–05.04.2007, alates 14.04.2007	K/4 1822	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 05.04.2007, alates 16.04.2007	Majanduskomisjon Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon alates 21.10.2009	–
Rain ROSIMANNUS 09.11.1968	RE/4 1177 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon, aseesimees alates 16.06.2009	Keskonnakomisjon	×
Hannes RUMM 11.11.1968 Asendusliige 14.04.2007	SDE/2 1504	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon alates 16.04.2007	Põhiseaduskomisjon Riigieelarve kontrolli erikomisjon	–
Paul-Eerik RUMMO 19.01.1942 Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (rahvastikuminister), volitused taastunud 06.04.2007	RE/3 916 km	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 09.04.2007	Kultuurikomisjon	VII, VIII, IX, X
Taavi RÕIVAS 26.09.1979	RE/1 1701 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Sotsiaalkomisjon kuni 04.06.2009 Rahanduskomisjon alates 04.06.2009, esimees alates 08.06.2009	–
Karel RÜÜTLI 25.12.1978	ERL/10 558 km	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon kuni 08.07.2010, esimees kuni 11.05.2010	Kultuurikomisjon Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon alates 22.11.2007	–
Indrek SAAR 20.02.1973	SDE/6 1855 rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon, aseesimees	Õiguskomisjon	–
Katrin SAKS 29.11.1956 Volitused lõpetatud Riigikohtu otsusega 13.04.2007	SDE/2 2026 rm	–	–	×

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b häälte arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Jaak SALUMETS 30.01.1949	RE/4 597 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Riigikaitsekomisjon	–
Erik SALUMÄE 05.05.1970	RE/1 855	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Õiguskomisjon	–
Asendusliige 27.03.2007				
Erika SALUMÄE 11.06.1962	ERL/3 576 km	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon kuni 02.04.2007	–	IX
Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 02.04.2007				
Arvo SARAPUU 26.08.1953	K/8 913 km	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Maaelukomisjon	–
Kersti SARAPUU 05.05.1954	K/8 943	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 05.04.2007	–	–
Asendusliige 27.03.–05.04.2007				
Edgar SAVISAAR 31.05.1950	K/2 18 003 im	–	–	VII, VIII, IX, X
Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (majandus- ja kommunikatsiooniminister), volitused taastunud 06.04.2007, volitused lõppenud seoses tagasi- astumisega 09.04.2007 (Tallinna linnaeapea)				
Vilja SAVISAAR 15.08.1962	K/1 8531 im	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 09.07.2009, esimees kuni 17.06.2009	Põhiseaduskomisjon kuni 09.07.2009	X
Volitused lõppenud 09.07.2009 (Euroopa Parlamendi liige)				
Helir-Valdor SEEDER 07.09.1964	IRL/8 4089 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon kuni 04.04.2007	–	X
Volitused peatunud 04.04.2007 (põllumajandusminister)				

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Evelyn SEPP 13.07.1972	K/2 565 km	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Euroopa Liidu asjade komisjon Põhiseaduskomisjon, aseesimees	IX, X
Ain SEPPIK 12.03.1952	K/5 3989 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon, aseesimees	Õiguskomisjon Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon	X
Sven SESTER 14.07.1969 Asendusliige 01.10.2009	IRL/2 387	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon alates 01.10.2009	Majanduskomisjon alates 01.10.2009	X
Kadri SIMSON (MUST) 22.01.1977	K/12 2008 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon, esimees alates 17.06.2009	Riigikaitsekomisjon kuni 17.02.2009, aseesimees kuni 17.02.2009 Rahanduskomisjon alates 17.02.2009 Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon kuni 21.10.2009	–
Mark SOOSAAR 12.01.1946	SDE/12 1374 rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon	Keskonnakomisjon	X
Imre SOOÄÄR 13.03.1969	RE/5 1778 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Maaelukomisjon	X
Mihhail STALNUHHIN 15.09.1961 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 16.04.2007 (Narva Linnavolikogu liige)	K/7 5474 im	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 16.04.2007	Põhiseaduskomisjon kuni 16.04.2007	IX, X
Marek STRANDBERG 25.09.1965	EER/4 5668 rm	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, aseesimees	Majanduskomisjon Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon, aseesimees	–
Olga SÕTNIK 02.12.1980	K/2 2198 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Majanduskomisjon	–

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Jaanus TAMKIVI 17.11.1959 Volitused peatunud 04.04.2007 (keskkonnaminister)	RE/5 3615 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon kuni 04.04.2007	–	×
Jüri TAMM 05.02.1957 Asendusliige 11.10.2007	SDE/4 1682	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon 11.10.2007 – 07.12.2010	Euroopa Liidu asjade komisjon alates 11.10.2007 Majanduskomisjon alates 11.10.2007 Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon alates 01.03.2010	IX, X
Margus TAMMEKIVI 23.01.1956 Asendusliige 27.03.– 05.04.2007	K/12 1128	Eesti Keskerakonna fraktsioon kuni 05.04.2007	–	–
Andres TARAND 11.01.1940 Volitused lõpetatud Riigikohtu otsusega 13.04.2007	SDE/5 1132 rm	–	–	VII, VIII, IX, X
Urve TIIDUS 06.06.1954 Asendusliige 05.04.2007, volitused lõppenud samal päeval seoses tagasiastumisega	RE/5 1441	–	–	–
Toivo TOOTSEN 17.06.1943	K/11 761 km	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Õiguskomisjon kuni 17.02.2009 Riigikaitsekomisjon alates 17.02.2009, aseesimees alates 19.02.2009	IX, X
Toomas TRAPIDO 15.04.1972	EER/10 1691 km	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon	Rahanduskomisjon Riigieelarve kontrolli erikomisjon	–
Terje TREI 01.05.1967 Asendusliige 17.06.2010	RE/9 681	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon alates 17.06.2010	Majanduskomisjon alates 17.06.2010	–

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Mai TREIAL 22.05.1952	ERL/9 922 km	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon ^d aseesimees kuni 11.05.2010, esimees 11.05.–08.07.2010	Sotsiaalkomisjon	VIII, IX, X
Margus TSAHKNA 13.04.1977 Asendusliige 05.04.2007	IRL/10 786	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon alates 05.04.2007	Rahanduskomisjon	–
Ester TUIKSOO 05.03.1965 Volitused peatunud kuni 05.04.2007 (põllumajandusminister), volitused taastunud 06.04.2007	ERL/11 1722 rm	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon ^d alates 09.04.2007	Euroopa Liidu asjade komisjon, aseesimees Majanduskomisjon	–
Peeter TULVISTE 28.10.1945	IRL/10 2424 km	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Kultuurikomisjon	X
Marika TUUS 12.05.1951	K/9 3758 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Sotsiaalkomisjon	X
Liina TÕNISSON 24.05.1940 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 10.10.2007	SDE/4 2363 rm	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon kuni 10.10.2007	Euroopa Liidu asjade komisjon kuni 10.10.2007 Majanduskomisjon kuni 10.10.2007	VII, VIII, IX, X
Toomas TÕNISTE 26.04.1967	IRL/2 909 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, aseesimees alates 18.06.2009	Majanduskomisjon	–
Ken-Marti VAHER 05.09.1974	IRL/1 2313 km	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Õiguskomisjon, esimees Riigieelarve kontrolli erikomisjon	X
Lauri VAHTRE 22.03.1960 Asendusliige 05.04.2007	IRL/3 2047	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon alates 05.04.2007	Kultuurikomisjon	VII, VIII, IX

RIIGIKOGU VALIMISED JA LIIKMED

Nimi, sünniaeg, volituste kestus	Nimekiri ^a / ringkond ^b hääle arv mandaat ^c	Kuulumine fraktsiooni	Kuulumine RK juhatusse ja komisjonidesse	Kuulumine VII-X RK koosseisu
Sulev VARE 25.05.1962 Asendusliige 06.04.–11.04.2007, volitused lõppenud seoses tagasiastumisega	RE/5 1320	–	–	–
Toomas VAREK 06.06.1948	K/6 2890 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon, aseesimees	Väliskomisjon Riigieelarve kontrolli erikomisjon, esimees	IX, X
Viktor VASSILJEV 09.04.1953 Asendusliige 10.07.–27.07.2009, volitused lõppenud seoses tagasiastumisega	K/1 1588	–	–	–
Trivimi VELLISTE 04.05.1947	IRL/12 2982 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon	Riigikaitsekomisjon	VII, IX, X
Vladimir VELMAN 25.09.1945	K/1 3342 rm	Eesti Keskerakonna fraktsioon	Väliskomisjon	VIII, IX, X
Taavi VESKIMÄGI 20.11.1974 Volitused lõppenud seoses tagasiastumisega 13.09.2009	IRL/4 5790 rm	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon kuni 13.09.2009	Euroopa Liidu asjade komisjon kuni 01.09.2009 Majanduskomisjon kuni 13.09.2009	X
Harri ÕUNAPUU 02.02.1947	RE/4 962 rm	Eesti Reformi- erakonna fraktsioon	Keskkonnakomisjon kuni 27.07.2009 Rahanduskomisjon alates 27.07.2009	IX, X
Jaan ÕUNAPUU 13.09.1958 Asendusliige 27.05.2010	ERL/9 1739	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon ^d alates 31.05.2010	Rahanduskomisjon alates 01.06.2010	X

^d Eestimaa Rahvaliidu fraktsiooni tegevus lõppes seoses liikmete arvu langemisega alla nõutud miinimumi, kui 08.07.2010 astusid fraktsioonist välja Jaanus Marrandi ja Karel Rüütli.

2. Riigikogu organisatsioon: juhatus, komisjonid, fraktsioonid, ühendused

2.1. Riigikogu juhatus

2.1.1. Esimehe ja aseesimeeste valimised

Esimehe valimised				
	02.04.2007	27.03.2008	26.03.2009	25.03.2010
Hääletamisest osavõtnute arv	98	93	94	100
Kehtetute sedelite arv	1	8	9	3
Kandidaatidele antud hääle arv:				
Ene Ergma	91* (vastu 6)	83* (vastu 2)	74* (vastu 11)	55*
Indrek Saar	–	–	–	42

Aseesimeeste valimised					
	02.04.2007	27.03.2008	26.03.2009	15.06.2009	25.03.2010
Hääletamisest osavõtnute arv	98	91	93	100	100
Kehtetute sedelite arv	5	3	5	0	1
Kandidaatidele antud hääle arv:					
Kristiina Ojuland	55*	50*	52*	–	–
Jüri Ratas	38*	38*	36*	49*	47*
Keit Pentus	–	–	–	51*	52*

* Osutus valituks.

2.1.2. Riigikogu juhatuse otsused

Valdkond	Kosseis					XI kosseis: aasta, istungjärk								
	VII	VIII	IX	X	XI	2007		2008		2009		2010		2011
						I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
1. Eelnõu menetlusse võtmine ning juhtivkomisjoni määramine	16	2	299	265	232	19	23	40	21	42	21	34	24	8
2. Eelnõule uue juhtivkomisjoni määramine	28	8	11	7	2	1	0	0	0	0	0	0	1	0
3. Eelnõu tagastamine algatajale	0	0	5	4	3	0	1	0	0	1	1	0	0	0
4. Arupärimise tagastamine esitajale	0	0	4	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5. Eelnõule muudatusettepanekute esitamise tähtja määramine	0	16	57	13	16	0	0	4	2	2	3	1	3	1
6. Asendusliikmete määramine, Riigikogu liikmete volituste lõpetamine	13	18	14	50	26	8	3	1	0	7	4	3	0	0
7. Fraktsioonidele alatistes komisjonides kuuluvate kohtade määramine, fraktsiooni mittekuuluvate Riigikogu liikmete komisjonidesse määramine, komisjonide liikmete arvu määramine	5	13	10	28	19	3	0	1	2	7	0	2	3	1
8. Alatiste komisjonide kosseisude ja nende muudatuste kinnitamine	39	44	35	83	42	6	2	5	1	18	5	4	1	0
9. Fraktsioonide kosseisude ja nende muudatuste registreerimine	69	64	46	74	44	17	2	3	0	10	4	6	1	1
10. Seadusega reguleerimata protseduuriküsimuste otsustamine	31	6	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
11. Kordade ja eeskirjade kehtestamine (normitehnika eeskiri, ajakirjanike akrediteerimise kord, teenistuslähete kord, tegevusalade ja töökohtade deklaratsioonide kehtestamine jmt)	4	5	4	6	7	1	0	2	0	1	0	0	2	1

Valdkond	Kosseis					XI kosseis: aasta, istungjärk								
	VII	VIII	IX	X	XI	2007		2008		2009		2010		2011
						I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
12. Riigikogu esindamine	3	12	19	8	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0
13. Välislahetused	630	975	1031	1354	1418	98	220	251	202	160	124	178	120	65
14. Riigikogu liikmete ametihüvedega (transport, majutamine) seonduv ning tööga seotud kulud	13	8	7	3	5	1	0	0	0	1	0	0	1	2
15. Puhkuseküsimused	1	6	9	49	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
16. Rahaliste vahendite eraldamine	40	129	6	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
17. Ruumide eraldamine, avalduste, protestide ja ettepanekute lahendamine	56	18	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
18. Ekspertiise, konkursse, töögrupe jmt puudutavad otsused	24	9	5	4	2	1	0	1	0	0	0	0	0	0
19. Riigikogu Kantsleid puudutavad otsused (struktuur, kosseis, ametipalgad jmt)	50	46	12	18	15	0	3	0	3	3	1	2	1	2
20. Eelnõu dokumentide kättesaadavaks tegemise aja määramine ^a	0	0	0	26	45	2	0	3	5	8	8	5	7	7
21. ELi asjade edastamine komisjonidele seisukoha andmiseks	0	0	0	170	232	20	27	33	25	61	15	19	21	11
Kokku	1022	1379	1576	2164	2112	180	281	345	261	321	186	254	185	99
						461		606		507		439		99

Märkus: üks otsus võib sisaldada mitut samateemalist küsimust.

^a Vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 13 lg 2 p 9.

2.2. Riigikogu komisjonid

2.2.1. Alatised komisjonid

Alatiste komisjonide koosseisud kinnitati 16.04.2007 (komisjonide esimehed ja aseesimehed 17.04.2007), välja arvatud Euroopa Liidu asjade komisjoni koosseis, mis kinnitati 19.04.2007 (komisjoni esimees ja aseesimees 23.04.2007).

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, valimistulemused, tagasikutsumine	Liikmed (fraktsioon)
Euroopa Liidu asjade komisjon	
15 liiget (19.04.2007)	Enn Eesmaa (K)
15 liiget (23.02.2011)	Raivo Järvi (RE)
Esimees:	Mari-Ann Kelam (IRL) ← 22.10.2009
Marko Mihkelson (IRL)	Aleksei Lotman (EER)
Aseesimees:	Maret Maripuu (RE) ← 24.02.2009
Ester Tuiksoo (ERL, –)	Silver Meikar (RE) ← 04.09.2008
Valimistulemused:	Marko Mihkelson (IRL)
20.04.2007:	Sven Mikser (SDE)
Marko Mihkelson (IRL) – 9 häält;	Mart Nutt (IRL) ← 01.09.2009
Ester Tuiksoo (ERL) – 5 häält	Keit Pentus (RE) → 04.09.2008
	Hanno Pevkur (RE) ⇒ 23.02.2009
	Rein Ratas (K)
	Urmas Reinsalu (IRL) → 22.10.2009
	Mailis Reps (K)
	Taavi Rõivas (RE)
	Evelyn Sepp (K)
	Jüri Tamm (SDE, –) ← 11.10.2007
	Ester Tuiksoo (ERL, –)
	Liina Tõnisson (SDE) ⇒ 10.10.2007
	Taavi Veskimägi (IRL) → 01.09.2009
Keskkonnakomisjon	
10 liiget (16.04.2007)	Mart Jüssi (EER)
9 liiget (23.02.2011)	Katrin Karisma-Krumm (RE) ← 12.01.2010
Esimees:	Mari-Ann Kelam (IRL) ← 08.06.2009
Marko Pomerants (IRL)	Valeri Korb (K)
kuni 03.06.2009	Tõnis Kõiv (RE) ← 11.01.2010 sotsiaalkomisjonist
Mart Jüssi (EER)	→ 12.01.2010 sotsiaalkomisjoni
alates 08.06.2009	Erki Nool (IRL)
	Kalle Palling (RE)

← Kinnitamine komisjoni liikmeks.

→ Lahkumine komisjonist.

⇐ Komisjoni liikmeks kinnitamine seoses volituste alguse või taastumisega.

⇒ Lahkumine Riigikogu liikme volituste lõppemise või peatumise tõttu.

(–) Fraktsiooni mittekuuluv Riigikogu liige.

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, valimistulemused, tagasikutsumine	Liikmed (fraktsioon)	
Aseesimees:	Marko Pomerants (IRL)	⇒ 03.06.2009
Mart Jüssi (EER) kuni 08.06.2009	Ülle Rajasalu (RE)	← 03.08.2009 sotsiaalkomisjonist
Erki Nool (IRL) alates 08.06.2009	Rein Ratas (K)	⇒ 20.12.2009
Valimistulemused:	Villu Reiljan (ERL)	⇒ 26.05.2010
17.04.2007:	Urmas Reinsalu (IRL)	← 04.06.2009
Marko Pomerants (IRL) – 6 häält;	Rain Rosimannus (RE)	põhiseaduskomisjonist
Mart Jüssi (EER) – 4 häält	Mark Soosaar (SDE)	→ 08.06.2009 sotsiaalkomisjoni
08.06.2009:	Harri Õunapuu (RE)	→ 27.07.2009 rahanduskomisjoni
Mart Jüssi (EER) – 4 häält;		
Erki Nool (IRL) – 3 häält;		
Rein Ratas (K) – 3 häält		
(aseesimehe selgitamiseks heideti liisku)		
Kultuurikomisjon		
11 liiget (16.04.2007)	Eldar Efendijev (K)	
10 liiget (23.02.2011)	Helmer Jõgi (RE)	
Esimees:	Peeter Kreitzberg (SDE)	
Peeter Kreitzberg (SDE)	Lauri Luik (RE)	
Aseesimees:	Maret Merisaar (EER)	→ 11.06.2009 sotsiaalkomisjoni
Mailis Reps (K)	Aadu Must (K)	⇒ 28.10.2009
Valimistulemused:	Georg Pelisaar (K)	← 29.10.2009 sotsiaalkomisjonist
17.04.2007:	Mailis Reps (K)	
Peeter Kreitzberg (SDE) – 6 häält;	Paul-Eerik Rummo (RE)	
Mailis Reps (K) – 5 häält	Karel Rüütli (ERL, –)	
	Peeter Tülviste (IRL)	
	Lauri Vahtre (IRL)	
Maaelukomisjon		
9 liiget (16.04.2007)	Rein Aidma (RE)	
9 liiget (23.02.2011)	Kaia Iva (IRL)	
Esimees:	Mait Klaassen (RE)	⇐ 11.09.2007
Kalev Kotkas (SDE)		⇒ 31.12.2007
Aseesimees:	Kalev Kotkas (SDE)	
Aleksi Lotman (EER)	Heimar Lenk (K)	
Valimistulemused:	Margus Lepik (RE)	→ 11.09.2007 majanduskomisjoni
17.04.2007:	Aleksi Lotman (EER)	
Kalev Kotkas (SDE) – 6 häält;	Jaanus Marrandi (ERL, –)	
Aleksi Lotman (EER) – 3 häält	Leino Mägi (RE)	⇐ 14.01.2008
	Arvo Sarapuu (K)	
	Imre Sooäär (RE)	

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, valimistulemused, tagasikutsumine	Liikmed (fraktsioon)
Majanduskomisjon	
11 liiget (16.04.2007)	Hannes Astok (RE)
12 liiget (23.02.2011)	Kalev Kallo (K)
Esimees:	Urmas Klaas (RE)
Urmas Klaas (RE)	Kalvi Köva (SDE) ← 09.12.2010 riigikaitsekomisjonist
Aseesimees:	Margus Lepik (RE) ← 11.09.2007 maaelukomisjonist
Kalev Kallo (K)	⇒ 15.06.2010
Valimistulemused:	Kristen Michal (RE) ⇒ 10.09.2007
17.04.2007:	Tiina Oraste (IRL) ← 15.09.2009 õiguskomisjonist
Urmas Klaas (RE) – 6 häält;	⇒ 30.09.2009
Kalev Kallo (K) – 5 häält	Aivar Riisalu (K)
	Sven Sester (IRL) ← 01.10.2009
	Marek Strandberg (EER)
	Olga Sõtnik (K)
	Jüri Tamm (SDE, –) ← 11.10.2007
	Terje Trei (RE) ← 17.06.2010
	Ester Tuiksoo (ERL, –)
	Liina Tõnisson (SDE) ⇒ 10.10.2007
	Toomas Tõniste (IRL)
	Taavi Veskimägi (IRL) ⇒ 13.09.2009
Põhiseaduskomisjon	
9 liiget (16.04.2007)	Igor Gräzin (RE)
8 liiget (23.02.2011)	Andres Herkel (IRL) ← 04.06.2009 rahanduskomisjonist
Esimees:	Lembit Kaljuvee (K) ← 17.04.2007
Väino Linde (RE)	Ene Kaups (RE)
Aseesimees:	Väino Linde (RE)
Evelyn Sepp (K)	Mart Nutt (IRL)
Valimistulemused:	Urmas Reinsalu (IRL) → 04.06.2009 keskkonnakomisjoni
17.04.2007:	Hannes Rumm (SDE)
Väino Linde (RE) – 5 häält;	Vilja Savisaar (K) ⇒ 09.07.2009
Evelyn Sepp (K) – 3 häält	Evelyn Sepp (K)
	Mihhail Stalnuhhin (K) ⇒ 16.04.2007
Rahanduskomisjon	
11 liiget (16.04.2007)	Peep Aru (RE)
12 liiget (23.02.2011)	Andres Herkel (IRL) → 04.06.2009 põhiseaduskomisjoni
Esimees:	Helle Kalda (K)
Jürgen Ligi (RE)	Tiit Kuusmik (K) → 17.02.2009 õiguskomisjoni
kuni 03.06.2009	Mart Laar (IRL) ← 04.06.2009 väliskomisjonist
Taavi Rõivas (RE)	Jürgen Ligi (RE) ⇒ 03.06.2009
alates 08.06.2009	Inara Luigas (K)
	Tarmo Mänd (ERL, –)

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, valimistulemused, tagasikutsumine	Liikmed (fraktsioon)	
Aseesimees: Tarmo Mänd (ERL, –)	Eiki Nestor (SDE) Kristiina Ojuland (RE)	← 15.06.2009, varem RK I. aseesimees ⇒ 09.07.2009
Valimistulemused: 17.04.2007: Jürgen Ligi (RE) – 7 häält; Tarmo Mänd (ERL) – 4 häält	Keit Pentus (RE) Taavi Rõivas (RE) Kadri Simson (K)	→ 15.06.2009, RK I. aseesimees ← 04.06.2009 sotsiaalkomisjonist ← 17.02.2009 riigikaitsekomisjonist
08.06.2009: Taavi Rõivas (RE) – 6 häält; Tarmo Mänd (ERL) – 5 häält	Toomas Trapido (EER) Margus Tsahkna (IRL) Harri Õunapuu (RE) Jaan Õunapuu (ERL, –)	← 27.07.2009 keskkonnakomisjonist ← 01.06.2010
Riigikaitsekomisjon		
9 liiget (16.04.2007)	Meelis Atonen (RE)	⇒ 10.02.2008
9 liiget (23.02.2011)	Tõnu Juul (RE)	← 11.02.2008 → 11.01.2010 sotsiaalkomisjoni
Esimees: Mati Raidma (RE)	Jaan Kundla (–)	← 12.01.2010 sotsiaalkomisjonist
Aseesimees: Kadri Simson (K) kuni 17.02.2009	Tarmo Kõuts (IRL) Kalvi Kõva (SDE)	← 08.05.2008 sotsiaalkomisjonist ⇒ 21.05.2009 ← 14.07.2009
Toivo Tootsen (K) alates 19.02.2009	Lauri Laasi (K)	→ 09.12.2010 majanduskomisjoni → 06.05.2008 sotsiaalkomisjoni ← 07.10.2008 sotsiaalkomisjonist → 11.06.2009 sotsiaalkomisjoni ← 03.08.2009 sotsiaalkomisjonist
Valimistulemused: 17.04.2007: Mati Raidma (RE) – 3 häält; Kadri Simson (K) – 3 häält	Ivari Padar (SDE)	← 28.05.2009 ⇒ 09.07.2009
Lisavoor: Mati Raidma (RE) – 4 häält; Kadri Simson (K) – 3 häält	Nelli Privalova (K) Mati Raidma (RE) Jaak Salumets (RE)	
19.02.2009: Mati Raidma (RE) – 5 häält; Toivo Tootsen (K) – 3 häält	Kadri Simson (K) Toivo Tootsen (K) Trivimi Velliste (IRL)	→ 17.02.2009 rahanduskomisjoni ← 17.02.2009 õiguskomisjonist
Sotsiaalkomisjon		
9 liiget (16.04.2007)	Jaak Aab (K)	
11 liiget (23.02.2011)	Tõnu Juul (RE)	← 11.01.2010 riigikaitsekomisjonist → 12.01.2010 riigikaitsekomisjoni → 08.05.2008 riigikaitsekomisjoni → 11.01.2010 keskkonnakomisjoni
Esimees: Heljo Pikhof (SDE) kuni 18.06.2009	Jaan Kundla (K, –) Tõnis Kõiv (RE)	← 12.01.2010 keskkonnakomisjonist ← 06.05.2008 riigikaitsekomisjonist → 07.10.2008 riigikaitsekomisjoni
Urmas Reinsalu (IRL) alates 18.06.2009	Lauri Laasi (K)	← 11.06.2009 riigikaitsekomisjonist → 03.08.2009 riigikaitsekomisjoni
Aseesimees: Jaak Aab (K)	Ott Lumi (IRL)	⇒ 08.11.2009

Komisjoni nimetus, esimees, aseesimees, valimistulemused, tagasikutsumine	Liikmed (fraktsioon)	
Valimistulemused: 17.04.2007: Heljo Pikhof (SDE) – 5 häält; Jaak Aab (K) – 4 häält 18.06.2009: Urmas Reinsalu (IRL) – 6 häält Jaak Aab (K) – 5 häält	Maret Maripuu (RE) Maret Merisaar (EER) Tatjana Muravjova (RE) Liisa-Ly Pakosta (IRL) Georg Pelisaar (K)	← 03.08.2009 õiguskomisjonist ← 11.06.2009 kultuurikomisjonist
Tagasikutsumine: 16.06.2009 Heljo Pikhof 6-5-0	Heljo Pikhof (SDE) Nikolai Põdramaagi (K) Ülle Rajasalu (RE) Urmas Reinsalu (IRL) Taavi Rõivas (RE) Mai Treial (ERL, –) Marika Tuus (K)	← 10.11.2009 ← 03.08.2009 → 29.10.2009 kultuurikomisjonist ← 29.10.2009 ← 04.06.2009 → 03.08.2009 keskkonnakomisjoni ← 08.06.2009 keskkonnakomisjonist → 04.06.2009 rahanduskomisjoni
Väliskomisjon		
10 liiget (16.04.2007) 9 liiget (23.02.2011)	Ivi Eenmaa (RE) Enn Eesmaa (K) Raivo Järvi (RE) Mart Laar (IRL) Valdur Lahtvee (EER) Silver Meikar (RE) Marko Mihkelson (IRL)	
Esimees: Sven Mikser (SDE)	Sven Mikser (SDE)	→ 04.06.2009 rahanduskomisjoni
Aseesimees: Enn Eesmaa (K)	Toomas Varek (K)	
Valimistulemused: 17.04.2007: Sven Mikser (SDE) – 6 häält; Enn Eesmaa (K) – 4 häält	Sven Mikser (SDE) Toomas Varek (K) Vladimir Velman (K)	
Õiguskomisjon		
9 liiget (16.04.2007) 9 liiget (23.02.2011)	Robert Antropov (RE, –) Elle Kull (IRL) Tiit Kuusmik (K) Kalle Laanet (K) Maret Maripuu (RE)	← 03.08.2009 ← 15.09.2009 ← 17.02.2009 rahanduskomisjonist
Esimees: Ken-Marti Vaher (IRL)	Kalle Laanet (K)	
Aseesimees: Kalle Laanet (K)	Maret Maripuu (RE)	← 24.02.2009 → 03.08.2009 sotsiaalkomisjoni
Valimistulemused: 17.04.2007: Ken-Marti Vaher (IRL) – 6 häält; Kalle Laanet (K) – 5 häält	Tiina Oraste (IRL) Hanno Pevkur (RE) Jaanus Rahumägi (RE) Indrek Saar (SDE) Erik Salumäe (RE) Ain Seppik (K) Toivo Tootsen (K) Ken-Marti Vaher (IRL)	→ 15.09.2009 majanduskomisjoni ⇒ 23.02.2009 → 17.02.2009 riigikaitsekomisjonist

2.2.2. Muud komisjonid

Komisjoni nimetus, moodustamise kuupäev, esimees, aseesimees, valimistulemused	Liikmed (fraktsioon)		Ülesanded
Julgeolekuasutuste järelevalve erikomisjon			
10.05.2007 Moodustatud Riigikogu kodukorra seaduse § 19 ning julgeolekuasutuste seaduse § 36 alusel Esimees: Jaanus Rahumägi (RE) Aseesimees: Marek Strandberg (EER) Valimistulemused: 14.05.2007: Jaanus Rahumägi (RE) – 4 häält; Marek Strandberg (EER) – 2 häält	Kalvi Kõva (SDE) Mart Laar (IRL) Jaanus Rahumägi (RE) Villu Reiljan (ERL) Karel Rüütli (ERL, –) Ain Seppik (K) Marek Strandberg (EER) Jüri Tamm (SDE, –)	⇒ 21.05.2009 ← 21.10.2009 → 01.03.2010 → 22.11.2007 ← 22.11.2007 ← 01.03.2010	1) jältustegevuse seaduses ning julgeolekuasutuste seaduses sätestatud aruannete kontrollimine; 2) julgeolekuasutuste seadusest ning Eestit okupeerinud riikide julgeolekuorganite või relvajõudude luure- või vastuluureorganite teenistuses olnud või nendega koostööd teinud isikute arvelevõtmise ja avalikustamise korra seadusest ning muude seadusest tulenevate ülesannete täitmine.
Korruptsioonivastase seaduse kohaldamise erikomisjon			
10.05.2007 Moodustatud Riigikogu kodukorra seaduse § 19 ning korruptsioonivastase seaduse § 14 alusel Esimees: Jaanus Marrandi (ERL, –) Aseesimees: Kaia Iva (IRL) Valimistulemused: 14.05.2007: Jaanus Marrandi (ERL) – 3 häält; Kaia Iva (IRL) – 2 häält; Kadri Simson (K) – 1 hääl	Kaia Iva (IRL) Aleksi Lotman (EER) Jaanus Marrandi (ERL, –) Maret Merisaar (EER) Tatjana Muravjova (RE) Heljo Pikhof (SDE) Aivar Riisalu (K) Kadri Simson (K)	→ 15.05.2008 ← 15.05.2008 ← 21.10.2009 → 21.10.2009	1) korruptsioonivastases seaduses sätestatud ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide kogumine, hoidmine ja nende tegelikkusele vastavuse kontrollimine; 2) ametiisikute majanduslike huvide deklareerimise kohta arvandmete kogumine ja nende analüüsimine; 3) ametiisikute majanduslike huvide deklaratsioonide avalikustamine; 4) järelevalve Riigikogu liikmete töökohta- ja tegevuspiirangute üle; 5) Riigikogu ja avalikkuse informeerimine korruptsioonivastase seaduse kohaldamise tulemuslikkusest;

← Kinnitamine komisjoni liikmeks.

→ Komisjonist lahkumine.

⇒ Lahkumine Riigikogu liikme volituste lõppemise või peatumise tõttu.

(–) Fraktsiooni mittekuuluv Riigikogu liige.

Komisjoni nimetus, moodustamise kuupäev, esimees, aseesimees, valimistulemused	Liikmed (fraktsioon)	Ülesanded
		6) korrupsiooni ja muude kuri- või väärtegude tunnuste ilmnemisel materjalide edastamine uurimis- asutusele või väärteo kohtuvälisele menetlejale; 7) erakonnaseaduses, Euroopa Parlamendi valimise seaduses, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduses ja Riigikogu valimise seaduses nimetatud valimis- kampaaniate rahastamise aruannete kogumine ja avalikustamine; 8) ettepanekute tegemine seaduste muutmiseks või täiendamiseks.
Riigieelarve kontrolli erikomisjon		
10.05.2007 Moodustatud Riigikogu kodukorra seaduse § 19 lg 1 ja Riigikontrolli seaduse § 52 alusel Esimees: Toomas Varek (K) Aseesimees: Tõnis Kõiv (RE) Valimistulemused: 14.05.2007: Toomas Varek (K) – 3 häält; Tõnis Kõiv (RE) – 2 häält	Tõnis Kõiv (RE) Tarmo Mänd (ERL, –) Hannes Rumm (SDE) Toomas Trapido (EER) Ken-Marti Vaher (IRL) Toomas Varek (K)	1) riigi majandusaasta koondaruande ja selle kontrolliaruande läbi- vaatamine; 2) avaliku sektori auditeerimise küsimuste läbivaatamine; 3) Riigikontrolli kontrolliaruannete ja ülevaadete ning riigikontrolööri tõstatatud oluliste küsimuste arutamine; 4) Riigikontrolli teavitamine probleemidest, mis jõuavad komisjoni liikmeteni suhtlemisel ameti- ja eraisikutega; 5) Riigikontrolli informatsiooni alusel seisukoha võtmine tema tegevuse takistamise juhtude kohta.

2.2.3. Muude komisjonide moodustamise katsed

Nimetus	Esitaja, eelnõu esitamise kuupäev	Otsuse-eelnõu number	Tagasilükkamise aeg, hääletamistulemus
Probleemkomisjon ühiskonna lõimumise probleemide läbitöötamiseks	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, 14.05.2007	38 OE	10.10.2007 (43-30-0)
Uurimiskomisjon parvlaev Estonia uppumise põhjuste ja sellega seotud asjaolude väljaselgitamiseks	Eesti Keskerakonna fraktsioon, 14.06.2007	84 OE	26.09.2007 (49-30-0)
Probleemkomisjon kütuste- ja energiamajanduse oluliste strateegiliste suundade väljatöötamiseks	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, 27.07.2007	86 OE	12.09.2007 (42-27-1)
Probleemkomisjon metsanduse probleemide läbitöötamiseks	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, 17.04.2008	251 OE	13.05.2008 (47-35-0)
Uurimiskomisjon parvlaev Estonia uppumise põhjuste ja sellega seotud asjaolude väljaselgitamiseks rahvusvaheliseks parlamentaarseks koostööks	Eesti Keskerakonna fraktsioon, 18.06.2009	552 OE	10.11.2009 (42-30-2)
Uurimiskomisjon Vabadussõja Võidusamba rajamise asjaolude uurimiseks	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, 19.01.2010	668 OE	17.02.2010 (48-34-0)

2.3. Riigikogu fraktsioonid

Fraktsioonid registreeriti Riigikogu juhatase otsusega 02.04.2007.

Fraktsiooni nimetus, esimees, aseesimehed	Liikmed	
Eesti Keskerakonna fraktsioon (K)		
29 liiget (17.04.2007)	Jaak Aab	← 10.04.2007, varem sotsiaalminister
28 liiget (23.02.2011)	Enn Eesmaa	
Esimees:	Eldar Efendijev	
Vilja Savisaar	Helle Kalda	
kuni 17.06.2009	Lembit Kaljuvee	← 17.04.2007
Kadri Simson	Kalev Kallo	⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud
alates 17.06.2009		← 10.04.2007
Aseesimehed:	Valeri Korb	
Ain Seppik	Jaan Kundla	→ 22.04.2008, edasi fraktsiooni mittekuuluv
Toomas Varek	Tiit Kuusmik	
	Kalle Laanet	← 10.04.2007, varem siseminister
	Lauri Laasi	
	Heimar Lenk	
	Inara Luigas	
	Aadu Must	⇒ 28.10.2009 volitused lõppenud
	Georg Pelisaar	← 03.08.2009
	Nelli Privalova	
	Nikolai Põdramägi	← 29.10.2009
	Jüri Ratas	
	Rein Ratas	
	Mailis Reps	← 10.04.2007, varem haridus- ja teadusminister
	Aivar Riisalu	⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud
		← 16.04.2007
	Arvo Sarapuu	
	Kersti Sarapuu	⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud
	Vilja Savisaar	⇒ 09.07.2009 volitused lõppenud
	Evelyn Sepp	
	Ain Seppik	
	Kadri Simson	
	Mihhail Stalnuhhin	⇒ 16.04.2007 volitused lõppenud
	Olga Sõtnik	
	Margus Tammekivi	⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud
	Toivo Tootsen	
	Marika Tuus	
	Toomas Varek	
	Vladimir Velman	

← Fraktsiooni mittekuulumise algus.

→ Fraktsioonist lahkumine.

← Fraktsiooni liikmeks registreerimine seoses volituste alguse või taastumisega.

⇒ Lahkumine Riigikogu liikme volituste lõppemise või peatumise tõttu.

Fraktsiooni nimetus, esimees, aseesimehed	Liikmed	
Eesti Reformierakonna fraktsioon (RE)		
31 liiget (02.04.2007)	Rein Aidma	
30 liiget (23.02.2011)	Robert Antropov	← 03.08.2009 → 25.01.2011, edasi fraktsiooni mittekuuluv
Esimees:	Peep Aru	
Keit Pentus kuni 15.06.2009	Hannes Astok	
Peep Aru alates 16.06.2009	Meelis Atonen	⇒ 10.02.2008 volitused lõppenud
Aseesimehed:	Ivi Eenmaa	
Rein Aidma	Igor Gräzin	
Peep Aru kuni 16.06.2009	Tõnu Juul	← 11.02.2008
Rain Rosimannus alates 16.06.2009	Helmer Jõgi	← 05.04.2007
	Laine Jänes	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (kultuuriminister)
	Raivo Järvi	
	Katrin Karisma-Krumm	← 11.01.2010
	Ene Kaups	← 16.04.2007
	Urmas Klaas	
	Mait Klaassen	⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud ← 11.09.2007 ⇒ 31.12.2007 volitused lõppenud
	Tõnis Kõiv	
	Margus Lepik	⇒ 15.06.2010 volitused lõppenud
	Jürgen Ligi	← 09.04.2007, varem kaitseminister ⇒ 03.06.2009 volitused peatunud (rahandusminister)
	Väino Linde	
	Lauri Luik	
	Maret Maripuu	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (sotsiaalminister) ← 24.02.2009 volitused taastunud
	Silver Meikar	
	Kristen Michal	⇒ 10.09.2007 volitused lõppenud
	Tatjana Muravjova	
	Leino Mägi	← 14.01.2008
	Kristiina Ojuland	⇒ 09.07.2009 volitused lõppenud
	Kalle Palling	
	Keit Pentus	
	Hanno Pevkur	← 09.04.2007 ⇒ 23.02.2009 volitused lõppenud
	Jaanus Rahumägi	
	Mati Raidma	
	Ülle Rajasalu	⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud ← 04.06.2009 ⇒ 20.12.2009 volitused lõppenud
	Rain Rosimannus	
	Paul-Eerik Rummo	← 09.04.2007, varem rahvastikuminister
	Taavi Rõivas	

Fraktsiooni nimetus, esimees, aseesimehed	Liikmed	
	Jaak Salumets Erik Salumäe Imre Sooäär Jaanus Tamkivi Terje Trei Harri Õunapuu	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (keskkonnaminister) ⇐ 17.06.2010
Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon (ERL)		
6 liiget (02.04.2007) Fraktsiooni tegevus lõppes 08.07.2010 seoses liikmete arvu langemisega alla nõutud miinimumi, kui fraktsioonist astusid välja Jaanus Marrandi ja Karel Rütli	Jaanus Marrandi Tarmo Mänd Janno Reiljan Villu Reiljan Karel Rütli Erika Salumäe Mai Treial Ester Tüksoo Jaan Õunapuu	→ 08.07.2010, edasi fraktsiooni mittekuuluv ⇐ 03.04.2007 → 12.03.2010, edasi fraktsiooni mittekuuluv ⇒ 05.04.2007 volitused lõppenud ⇒ 26.05.2010 volitused lõppenud → 08.07.2010, edasi fraktsiooni mittekuuluv ⇒ 02.04.2007 volitused lõppenud ⇐ 09.04.2007, varem põllumajandusminister ⇐ 31.05.2010
Esimees: Karel Rütli kuni 11.05.2010 Mai Treial alates 11.05.2010		
Aseesimees: Mai Treial kuni 11.05.2010		
Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon (EER)		
6 liiget (02.04.2007) 6 liiget (23.02.2011)	Mart Jüssi Valdur Lahtvee Aleksi Lotman Maret Merisaar Marek Strandberg Toomas Trapido	
Esimees: Valdur Lahtvee		
Aseesimees: Marek Strandberg		
Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon (IRL)		
19 liiget (02.04.2007) 19 liiget (23.02.2011)	Jaak Aaviksoo Ene Ergma Andres Herkel Kaia Iva Mari-Ann Kelam Elle Kull Tarmo Kõuts Mart Laar Tõnis Lukas Ott Lumi	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (kaitseminister) ⇐ 08.06.2009 ⇐ 14.09.2009 ⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (haridus- ja teadusminister) ⇐ 05.04.2007 ⇒ 08.11.2009 volitused lõppenud

Fraktsiooni nimetus, esimees, aseesimehed	Liikmed	
	Marko Mihkelson	
	Erki Nool	
	Mart Nutt	
	Tiina Oraste	← 05.04.2007 ⇒ 30.09.2009 volitused lõppenud
	Liisa-Ly Pakosta	← 09.11.2009
	Juhan Parts	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (majandus- ja kommunikatsiooniminister)
	Marko Pomerants	⇒ 03.06.2009 volitused peatunud (siseminister)
	Urmas Reinsalu	
	Helir-Valdor Seeder	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (põllumajandusminister)
	Sven Sester	← 01.10.2009
	Margus Tsahkna	← 05.04.2007
	Peeter Tülviste	
	Toomas Tõniste	
	Ken-Marti Vaher	
	Lauri Vahtre	← 05.04.2007
	Trivimi Velliste	
	Taavi Veskimägi	⇒ 13.09.2009 volitused lõppenud
Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon (SDE)		
10 liiget (16.04.2007)	Kalev Kotkas	← 16.04.2007
9 liiget (23.02.2011)	Peeter Kreitzberg	
Esimees:	Kalvi Kõva	← 05.04.2007 ⇒ 21.05.2009 volitused lõppenud ← 10.07.2009
Eiki Nestor		
Aseesimees:	Sven Mikser	
Indrek Saar	Eiki Nestor	
	Ivari Padar	⇒ 04.04.2007 volitused peatunud (rahandusminister) ← 25.05.2009, volitused taastunud ⇒ 09.07.2009 volitused lõppenud
	Heljo Pikhof	
	Hannes Rumm	← 16.04.2007
	Indrek Saar	
	Mark Soosaar	
	Jüri Tamm	← 11.10.2007 → 07.12.2010, edasi fraktsiooni mittekuuluv
	Liina Tõnisson	⇒ 10.10.2007 volitused lõppenud

Fraktsiooni mittekuuluvad Riigikogu liikmed

Robert Antropov	← 25.01.2011, varem Eesti Reformierakonna fraktsioon
Jaan Kundla	← 22.04.2008, varem Eesti Keskerakonna fraktsioon
Jaanus Marrandi	← 08.07.2010, varem Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
Tarmo Mänd	← 12.03.2010, varem Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
Karel Rüütli	← 08.07.2010, varem Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
Jüri Tamm	← 07.12.2010, varem Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon
Mai Treial	← 08.07.2010, varem Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
Ester Tüksoo	← 08.07.2010, varem Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
Jaan Õunapuu	← 08.07.2010, varem Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon

2.4. Riigikogu välisdelegatsioonid ja liikmete ühendused

2.4.1. Riigikogu välisdelegatsioonid

Nimetus	RK otsuse kuupäev	Delegatsiooni juht	Liikmed
Eesti Vabariigi, Leedu Vabariigi ja Läti Vabariigi Parlamentidevahelise Assamblee (Balti Assamblee) Eesti delegatsioon	15.05.2007	Delegatsiooni juht: Trivimi Velliste Delegatsiooni juhi asetäitja: Mailis Reps	Peep Aru Mart Jüssi Helle Kalda Kalvi Kõva (kuni 21.05.2009, alates 10.07.2009) Margus Lepik (kuni 15.06.2010) Ott Lumi (kuni 08.11.2009) Tatjana Muravjova Tarmo Mänd Jaak Salumets Sven Sester (alates 25.11.2009) Vladimir Velman
Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsiooni Parlamentaarse Assamblee (OSCE PA) Eesti delegatsioon	15.05.2007	Delegatsiooni juht: Paul-Eerik Rummo	Mart Nutt Toivo Tootsen Asendusliikmed: Jaanus Marrandi Heljo Pikhof Toomas Trapido
Euroopa Nõukogu Parlamentaarse Assamblee Eesti delegatsioon	15.05.2007	Delegatsiooni juht: Andres Herkel	Silver Meikar (alates 15.09.2009) Kristiina Ojuland (kuni 09.07.2009) Mailis Reps Asendusliikmed: Aleksi Lotman Indrek Saar Ester Tuiksoo
Lääne-Euroopa Liidu Assamblee Eesti delegatsioon (2008. a juunist on assamblee uueks nimetuseks Euroopa Julgeoleku- ja Kaitseassamblee / Lääne-Euroopa Liidu Assamblee)	15.05.2007	Delegatsiooni juht: Tarmo Kõuts	Kalev Kallo Imre Sooäär
Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsiooni Parlamentaarse Assamblee (NATO PA) Eesti delegatsioon	15.05.2007	Delegatsiooni juht: Jürgen Ligi (kuni 03.06.2009) Mati Raidma (alates 25.09.2009 delegatsiooni koosseisus ja ühtlasi selle juht)	Sven Mikser Kadri Simson

Nimetus	RK otsuse kuupäev	Delegatsiooni juht	Liikmed
Riigikogu delegatsioon Parlamentidevahelises Liidus (IPU)		President: Ivi Eenmaa Asepresidendid: Erki Nool Jüri Tamm (alates 11.10.2007) Marika Tuus Liina Tõnisson (kuni 10.10.2007)	IPU Eesti rühma kuuluvad kõik Riigikogu liikmed

2.4.2. Parlamendirühmad

Nimetus	Moodustatud	Esimees	Aseesimees/aseesimehed
Eesti - Aafrika	19.11.2007	Mart Nutt	Silver Meikar
Eesti - Afganistani	24.01.2008	Mati Raidma	Aivar Riisalu
Eesti - Albaania	16.04.2007	Rain Rosimannus	Mart Nutt
Eesti - Armeenia	11.04.2007	Mati Raidma	Helle Kalda Toivo Tootsen
Eesti - Aserbaidžani	05.04.2007	Eldar Efendijev	Evelyn Sepp
Eesti - Austraalia	02.05.2007	Silver Meikar	Heljo Pikhof
Eesti - Austria	07.06.2007	Urmas Klaas	Peeter Tulviste
Eesti - Belgia	08.04.2008	Andres Herkel	Maret Merisaar
Eesti - Bosnia ja Hertsegoviina	10.06.2008	Hannes Astok	Aadu Must (kuni 28.10.2009)
Eesti - Bulgaaria	09.04.2007	Jaanus Marrandi	Taavi Rõivas
Eesti - Georgia	09.04.2007	Andres Herkel	Helle Kalda Silver Meikar
Eesti - Hiina	19.04.2007	Kalev Kallo	Peeter Kreitzberg Urmas Reinsalu Rain Rosimannus
Eesti - Hispaania	31.05.2007	Indrek Saar	Trivimi Velliste
Eesti - Hollandi	15.05.2007	Liina Tõnisson (kuni 10.10.2007) Aadu Must (10.10.2007 – 28.10.2009)	Aadu Must (kuni 10.10.2007)
Eesti - Horvaatia	15.10.2007	Mart Nutt	Mati Raidma
Eesti - Iirimaa	12.04.2007	Väino Linde	Imre Sooäär
Eesti - Iisraeli	08.05.2007	Igor Gräzin	Mart Nutt
Eesti - India	16.04.2007	Ken-Marti Vaher	Aleksei Lotman
Eesti - Islandi	12.04.2007	Paul-Eerik Rummo	Mart Jüssi

RIIGIKOGU VÄLISDELEGATSIOONID JA LIIKMETE ÜHENDUSED

Nimetus	Moodustatud	Esimees	Aseesimees/aseesimehed
Eesti - Itaalia	19.04.2007	Mai Treial	Imre Sooäär
Eesti - Jaapani	12.04.2007	Urmas Reinsalu	Eldar Efendijev Ken-Marti Vaher
Eesti - Kanada	09.04.2007	Imre Sooäär	Sven Miikser
Eesti - Kasahstani	08.05.2007	Vilja Savisaar (kuni 09.07.2009) Mart Jüssi (alates 09.07.2009)	Mart Jüssi (kuni 09.07.2009)
Eesti - Kirgiisi	07.06.2007	Tiit Kuusmik	
Eesti - Kosovo	26.02.2008	Hannes Astok	Mart Nutt
Eesti - Kreeka	09.04.2007	Nelli Privalova	Paul-Eerik Rummo
Eesti - Küprose	16.04.2007	Vilja Savisaar (kuni 09.07.2009) Mai Treial (alates 09.07.2009)	Mai Treial (kuni 09.07.2009)
Eesti - Leedu	25.03.2008	Enn Eesmaa	Rein Aidma Trivimi Velliste
Eesti - Läti	12.04.2007	Margus Lepik (kuni 15.06.2010)	
Eesti - Makedoonia	10.04.2007	Hannes Astok	Margus Lepik (kuni 15.06.2010)
Eesti - Malta	16.04.2007	Paul-Eerik Rummo	Heljo Pikhof Trivimi Velliste
Eesti - Maroko	29.10.2009	Sven Sester	Rain Rosimannus
Eesti - Moldova	10.04.2007	Urmas Klaas	Silver Meikar
Eesti - Mongoolia	10.04.2007	Mark Soosaar	
Eesti - Montenegro	16.04.2007	Mart Nutt	Rain Rosimannus Marika Tuus
Eesti - Norra	08.12.2008	Imre Sooäär	Taavi Veskimägi (kuni 13.09.2009)
Eesti - Poola	11.04.2007	Aadu Must (kuni 28.10.2009) Kalev Kallo (alates 28.10.2009)	Kalev Kallo (kuni 28.10.2009)
Eesti - Portugali	13.09.2007	Liina Tõnisson (kuni 10.10.2007) Ester Tuiksoo (alates 10.10.2007)	Ester Tuiksoo (kuni 10.10.2007)
Eesti - Prantsusmaa	09.04.2007	Kristiina Ojuland (kuni 09.07.2009) Andres Herkel (alates 29.10.2009)	Väino Linde
Eesti - Rootsi	12.06.2007	Aadu Must (kuni 28.10.2009) Kalle Palling (alates 28.10.2009)	Kalle Palling (kuni 28.10.2009)
Eesti - Rumeenia	09.04.2007	Ott Lumi (kuni 08.11.2009) Taavi Rõivas (alates 08.11.2009)	Taavi Rõivas (kuni 08.11.2009)
Eesti - Saksamaa	12.04.2007	Urmas Klaas	Ester Tuiksoo Peeter Tulviste
Eesti - Saudi-Araabia	10.10.2007	Silver Meikar (kuni 12.03.2008) Kalle Laanet (alates 12.03.2008)	Silver Meikar (alates 12.03.2008)
Eesti - Serbia	29.05.2007	Silver Meikar	Marika Tuus

RIIGIKOGU ORGANISATSION: JUHATUS, KOMISJONID, FRAKTSIOONID, ÜHENDUSED

Nimetus	Moodustatud	Esimees	Aseesimees/aseesimehed
Eesti - Slovakkia	08.05.2007	Aivar Riisalu	Hanno Pevkur (kuni 23.02.2009) Mai Treial
Eesti - Soome	11.04.2007	Taavi Rõivas	Hannes Astok
Eesti - Sri Lanka	11.04.2007	Olga Sõtnik	Lauri Laasi
Eesti - Suurbritannia	16.04.2007	Sven Mikser	Silver Meikar Keit Pentus
Eesti - Šveitsi	19.04.2007	Jaanus Rahumägi	Vilja Savisaar (kuni 09.07.2009)
Eesti - Taani	06.11.2007	Indrek Saar	Jaan Kundla
Eesti - Tšehhi	17.04.2007	Mai Treial	Nelli Privalova
Eesti - Türgi	05.04.2007	Evelyn Sepp	Eldar Efendijev
Eesti - Türkmenistani	07.06.2007	Eldar Efendijev	Evelyn Sepp
Eesti - Ukraina	09.04.2007	Silver Meikar	Mart Nutt
Eesti - Ungari	11.04.2007	Trivimi Velliste	Imre Sooäär
Eesti - USA	16.04.2007	Keit Pentus	Silver Meikar Heljo Pikhof
Eesti - Usbekistani	07.06.2007	Nelli Privalova	
Eesti - Uus-Meremaa	02.05.2007	Imre Sooäär	Jaanus Marrandi
Eesti - Valgevene	20.05.2008	Vladimir Velman	Valeri Korb
Eesti - Venemaa	11.04.2007	Peeter Tulviste	Tatjana Muravjova

2.4.3. Muud ühendused

Nimetus	Moodustamise aeg, esimees, aseesimehed	Moodustamise eesmärk
Birma toetusrühm	Veebruar 2008 Esimees: Silver Meikar	Toetada Birma demokraatiat.
Eesti tuumajaama toetusrühm	Jaanuar 2009 Esimees: Kalle Palling	Selgitada, millised lahendused, asukoht ja tehnoloogia on parimad Eesti oma tuumajaama rajamiseks.
GUAM [Georgia, Ukraina, Aserbaidžaaani ja Moldova] saadikurühm	September 2007 Esimees: Eldar Efendijev	Sõnastada senisest selgemalt Eesti huvid ja partnerlus ning tõhustada ühistegevust kõigi organisatsiooni liikmetega.
Ida-Virumaa saadikurühm	Juuni 2007 Esimees: Tiit Kuusmik	Lahendada riigi tasandil Ida-Virumaa aktuaalseid probleeme, nagu tööhõive, toimetuleku, narkomaania ja kodakondsuse küsimustega seonduvat.
Inimkaubanduse vastane saadikurühm	Veebruar 2010 Esimees: Ken-Marti Vaher Aseesimees: Kalle Laanet	Võidelda inimkaubanduse vastu ja osaleda vastavas Euroopa Liidu liikmesriikide parlamendiliikmete üleeuroopalises võrgustikus.

Nimetus	Moodustamise aeg, esimees, aseesimehed	Moodustamise eesmärk
Jahimeeste ühendus	September 2007 Esimees: Taavi Veskimägi (kuni 13.09.2009) Aseesimees: Tarmo Kõuts	Kaasa aidata tervikliku Eesti jahinduse arengule, teadvustada jahinduse tähtsust tänapäeva ühiskonnas, eriti läbi tema rolli looduskaitstes ja teistes eluvaldkondades, korrastada jahindusega seotud seadusandlikku baasi.
Järva- ja Viljandimaa saadikurühm	Aprill 2007 Esimees: Tiina Oraste (kuni 30.09.2009) Aseesimees: Jaak Aab	Seadusloome kaudu kaasa aidata elukeskkonna tasakaalustatud arengule Järva- ja Viljandimaal, luua tihe kontakt Riigikogu liikmete ja valimisringkonna vahel, samuti omavaheline infovahetus ja koostöö.
Kaasaegsete hoonete toetusrühm	Juuni 2010 Esimees: Lauri Luik Aseesimees: Kalle Palling	Propageerida ja kaasa aidata kaasaegsete hoonete valdkonna arengule Eestis ning toetada tulevikku suunatud säästvat ja keskkonnasõbralikku mõtteviisi tänapäevaste ehitiste loomisel.
Kagu-Eesti saadikurühm	Aprill 2007 Esimees: Ivi Eenmaa Aseesimees: Inara Luigas	Seadusloome kaudu kaasa aidata elukeskkonna arendamisele Kagu-Eestis, luua tihe kontakt Riigikogu liikmete ja valimisringkonna vahel ning arendada Kagu-Eestist valitud erakondade esindajate vahelist infovahetust ja koostööd.
Kodanikuühiskonna toetusrühm	Aprill 2007 Esimees: Urmas Reinsalu Aseesimehed: Heljo Pikhof, Paul-Eerik Rummo	Valmistada ette kodanikuühiskonna arutelu Riigikogus riiklikult tähtsa küsimusena.
Kohaliku algatuse toetusrühm	Mai 2007 Esimees: Ester Tuiksoo	Kaasa aidata soodsamate poliitilis-õiguslike tingimuste kujundamisele kohaliku ettevõtluse, otsese demokraatia, omakultuuri jm heade algatuste edendamiseks Eestis. Toetusrühma koostööpartner on Eesti Külade ja Väike-linnade Liikumine „Kodukant“.
Kosmoseuringute toetusrühm	Jaanuar 2010 Esimees: Ene Ergma Aseesimees: Mati Raidma	Toetada Eesti ettevõtete tegevust kosmoseprogrammides nii Euroopa Kosmoseagentuuris kui ka Euroopa Liidu raamprogrammides.
Kosovo toetusrühm (reorganiseeriti Eesti - Kosovo parlamendirühmaks 26.02.2008)	September 2007 Esimees: Hannes Astok Aseesimees: Mart Nutt	
Kuuba demokraatia toetusrühm	Mai 2008 Esimees: Andres Herkel Aseesimees: Silver Meikar	Toetada Kuuba demokraatiat.
Laste õiguste toetusrühm	Juuni 2010 Esimees: Mailis Reps Aseesimehed: Liisa-Ly Pakosta, Heljo Pikhof	Tegeleda laste ja lastega perede õiguste ja olukorraga ning kaasata neid senisest aktiivsemalt ühiskonnaellu.

RIIGIKOGU ORGANISATSIOON: JUHATUS, KOMISJONID, FRAKTSIOONID, ÜHENDUSED

Nimetus	Moodustamise aeg, esimees, aseesimehed	Moodustamise eesmärk
Muinsuskaitse ühendus	Aprill 2007 Esimees: Trivimi Velliste Aseesimehed: Mark Soosaar, Imre Sooäär	Väärtustada muinsusi kõige laiemas mõistes ja kujundada ühiskonnas soodsat hoiakut muinsuste kaitsmisele.
Petserimaa toetusrühm	Aprill 2007 Esimees: Inara Luigas	Kaasa aidata Petserimaa kultuurilisele, majanduslikule ja sotsiaalsele arengule.
Polaar- ja kliimauuringute toetusrühm	Jaanuar 2008 Esimees: Tarmo Kõuts Aseesimehed: Mart Jüssi, Kristiina Ojulang (kuni 09.07.2009)	Algatada arutelusid ning teha koostööd keskkonna- ja kliimajulgeoleku probleemide läbitöötamiseks Eestis ning toetada nii kohapealset kui ka rahvusvahelist koostööd mh polaaralade uuringute vallas, sh koordineerida Antarktika lepinguga seonduvat.
Pärnumaa saadikurühm	Aprill 2007 Esimees: Mark Soosaar Aseesimees: Mati Raidma	Anda hoogu Pärnumaad puudutavate suurprojektide elluviimisele, näiteks Via Baltica kui eraldatud sõidusuundadega kiirtee rajamisele ja Rail Baltica kui piirkonna arenguks ülitähtsa raudteeliini ehitamisele läbi Pärnu; teiste Pärnumaale oluliste probleemide lahendamisele kaasaitamine.
Riigikogu Lähis-Ida rahuprotsessi toetusrühm	Veebruar 2008 Esimees: Sven Mikser Aseesimees: Mart Nutt	Teadvustada paremini Lähis-Ida rahuprotsessi probleeme Riigikogu liikmete seas ning aidata kaasa sellele teemale nähtavamaks muutmisele Eesti välispoliitikas.
Saadikühendus inimõiguste kaitseks Tšetšeenias ja mujal Põhja-Kaukaasias	Jaanuar 2008 Esimees: Andres Herkel Aseesimees: Jürgen Ligi (kuni 03.06.2009)	Dokumenteerida Tšetšeenias toimunud inimõiguste rikkumisi ja anda toimunule hinnang.
Saarte ühendus	Mai 2007 Esimees: Imre Sooäär Aseesimehed: Kalev Kotkas, Mark Soosaar	Tegeleda Eesti saartega seotud küsimustega ja tagada meie saartel jätkusuutlik areng. Erielse tähelepanu all on saarte liiklusühendus mandriga.
Skautlik ühendus	Mai 2007 Esimees: Toomas Tõniste	Toetada Eesti noorteühenduste arengut ja aidata kaasa noorsootööd väärtustava ja arengut toetava keskkonna kujundamisele.
Soome-ugri toetusrühm	Aprill 2007 Esimees: Paul-Eerik Rummo Aseesimees: Mart Nutt	Hoida kultuurialaseid kontakte ning edendada soome-ugri väikerahvaste haridust ja kultuuri.
Spordi toetusrühm	Juuni 2010 Esimees: Jaak Salumets Aseesimees: Erki Nool	Toetada spordivaldkonna arengut.
Säästva energia, majanduse ja innovatsiooni toetusrühm	Jaanuar 2008 Esimees: Marek Strandberg Aseesimees: Indrek Saar	Ühtlustada arusaamu kliimasoojenemise ja ressursside liigkasutusega esile kerkinud energeetika- ja majandusprobleemide osas.

Nimetus	Moodustamise aeg, esimees, aseesimehed	Moodustamise eesmärk
Taiwani toetusrühm	Aprill 2007 Esimees: Raivo Järvi Aseesimees: Trivimi Velliste	
Tiibeti toetusrühm	Aprill 2007 Esimees: Aleksei Lotman Aseesimees: Ken-Marti Vaher (kuni 08.06.2010), Silver Meikar (alates 08.06.2010)	Anda teavet Tiibeti rahva olukorrast.
Tuleviku toetusrühm	Juuni 2010 Esimees: Liisa-Ly Pakosta Aseesimees: Aleksei Lotman	Propageerida pikaajaliste strateegiliste otsuste ettevalmistamist ja vastuvõtmist; seista riigi suurema sidususe eest tulevikukavade läbitöötamisel, sealhulgas üleriigiliste planeeringute osas.
Tuumarelvavaba maailma toetusrühm	Juuni 2010 Esimees: Jüri Tamm	Liituda maailma parlamentide liikmete algatusega, kes parlamentaarsete võimaluste piires püüavad lahendada tuumarelvavaba olemasoluga kaasnevaid ohte ning liikuda tuumarelvavaba maailma suunas.
Vähemusrahvuste saadikurühm	Aprill 2007	Tegeleda rahvusvähemuste küsimustega.
Väikelaevade ja väikesadamate ühendus	November 2008 Esimees: Jaanus Rahumägi Aseesimees: Kalle Laanet	Edendada väikelaevaliiklust merel ja järvedel ning aidata kaasa väikesadamate arengule ja infrastruktuuri tekkimisele Eesti rannikul.
Õigeusuliste saadikurühm	Mai 2008 Esimees: Vladimir Velman Aseesimees: Valeri Korb	
Ühendus Valgevene demokraatliku arengu kaitseks	Aprill 2007 Esimees: Silver Meikar Aseesimees: Andres Herkel	Toetada demokraatia taassündi Valgevenes.
Üliõpilaskonna toetusrühm	November 2008 Esimees: Ott Lumi (kuni 08.11.2009) Aseesimees: Mailis Reps	Süvendada dialoogi rahvaesindajate ja üliõpilaste vahel.

3. Riigikogu tööaeg

3.1. Riigikogu istungid

3.1.1. Tööaeg arvudes: VII–XI Riigikogu

Koos- seis	Korralised istungjärgud			Täiendavad istungid			Erakorralised istungjärgud		
	Arv	Istungite arv	Kestus (t:min)	Arv	Kestus		Arv	Kestus	
					Päevi	t:min		Päevi	t:min
VII	6	291	...	1	1	...	15	19	...
VIII	9	462	1448:16	2	2	3:14	15	15	80:24
IX	9	459	1580:14	1	1	0:18	24	20	65:50
X	9	456	1127:08	0	0	–	12	11	24:59
XI	9	456	1147:21	8	7	26:45	12	8	14:43

3.1.2. Tööaeg arvudes: XI Riigikogu

Aasta	Istungjärk, kuupäevad	Korralised istungid		Täiendavad istungid				Erakorralised istungjärgud			
		Arv ^a	Kestus (t:min)	Arv	Päevi	t:min	Kuu- päevad	Arv	Päevi	t:min	Kuu- päevad
2007	I 02.04– 14.06	35	39:46	0	0	–	–	1	1	2:21	13.08
	II 10.09– 20.12	48	93:43	0	0	–	–				
2008	III 14.01– 19.06	72	158:22	1	1	0:53	23.04	1	1	2:13	12.08
	IV 08.09– 18.12	48	127:43								
2009	V 12.01– 18.06	71	200:43	6	5	10:57	19.02, 20.02, 11.06, 15.06, 18.06 ^b	4	3	5:04	03.08, 31.08, 01.09 ^c
	VI 14.09– 17.12	44	109:29								

Aasta	Istungjärk, kuupäevad	Korralised istungid		Täiendavad istungid				Erakorralised istungjärgud			
		Arv ^a	Kestus (t:min)	Arv	Päevi	t:min	Kuu-päevad	Arv	Päevi	t:min	Kuu-päevad
2010	VII 11.01–17.06	71	208:01	1	1	14:55	23:03	6	3	5:05	02.08, 03.08 ^c , 23.12 ^d
	VIII 13.09–16.12	44	151:56								
2011	IX 10.01–23.02	23	57:38	0	0	–	–	0	0	–	–
Kokku	9	456	1147:21	8	7	26:45		12	8	14:43	

^a Istungite päevade arv on XI koosseisu puhul võrdne korraliste istungite arvuga.

^b Toimus kaks täiendavat istungit.

^c Toimus kaks erakorralist istungjärku.

^d Toimus kolm erakorralist istungjärku.

3.2. Erakorralised istungjärgud: VII–XI Riigikogu

Erakorralised istungjärgud: kokkukutsumise ettepanekute tegijad										
Ettepaneku tegija	VII RK	VIII RK	IX RK	X RK	XI RK					
					Kokku	2007	2008	2009	2010	2011
Vabariigi Valitsus	8	14	11	5	–	–	–	–	–	–
RK liikmed	6	1	9	6	12	1	1	4	6	–
Vabariigi President	1	–	4	1	–	–	–	–	–	–
Kokku	15	15	24	12	12	1	1	4	6	–

Erakorralised istungjärgud: lõppemise viis										
Lõppemise viis	VII RK	VIII RK	IX RK	X RK	XI RK					
					Kokku	2007	2008	2009	2010	2011
Päevakorra ammendumine	12	15	17	11	11	–	1	4	6	–
Poleli jäänud kvoorumi puudumise tõttu	3	–	7	1	1	1	–	–	–	–
Kokku	15	15	24	12	12	1	1	4	6	–

4. Õigusloome

4.1. Seaduseelnõud: VII–XI Riigikogu

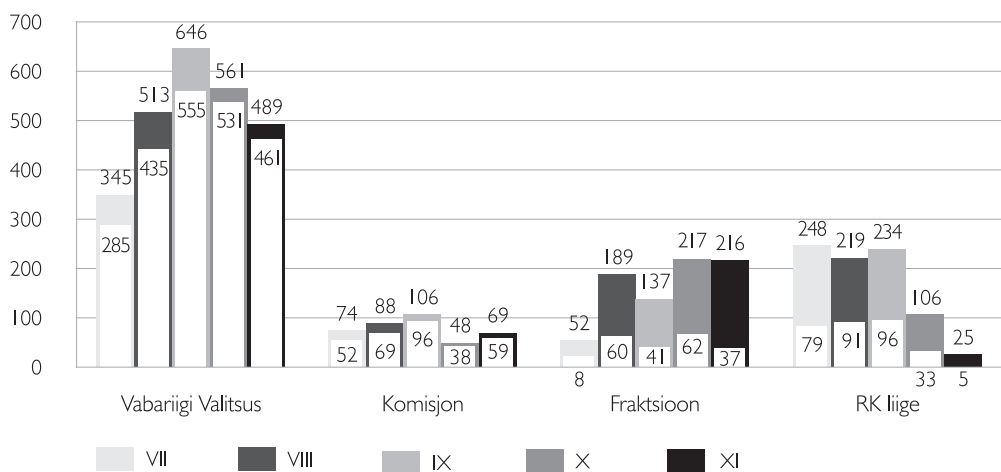
Algataja	Kooseis algatatud/vastu võetud				
	VII	VIII	IX	X	XI
RK liige*	248/79	219/91	234/96	106/33	25/5
Fraktsioon	52/8	189/60	137/41	217/62	216/37
Komisjon	74/52	88/69	106/96	48/38	69/59
Vabariigi Valitsus	345/285	513/435	646/555	561/531	489/461
RK juhatus	21/18	–	–	–	–
Vabariigi President	–	–	1/–	–	1/1
Valimisõiguslikud kodanikud**	1/–	–	–	–	–
Kokku	741/442	1009/655	1124/788	932/664	800/563

Märkus: Lisatud on põhiseaduse muutmise seaduse eelnõud, mida esimene statistikakogumik koondtabelites ei kajastanud. Vt lisaks tabelite 4.2–4.5 märkusi.

* RK liikmete algatatud eelnõude hulka on arvatud ka need, mis algatati ühiselt fraktsiooni ja teiste RK liikmete poolt.

** Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seaduse § 8 lg 2 alusel, mis võimaldas vähemalt 10 000 valimisõiguslikul kodanikul algatada põhiseaduse muutmise rahvaalgatuse korras. See õigus kehtis 28. juunini 1995.

Joonis 4.1. Seaduseelnõud (algatatud ja neist vastu võetud): VII–XI Riigikogu

4.2. Seaduseelnõud: XI Riigikogu

Algataja	Algatatud / neist vastu võetud					Vastu võtmata jäänud seaduseelnõud						
	Põhiseaduse muutmise seadused ^a	Tervik-tekstid	Muutmiseadused	Riigieelarvega seonduvad seadused	Välis- lepinguid puudutavad seadused	Kokku	Esimesel lugemisel tagasi lükatud	Tagasi võetud	Poolt- hääle enamust mitte- saanud	Riigikogu koosseisu hääle- enamust mitte- saanud	Lõpuni menetle- mata jäänud	Kokku
RK liige	3/-	1/-	14/5	-	-	18/5	4	2	-	-	7	13
Fraktsioon ja RK liikmed	-	-	7/-	-	-	7/-	5	-	-	-	2	7
Fraktsioon	-	14/5	202/32	-	-	216/37	116	21	-	1	41	179
Komisjon	-	7/5	62/54	-	-	69/59	-	2	-	-	8	10
alaline komisjon	-	7/5	62/54	-	-	69/59	-	2	-	-	8	10
muu komisjon	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Vabariigi Valitsus	-	67/57	342/325	11/11	69/68	489/461	-	11	1	4	12	28
Vabariigi President	1/1	-	-	-	-	1/1	-	-	-	-	-	-
Kokku	4/1	89/67	627/416	11/11	69/68	800/563	125	36	1	5	70	237

Märkus: Tabelites 4.1 ja 4.2 ei lange vastu võetud ja vastu võtmata jäänud seaduste arv kokku tabelites 4.4 ja 4.5 tooduga, sest 9 juhul ühendati menetluse käigus kaks eraldi algatatud seaduseelnõu, mis siin kajastuvad kõigi algatajate real (neist ühel juhul võtsid algatajad ühendatud eelnõu tagasi). Siin kajastub ka Riigikogu liikme palga ajutise korralduse seadus (342 SE), mille Riigikohus Vabariigi Presidendi taotlusele tunnistas põhiseadusega vastuolus olevaks. Käesolev tabel ei kajasta seega vastu võetud seaduste üldarve. Presidendi poolt välja kuulutamata jätetud ja hiljem uuesti vastu võetud seadused kajastuvad tabelis ühekorrdelt. Tabel ei kajasta keelatud rajatise kõrvaldamise seadust, mille võttis vastu X Riigikogu ja mille Vabariigi President jättis välja kuulutamata ning mida XI Riigikogu otsustas muutmata kujul mitte vastu võtta.

^a Lisaks võeti vastu eelmise Riigikogu koosseisu poolt vastu võetud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus (12.04.2007), kuna põhiseadust otsustati antud juhul muuta kahe järjestikuse Riigikogu koosseisu poolt vastavalt PS § 165.

4.3. Otsuse-eelnõud: XI Riigikogu

Esitaja	Esitatud	Vastu võetud ^a	Poolthäälte enamust mittesaanud	Koosseisu häälte-enamust mittesaanud	Tagasi võetud	Lõpuni menetlemata jäänud
Fraktsioon	40	12	11	11	4	2
Komisjon	37	37	–	–	–	–
<i>alaline komisjon</i>	37	37	–	–	–	–
<i>muu komisjon</i>	–	–	–	–	–	–
Vabariigi Valitsus	39	39	–	–	–	–
Eesti Panga Nõukogu esimees	2	2	–	–	–	–
Riigikohtu esimees	1	1	–	–	–	–
Vabariigi President	4	3	1	–	–	–
Õiguskantsler	1	1	–	–	–	–
Kokku	124	95 ^a	12	11	4	2

^a Erinevus tabelites 4.3 ja 4.4 toodud vastuvõetud otsuste arvus tuleneb sellest, et neli otsust võeti vastu ilma eelnõud esitamata ja menetlemata (siin tabelis ei kajastu). Need olid:

- 1) peaministri kandidaadile Andrus Ansipile volituste andmine valitsuse moodustamiseks, 04.04.2007;
- 2) nõusoleku andmine Riigikogu liikme Villu Reiljani kriminaalvastutusele võtmiseks, 20.03.2008;
- 3) nõusoleku andmine Riigikogu liikme Villu Reiljani kriminaalvastutusele võtmiseks, 24.03.2009;
- 4) nõusoleku andmine Riigikogu liikme Ester Tuiksoo kriminaalvastutusele võtmiseks, 24.03.2009.

4.4. Vastuvõetud seadused, otsused, avaldused, deklaratsioonid ja pöördumised: VII–XI Riigikogu

	Kooseis				
	VII	VIII	IX	X	XI
Põhiseaduse muutmise seadused	–	–	2	–	1
Terviktekstid	169	155	150	94	66
Muutmisseadused	139	345	490	414	408
Riigieelarvega seonduvad seadused	11	15	10	10	11
Välislepinguid puudutavad seadused	79	119	118	121	68
Otsused	93	110	110	129	99
Avaldused, deklaratsioonid, pöördumised	31	2	2	3	4
Kokku	522	746	882	771	657

Märkused:

- Tabelid 4.4 ja 4.5 kajastavad Riigikogus vastu võetud ja Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutatud seadusi.
- Siin on arvestatud eelmises Riigikogu koosseisus vastu võetud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse vastuvõtmist (12.04.2007), mis eelmises statistikakogumikus oli loetud X Riigikogu poolt vastuvõetuks (esimene vastuvõtmine). Lisaks võeti vastu Vabariigi Presidendi algatatud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus (06.05.2008), mis siin tabelis ei kajastu. Seadus jõustus 22.07.2011, pärast seda, kui selle oli vastu võtnud ka Riigikogu XII koosseis (13.04.2011).
- Siin ei kajastu Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäänud Riigikogu liikme palga ajutise korralduse seadus (342 SE, vastu võetud 19.11.2008, Riigikohus tunnistas 23.02.2009 põhiseadusega vastuolus olevaks).
- IX Riigikogus vastu võetud põhiseaduse muutmise seaduseelnõudest üks võeti vastu kiireloomulisena, teine pandi rahvahääletusele ning jõustus alles X Riigikogu volituste ajal, kui rahvas oli selle vastu võtnud.

Joonis 4.2. Vastuvõetud seadused: VII–XI Riigikogu

Märkus: Põhiseaduse muutmise ning riigieelarvega seonduvaid seadusi joonis ei kajasta.

4.5. Vastuvõetud seadused, otsused ja avaldused: XI Riigikogu istungjärgud

Istungjärgk koos järgnenud erakorraliste istungjärgudega ^a	Põhiseaduse muutmise seadused	Seaduste terviktekstid	Muutmise seadused	Riigieelarvega seonduvad seadused	Välislepinguid puudutavad seadused	Otsused	Avaldused	Kokku
2007 I ja erakorraline	1	1	10	–	3	18	–	33
II	–	4	43	2	12	8	–	69
2008 III ja erakorraline	–	8	53	1	8	10	2	82
IV	–	6	52	2	10	9	–	79
2009 V ja erakorralised	–	9	57	2	8	14	1	91
VI	–	10	43	2	7	16	1	79
2010 VII ja erakorralised	–	13	64	–	8	10	–	95
VIII ja erakorralised	–	4	44	2	7	11	–	68
2011 IX	–	11	42	–	5	3	–	61
Kokku	1	66	408	11	68	99 ^b	4	657

Märkused:

- Arvestatud on eelmises Riigikogu koosseisus vastu võetud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse vastuvõtmist (12.04.2007) XI koosseisus. Lisaks võeti vastu Vabariigi Presidendi algatatud Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus (06.05.2008), mis siin tabelis ei kajastu. Seadus jõustus 22.07.2011, pärast seda, kui selle oli vastu võtnud ka Riigikogu XII koosseis (13.04.2011).
- Vastuvõetud seaduste arv ei lange kokku tabelites 4.1 ja 4.2 tooduga, sest neis kajastuvad menetluse käigus ühendatud eelnõud mitmekordselt (vastavalt algatatud eelnõudele). Siin tabelis ei kajastu Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäänud Riigikogu liikme palga ajutise korralduse seadus (342 SE, vastu võetud 19.11.2008, mille Riigikohus tunnistas 23.02.2009 põhiseadusega vastuolus olevaks).
- Pöördumisi ja deklaratsioonid Riigikogu XI koosseis vastu ei võtnud.

^a Istungjärgude ajad on toodud tabelis 3.1.2.

^b Erinevus tabelites 4.3 ja 4.5 toodud vastuvõetud otsuste arvus tuleneb sellest, et neli otsust võeti vastu ilma eelnõud esitamata ja menetlemata (siin kajastuvad).

4.6. Põhiseaduse muutmise eelnõud

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number Sisu (muudetavad PS §-d)	Algatajad	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus) Avaldamisandmed Jõustumiskuupäev
1. Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus 13.09.2006 974 SE Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamine eesti keele kaitse klausliga (Preambula)	86 Riigikogu X koosseisu liiget	12.04.2007 Muutmine Riigikogu kahe järjestikuse koosseisu poolt (teine koosseis) Vastu võetud (93-0-0) RT I 2007, 33, 210 J 21.07.2007
2. Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus 15.05.2007 47 SE Kaitseväge juhataja, ülemjuhataja ja kaitseväge kõrgema juhtkonna ametissenimetamise korra väljajätmine põhiseadusest; kaitseväge juhataja ja ülemjuhataja väljajätmine Riigikogu liikme arupärimise adressaatide hulgast (PS § 65 p 7, § 74 lg 1, § 78 p-d 11, 14 ja 18, § 127 lg 3, § 128 lg 2)	Vabariigi President	I: 12.06.2007 II: 06.11.2007 III: 06.05.2008 Muutmine Riigikogu kahe järjestikuse koosseisu poolt (esimene koosseis) Vastu võetud (58-0-0) Riigikogu XII koosseis võttis vastu 13.04.2011 (67-23-0) RT I, 27.04.2011, I J 22.07.2011
3. Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus rahvaalgatuse võimaldamiseks 28.02.2008 210 SE Rahvaalgatuse korras seaduseelnõu algatamise õiguse andmine 25 000 hääleõiguslikule kodanikule (PS §-d 56, 103, 104, 106, 131)	24 Riigikogu liiget: Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Helle Kalda, Lembit Kaljuvee, Kalev Kallo, Valeri Korb, Jaan Kundla, Tiit Kuusmik, Kalle Laanet, Heimar Lenk, Inara Luigas, Aadu Must, Nelli Privalova, Jüri Ratas, Rein Ratas, Aivar Riisalu, Arvo Sarapuu, Vlija Savisaar, Evelyn Sepp, Ain Seppik, Olga Sõtnik, Toivo Tootsen, Marika Tuus, Toomas Varek	I: 24.04.2008 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number Sisu (muudetavad PS §-d)	Algatajad	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus) Avaldamisandmed Jõustumiskuupäev
<p>4. Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seadus 19.04.2010 742 SE Kultuuripärandi kaitse kohustuse lisamine põhiseadusesse (PS § 53¹)</p>	<p>67 Riigikogu liiget: Jaak Aab, Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Ene Ergma, Kaia Iva, Mart Jüssi, Helle Kalda, Kalev Kallo, Katrin Karisma-Krumm, Mari-Ann Kelam, Valeri Korb, Kalev Kotkas, Peeter Kreitzberg, Elle Kull, Jaan Kundla, Tiit Kuusmik, Tarmo Kõuts, Kalvi Kõva, Kalle Laanet, Mart Laar, Lauri Laasi, Valdur Lahtvee, Heimar Lenk, Aleksei Lotman, Inara Luigas, Jaanus Marrandi, Maret Merisaar, Sven Mikser, Tarmo Mänd, Eiki Nestor, Mart Nutt, Liisa-Ly Pakosta, Georg Pelisaar, Heljo Pikhof, Nelli Privalova, Nikolai Põdramägi, Jüri Ratas, Rein Ratas, Villu Reiljan, Urmas Reinsalu, Mailis Reps, Aivar Riisalu, Hannes Rumm, Karel Rüütli, Indrek Saar, Arvo Sarapuu, Ain Seppik, Sven Sester, Kadri Simson, Mark Soosaar, Imre Sooäär, Marek Strandberg, Olga Sõtnik, Jüri Tamm, Toivo Tootsen, Toomas Trapido, Mai Treial, Margus Tsahkna, Ester Tuiksoo, Peeter Tuviste, Marika Tuus, Toomas Tõniste, Ken-Marti Väher, Lauri Vahtre, Toomas Varek, Trivimi Velliste, Vladimir Velman</p>	<p>I: 28.09.2010 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja</p>
<p>5. Eesti Vabariigi põhiseaduse ja Eesti Vabariigi põhiseaduse rakendamise seaduse muutmise seadus 03.06.2010 775 SE Valimisaastate arvu vähendamine: alates 2027. aastast valitakse Riigikogu ja kohalikud volikogud korraliselt alati samal aastal ning alates 2029. aastast Euroopa Parlamendi liikmed ja Vabariigi President korraliselt alati samal aastal (PS § 60 lg 3 ja 4, § 80 lg 1, § 83 lg 4, § 131 lg 2; PSRS § 11)</p>	<p>54 Riigikogu liiget: Rein Aidma, Robert Antropov, Peep Aru, Hannes Astok, Ivi Eenmaa, Ene Ergma, Igor Gräzin, Andres Herkel, Kaia Iva, Tõnu Juul, Helmer Jõgi, Raivo Järvi, Mart Jüssi, Katrin Karisma-Krumm, Ene Kaups, Mari-Ann Kelam, Urmas Klaas, Elle Kull, Tõnis Kõiv, Tarmo Kõuts, Mart Laar, Margus Lepik, Väino Linde, Aleksei Lotman, Lauri Luik, Maret Maripuu, Silver Meikar, Maret Merisaar, Marko Miihkelson, Tatjana Muravjova, Leino Mägi, Tarmo Mänd, Erki Nool, Mart Nutt, Liisa-Ly Pakosta, Kalle Palling, Keit Pentus, Jaanus Rahumägi, Mati Raidma, Urmas Reinsalu, Rain Rosimannus, Paul-Eerik Rummo, Taavi Rõivas, Jaak Salumets, Erik Salumäe, Sven Sester, Imre Sooäär, Marek Strandberg, Margus Tsahkna, Peeter Tuviste, Toomas Tõniste, Lauri Vahtre, Trivimi Velliste, Harri Õunapuu</p>	<p>I: 16.06.2010 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja</p>

4.7. Riigikogu töökorralduse muutmise

Riigikogu liikme staatuse seadus (Riigikogu töökorra seadus) ning selle muutmise		
Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus) Väljakuulutamise- ja avaldamisandmed Jõustumiskuupäev
1. Riigikogu liikme staatuse seadus (RKLS) 28.05.2007 54 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Riigikogu töökorra seaduse kehtetuks tunnistamine; Riigikogu kodukorra seaduse pealkirja muutmise Riigikogu kodu- ja töökorra seaduseks (RKKTS); endise töökorra seaduse sätete jagamine RKLSi ning RKKTSi vahel; Riigikogu liikme töötasu regulatsiooni toomine Riigikogu liikmete ametipalga, pensioni ja muude sotsiaalsete garantiide seadusest RKLSi; Riigikogu Kantseleid puudutatavate sätete sissetoomine RKKTSi; Riigikogu liikme volituste peatamise võimalus lapsehoolduse ja ajutise töövõimetuse ajaks; võimalus astuda tagasi enne ametivande andmist; võimalus olla lühikest aega pärast Riigikogu valimisi nii parlamendi kui ka Vabariigi Valitsuse liige; palga maksmise alustamine ametivande andmise päevast; ühekordse hüvitise maksmine (palga säilitamise asemel) Riigikogu liikme volituste lõppemisel; Riigikogu liikme abi ameti regulatsioon	I: 05.06.2007 II: 13.06.2007 III: 14.06.2007 (79-0-1) VP 22.06.2007 otsus nr 160 RT I 2007, 44, 316 J 14.07.2007, osaliselt 01.01.2008 ja Riigikogu XII koosseisu alguspäeval
2. Kriminaalmenetluse seadustiku ja teiste seaduste muutmise seadus 09.06.2008 286 SE	Vabariigi Valitsus Riigikogu liikmele salastatud välisteabele või riigisaladusele juurdepääsu keelamise tingimuste ümbersõnastamine	I: 05.11.2008 II: 23.11.2010, jätkamine 16.02.2011 III: 17.02.2011 (70-5-0) VP 09.03.2011 otsus nr 854 RT I, 21.03.2011, 2 J 01.01.2012

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus) Väljakuulutamis- ja avaldamisandmed Jõustumiskuupäev
3. Kõrgemate riigi- teenijate ametipalkade seadus 16.10.2008 369 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Riigikogu liikmete palga regulatsiooni väljaviimine RKLSt; palga sidumine seaduses sätestatud palgamäära, tarbija- hinnaindeksi ja sotsiaalmaksu laekumise aastase muutuse aritmeetilise keskmisega	I: 09.12.2009 II: 15.12.2009 III: 16.12.2009 (64-16-0) VP 22.12.2009 otsus nr 595 RT I 2010, I, 2 J Riigikogu XII koosseisu volituste alguspäeval; hilisema muudatuse järgi (sätestati 2011. aasta riigieelarve seaduses) 01.01.2012
4. Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmise seadus 26.01.2009 417 SE 29.01.2009 421 SE	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon (417 SE), Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon (421 SE) Riigikogu liikme tööga seotud kulutuste hüvitamise vähendamine 10%-le palgast XI koosseisu lõpuni; Riigikogu abi regulatsiooni väljajätmine seadusest	I: 18.02.2009 Eelnõud 417 SE ja 421 SE ühendati 19.02.2009 II: 25.02.2009 III: 26.02.2009 (72-0-0) VP 27.02.2009 otsus nr 439 RT I 2009, 15, 95 J 01.03.2009
5. 2011. aasta riigi- eelarve seadus 27.09.2010 822 SE	Vabariigi Valitsus Riigikogu liikme palga külmutamine 2011. aasta lõpuni	I: 20.10.2010 II: 17.11.2010, 18.11.2010, 23.11.2010 III: 08.12.2010 (55-32-0) VP 16.12.2010 otsus nr 789 RT I, 28.12.2010, 6 J 01.01.2011

Riigikogu kodukorra seaduse (kodu- ja töökorra seaduse) muutmine		
Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus) Väljakuulutamis- ja avaldamisandmed Jõustumiskuupäev
1. Riigikogu liikme staatuse seadus 28.05.2007 54 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Riigikogu kodukorra seaduse pealkirja muutmine Riigikogu kodu- ja töökorra seaduseks; Riigikogu Kantsleid puudutava regulatsiooni sissetoomine; meetmed ettekandja, sõnavõtja või küsija ebakohaste väljendite puhul	I: 05.06.2007 II: 13.06.2007 III: 14.06.2007 (79-0-1) VP 22.06.2007 otsus nr 160 RT I 2007, 44, 316 J 14.07.2007, § 19 01.01.2008 ja § 31 lg 2 ning IX ptk Riigikogu XII koosseisu alguspäeval
2. Riigieelarve seaduse, riigi eraõiguslikes juriidilistes isikutes osalemise seaduse ning Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 17.12.2008 402 SE	Vabariigi Valitsus Finantskriisi puudutavate Riigikogu otsuste päevakorda võtmine; nende menetlemise erisused kuni 1. juulini 2010	I: 28.01.2009 II: 25.02.2009 III: 11.03.2009 (57-30-1) VP 24.03.2009 otsus nr 454 RT I 2009, 19, 117 J 06.04.2009
3. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 18.03.2009 453 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Riigikogu komisjoni raporti regulatsioon; tööaja graafiku muutmise; juhtivkomisjoni seletuskirja kohustuslikkus teiseks lugemiseks; ametisse nimetamise ja ametist vabastamise eelnõude puhul kandidaadil või vabastataval isikul võimalus esineda lühikese ettekandega; valitsusliikmete infotunnis osalemise reeglite muutmise; peaministri ELi poliitika ülevaate esitamise aja sätestamine ja korra muutmise; fraktsioonidele õigus algatada olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu	I: 22.04.2009 II: 28.10.2009 III: 29.10.2009 (88-0-0) VP 11.11.2009 otsus nr 550 RT I 2009, 54, 361 J 23.11.2009

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus) Väljakuulutamis- ja avaldamisandmed Jõustumiskuupäev
4. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse täiendamise seadus 25.02.2010 697 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Erimenetluse sätestamine ELi otsustusprotsessis osalemiseks: 1) otsus, mis sisaldab põhjendatud arvamust ELi õigusakti mittevastavuse kohta subsidiaarsuse põhimõttele; 2) otsus, mis sisaldab nõuet Vabariigi Valitsusele esitada hagi ELi Kohtule; 3) otsus, millega väljendatakse vastuseisu ELi Ülemkogu või Euroopa komisjoni ettepanekule muuta aluslepinguid	I: 18.03.2010 II: 04.05.2010 III: 19.05.2010 (70-0-0) VP 03.06.2010 otsus nr 664 RT I 2010, 28, 144 J 14.06.2010
5. Arhiiviseadus 08.11.2010 854 SE	Vabariigi Valitsus Riigikogu arhivaalide Rahvusarhiivile üleandmise kohustuse sätestamine	I: 08.12.2010 II: 09.02.2011 III: 17.02.2011 (78-1-0) VP 09.03.2011 otsus nr 853 RT I, 21.03.2011, I J 01.01.2012

Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmise katsed		
Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus)
1. Riigikogu liikme staatuse seaduse § 28 muutmise seadus 20.02.2008 201 SE	Põhiseaduskomisjon Lubada Riigikogu liikmetel töötada riigi osalusega äriühingu, riigitulundusasutuse või riigi asutatud sihtasutuse nõukogu liikmena, kui see on vajalik avalike huvide esindamiseks	I: 15.04.2008 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
2. Riigikogu liikme palga ajutise korral- duse seadus 22.09.2008 342 SE	Põhiseaduskomisjon Riigikogu liikme palga külmütamine 2007. aasta 4. kvartali keskmise palga alusel kuni 2010. aasta veebruari lõpuni (formaalselt RKLSi ei muudeta, vaid peatatakse sisuliselt mõne sätte toime)	I: 07.10.2008, 08.10.2008 II: 11.11.2008 III: 19.11.2008 (53-1-0) VP 24.11.2008 otsus nr 362 (välja kuulutamata jätmine) Uuesti arutamine 02.12.2008, muutmata kujul vastu võetud (58-1-0) VP taotlus Riigikohtule 11.12.2008 Riigikohtu otsus põhi- seadusega vastuolus olevaks tunnistamise kohta 23.02.2009 RT III 2009, 9, 55
3. Riigikogu liikme staatuse seaduse muutmise seadus 28.01.2009 419 SE	Jaan Kundla Riigikogu liikme abide regulatsiooni välja jätmine seadusest	Tagasi võetud 18.02.2009 täiskogul menetlemata
4. Riigikogu liikme staatuse seaduse § 28 muutmise seadus 09.02.2009 429 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon Riigikogu liikme volituste ajal riigi osalusega äriühingu, riigitulundusasutuse või riigi asutatud sihtasutuse nõukogusse kuulumise keelustamine	I: 16.04.2009 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
5. Korruptsiooni- vastane seadus 11.05.2009 494 SE	Vabariigi Valitsus Toimingupiiranguid ja majanduslike huvide ning tegevusalade deklareerimist puudutava § 21 kehtetuks tunnistamine	Tagasi võetud 10.06.2009 täiskogul menetlemata

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus)
6. Korruptsiooni- vastane seadus 11.06.2009 539 SE	Vabariigi Valitsus Toimingupiiranguid ja majanduslikke huve ning tegevusalade deklareerimist puudutava § 21 kehtetuks tunnistamine	I: 16.09.2009 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
7. Avaliku teenistuse seaduse rakendamise seadus 15.10.2009 598 SE	Vabariigi Valitsus Seadusest jäetakse välja säte, mille kohaselt ei laiene Riigikogu liikmele puhkuseseadus, töö- ja puhkeaja seadus, ning sätestatakse, et avaliku teenistuse seadus ega töölepingu seadus Riigikogu liikmele ei laiene	I: 17.11.2009 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise katsed

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus)
1. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 10.04.2008 235 SE	Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon Alatiste komisjonide istungite muutmise avalikuks; Riigikogu ajagraafiku muutmise; Riigikogu liikmetele sõnavõtu õiguse andmine enne päevakorra juurde asumist	I: 18.06.2008 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
2. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 10.04.2008 236 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon Riigikogu komisjonide ühendamine, alatiste ja ajutiste komisjonide struktuuri muutmise; uurimiskomisjoni moodustamine, kui seda toetab 1/5 parlamendi koosseisust; infotunni korralduse muutmise; riikliku arengukava koosta- mise kohustus Vabariigi Valitsusele, kui Riigikogu on fraktsiooni või komisjoni algatusel vastava otsuse vastu võtnud	I: 18.06.2008 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
3. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 16.06.2008 293 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Peaministri või teda asendava ministri infotunnis osalemise kohustus; fraktsioonile õiguse andmine algatada olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu	I: 16.09.2008 → II lugemisele Ühendatud 27.01.2009 eelnõuga 368 SE Ühendeelnõu tagasi võetud 18.02.2009

Pealkiri Eelnõu algatamise kuupäev Seaduseelnõu number	Algataja Sisu	Täiskogus arutamise etapid ja kuupäevad, menetluse tulemus (hääletamistulemus)
4. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse muutmise seadus 16.10.2008 368 SE	Eesti Keskerakonna fraktsioon, Eesti Reformierakonna fraktsioon, Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon, Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon Komisjoni raporti regulatsioon; juhtivkomisjoni seletuskirja kohustuslikkus teiseks lugemiseks	I: 19.11.2008 → II lugemisele Ühendatud 27.01.2009 eelnõuga 293 SE Ühendeelnõu tagasi võetud 18.02.2009
5. Avaliku teenistuse seaduse rakendamise seadus 15.10.2009 598 SE	Vabariigi Valitsus Riigikogu Kantsleile direktorile ei kohaldata katseaega; Riigikogu juhatus kehtestab kantsleile palgaastmestiku ja ametipalkade määrade asemel palgajuhendi	I: 17.11.2009 → II lugemisele Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja
6. Kohtute seadus 16.12.2009 649 SE	Põhiseaduskomisjon Riigikogu menetlusse võetud kohtukorralduse ja kohtu- menetluse seaduse eelnõude kohustuslik saatmine Kohtute nõukogule arvamuse andmiseks	Langes täiskogul arutamata koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja

4.8. Riigieelarve

Riigieelarved, lisaelarved, riigieelarve muutmine			
Pealkiri, Riigikogule esitamise kuupäev	Maht (milj krooni, 2011. a riigieelarve milj eurot)	Täiskogus arutamise etapp ja kuupäevad, (muudatusettepanekute arv), hääletamistulemus	Väljakuulutamise- ja avaldamisandmed
2007. a lisaelarve 26.09.2007	T: 6238,6 K: 2753,0 F: 3485,6	I: 24.10.2007 II: 14.11.2007 (10) III: 05.12.2007 (7) (76-0-1)	VP 12.12.2007 otsus nr 216 RT I 2007, 65, 407
2008. a riigieelarve 26.09.2007	T: 96 275,5 K: 93 579,6 F: 2695,8	I: 24.10.2007 II: 21.11.2007 (51) III: 12.12.2007 (11) (55-1-4)	VP 20.12.2007 otsus nr 229 RT I 2007, 74, 451
2008. a lisaelarve 19.05.2008	T: -6131,2 K: -3210,3 F: -2920,9	I: 04.06.2008 II: 11.06.2008, 12.06.2008, 17.06.2008, 18.06.2008 (166) III: 19.06.2008 (14) (57-34-0)	VP 01.07.2008 otsus nr 316 RT I 2008, 29, 188
2008. a riigieelarve muutmise seadus 20.10.2008	Riigieelarve muutmise kulude kogumahtu muutmata, eelkõige ministriumide valitsemisalade sees	I: 05.11.2008 II: 20.11.2008 (7) III: 03.12.2008 (2) (50-25-0)	VP 12.12.2008 otsus nr 383 RT I 2008, 54, 306
2009. a riigieelarve 25.09.2008	T: 97 838,2 K: 98 474,1 F: -635,9	I: 16.10.2008 II: 12.11.2008 (6) III: 10.12.2008 (11) (60-29-0)	VP 30.12.2008 otsus nr 408 RT I 2008, 60, 332
2009. a lisaelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise ^a 18.02.2009	T: -9631,3 K: -6575,8 F: -3055,5	I: 20.02.2009 (61-35-0)	VP 23.02.2009 otsus nr 436 RT I 2009, 15, 93
2009. a teine lisaelarve 21.05.2009	T: -3933,9 K: -2563,5 F: -1370,4	I: 03.06.2009 II: 10.06.2009 (58) III: 18.06.2009, jätkamine 18.06.2009 (35) (55-31-0)	VP 22.06.2009 otsus nr 511 RT I 2009, 35, 233
2009. a riigieelarve muutmise seadus 26.10.2009	Riigieelarve muutmise kulude kogumahtu muutmata, eelkõige ministriumide valitsemisalade sees	I: 11.11.2009 II: 19.11.2009 (3) III: 26.11.2009 (5) (51-26-0)	VP 03.12.2009 otsus nr 569 RT I 2009, 58, 383
2010. a riigieelarve 30.09.2009	T: 84 528,1 K: 89 727,5 F: -5199,4	I: 21.10.2009 II: 18.11.2009 (20) III: 09.12.2009 (31) (55-39-0)	VP 22.12.2009 otsus nr 587 RT I 2009, 67, 459

Pealkiri, Riigikogule esitamise kuupäev	Maht (milj krooni, 2011. a riigieelarve milj eurot)	Täiskogus arutamise etapp ja kuupäevad, (muudatusettepanekute arv), hääletamistulemus	Väljakuulutamis- ja avaldamisandmed
2010. a riigieelarve muutmise seadus 13.09.2010	Riigieelarve muutmine kulude kogumahtu muutmata, eelkõige ministeeriumide valitsemisalade sees	I: 13.10.2010 II: 20.10.2010 (2) III: 27.10.2010 (1) (47-2-1)	VP 02.11.2010 otsus nr 75 I RT I, 03.11.2010, 7
2011. a riigieelarve 27.09.2010	T: 5609,2 K: 5915,5 F: 294,5	I: 20.10.2010 II: 17.11.2010, 18.11.2010, 23.11.2010 (127) III: 08.12.2010 (21) (55-32-0)	VP 16.12.2010 otsus nr 789 RT I, 28.12.2010, 6

Lühendid: T – tulud, K – kulud, F – finantseerimistingud (tulude ja kulude vahe katmiseks nähakse riigieelarves ette finantseerimistingud, mis kajastavad muutusi finantsvarades ja kohustustes).

^a Algatamisel usaldusküsimusega seotud eelnõu (Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 135 alusel).

Märkus: Erinevalt Riigikogu VII–IX koosseisu kogumikus toodust ei ole tabelis enam muudatusettepanekute arvestamise protsenti, kuna see pole võrreldav eelnevate koosseisude kohta esitatud andmetega.

Rahanduskomisjoni muudatused esitatakse nüüd seotud ettepanekutena.

Riigieelarve täitmise aruanded			
Pealkiri, Riigikogule esitamise kuupäev	Tulud ja kulud (milj krooni)	Täiskogus arutamise etapp ja kuupäevad, hääletamistulemus	Avaldamisandmed
2006. a majandusaasta koondaruanne 26.09.2007	T: 67 857,3 K: 64 653,1	I: 14.11.2007 II: 05.12.2007 (67-0-0)	RT I 2007, 66, 412
2007. a majandusaasta koondaruanne 22.09.2008	T: 82 022,6 K: 76 035,8	I: 11.11.2008 II: 03.12.2008 (55-0-0)	RT I 2008, 52, 292
2008. a majandusaasta koondaruanne 21.09.2009	T: 84 713,5 K: 89 372,2	I: 28.10.2009 II: 18.11.2009 (70-0-1)	RT I 2009, 56, 377
2009. a majandusaasta koondaruanne 20.09.2010	T: 85 650,6 K: 87 340,4	I: 27.10.2010 II: 10.11.2010 (71-0-0)	RT III, 17.11.2010, 2

Lühendid: T – tulud, K – kulud.

Märkus: Kõik tabelis toodud aruanded on kinnitatud Riigikogu otsusega. Vastavalt riigieelarve seaduse muudatusele (RT I 2003, 88, 588) kinnitab Riigikogu alates 2004. aastast majandusaasta koondaruande, mille üheks osaks on riigieelarve täitmise aruanne.

Stabiliseerimisreservi vahendite kasutusele võtmine*			
Riigikogule esitamise kuupäev	Maht (milj krooni)	Täiskogus arutamise etapp ja kuupäevad, hääletamistulemus	Avaldamisandmed
14.05.2009	3500	I: 03.06.2009 II: 10.06.2009 (60-26-0)	RT I 2009, 32, 198

* Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 158³ (Riigikogu otsuse eelnõu menetlemise ajutised erisused seoses finantskriisiga) ning riigieelarve seaduse § 37⁹ lg 1 ja 2009. aasta riigieelarve seaduse § 21 alusel.

4.9. ELi õigusaktide eelnõude kohta Vabariigi Valitsusele esitatud seisukohad

Euroopa Liidu asjade komisjoni ja väliskomisjoni poolt Riigikogu nimel esitatud seisukohad		
Aasta	ELAK	Väliskomisjon
2007	40*	2
2008	61	–
2009	76	–
2010	35	–
2011	15*	1
Kokku	227	3

* Sh 1 seisukoht eelnõu kohta, mida ei edastatud Euroopa Liidu asjade komisjonile Riigikogu juhatuse kaudu, nii nagu näeb ette Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152² lg 3.

Alatiste komisjonide poolt Euroopa Liidu asjade komisjonile või väliskomisjonile esitatud arvamused						
Komisjon	2007	2008	2009	2010	2011	Kokku
Keskonnakomisjon	6	6	15	5	1	33
Kultuurikomisjon	2	6	4	1	–	13
Maaelukomisjon	4	4	6	6	3	23
Majanduskomisjon	19	19	32	9	9**	88
Põhiseaduskomisjon	6**	9	8	6	4	33
Rahanduskomisjon	8	9	10	7	4**	38
Riigikaitsekomisjon	1	–	2	4	1	8
Sotsiaalkomisjon	3	10	11	1	2**	27
Väliskomisjon	1	–	–	–	1	2
Õiguskomisjon	10	8	9	9	3	39
Kokku	60	71	97	48	28	304

** Sh 1 arvamus eelnõu kohta, mida ei edastatud alatisele komisjonile Riigikogu juhatuse kaudu, nii nagu näeb ette Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 152² lg 3.

5. Riigikogu ja teised institutsioonid

5.1. Riigikogu ja president

5.1.1. Vabariigi Presidendi poolt välja kuulutamata jäetud seadused

Seaduse pealkiri, seaduseelnõu number, vastuvõtmise aeg	VP otsus välja kuulutamata jätmise kohta, avaldamisandmed, põhjendus	Muutmise või muutmata vastuvõtmise kuupäev	VP otsus, Riigikohtule esitatud taotluse andmed, Riigikohtu otsuse andmed, avaldamisandmed
1. Riigikogu liikme palga ajutise korralduse seadus 342 SE 19.11.2008	VP 24.11.2008 otsus nr 362, RTL 2008, 95, 1315 Vastuolu põhiseaduse §-ga 75	Muutmata kujul vastu võetud 02.12.2008	Taotlus Riigikohtule 11.12.2008 Tunnistati 23.02.2009 põhiseadusega vastuolus olevaks (3-4-1-18-08) RT III 2009, 9, 55
2. Soolise võrdõiguslikkuse seaduse, võrdse kohtlemise seaduse, Eesti Vabariigi töölepingu seaduse, kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse ja kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse muutmise seadus 317 SE 19.02.2009	VP 03.03.2009 otsus nr 440, RTL 2009, 22, 284 Vastuolu põhiseaduse § 1 lg 1, § 102 ja § 104 lg 1	Muudetud kujul vastu võetud 24.09.2009	VP 02.10.2009 otsus nr 532 RT I 2009, 48, 323
3. Karistusseadustiku, avaliku teenistuse seaduse, välismaalaste seaduse, kodakondsuse seaduse, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ja kriminaalmenetluse seadustiku muutmise seadus 416 SE 15.06.2009	VP 01.07.2009 otsus nr 513, RTL 2009, 53, 783 Vastuolu põhiseaduse §-dega 38, 45, 47, 10, 11 ning § 24 lg 5	Muudetud kujul vastu võetud 15.10.2009	VP 27.10.2009 otsus nr 540 RT I 2009, 51, 347

Seaduse pealkiri, seaduseelnõu number, vastuvõtmise aeg	VP otsus välja kuulutamata jätmise kohta, avaldamisandmed, põhjendus	Muutmise või muutmata vastuvõtmise kuupäev	VP otsus, Riigikohtule esitatud taotluse andmed, Riigikohtu otsuse andmed, avaldamisandmed
4. Kaitseväeteenistuse seaduse ja teiste seaduste muutmise seadus 535 SE 21.10.2009	VP 03.11.2009 otsus 545, RTL 2009, 82, 1201 Vastuolu põhiseaduse § 3 lg 1, §-dega 11 ja 124	Muudetud kujul vastu võetud 09.12.2009	VP 11.12.2009 otsus nr 576 RT I 2009, 61, 403
5. Monopolidele hinnapiirangute kehtestamise seadus 597 SE 17.06.2010	VP 30.06.2010 otsus 721, RT III 2010, 29, 87 Vastuolu põhiseaduse §-dega 10, 11, 13 ja § 32 lg 2 ning § 3 lg 1, §-dega 31 ja 32 ning § 94 lg 2	Muudetud kujul vastu võetud 03.08.2010	VP 05.08.2010 otsus nr 722 RT I 2010, 56, 363
6. Liiklusseaduse ja sellega seonduvate seaduste muutmise seadus 874 SE 16.12.2010	VP 20.12.2010 otsus 790, RT III, 22.12.2010, 1 Vastuolu põhiseaduse § 10 ja § 13 lg 2	Muudetud kujul vastu võetud 23.12.2010	VP 23.12.2010 otsus nr 796 RT I, 31.12.2010, 3

Märkus: Riigikogu XI koosseis otsustas muutmata kujul mitte vastu võtta Vabariigi Presidendi poolt 22.02.2007 välja kuulutamata jäetud keelatud rajatise kõrvaldamise seadust (võttis vastu X Riigikogu), mis langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja.

5.1.2. Vabariigi Presidendi poliitilised avaldused

Kuupäev	Teema
02.04.2007	Kõne Riigikogu XI koosseisu avaistungil
15.05.2007	Poliitiline avaldus seoses põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu üleandmisega
12.06.2007	Seaduseelnõu algataja ettekanne Eesti Vabariigi põhiseaduse muutmise seaduse eelnõu I lugemisel
10.09.2007	Kõne II istungjärgu avaistungil
08.09.2008	Kõne IV istungjärgu avaistungil
23.04.2009	Kõne Asutava Kogu kokkutulemise aastapäeva ja iseseisva Eesti parlamentarismi sünnipäeva puhul
14.09.2009	Kõne VI istungjärgu avaistungil
13.09.2010	Kõne VIII istungjärgu avaistungil

Märkus: Kõik poliitilised avaldused on teinud Vabariigi President Toomas Hendrik Ilves.

5.2. Riigikogu ja valitsus

5.2.1. Peaministri kandidaadile valitsuse moodustamiseks volituste andmise otsustamine Riigikogus

Peaministri-kandidaat	VP otsuse andmed	Ettekande aeg	Hääletamis-tulemus	RK otsuse avaldamisandmed
Andrus Ansip	03.04.2007, otsus nr 143	04.04.2007	62-0-1	RT I 2007, 29, 160

5.2.2. Valitsuskabinetid

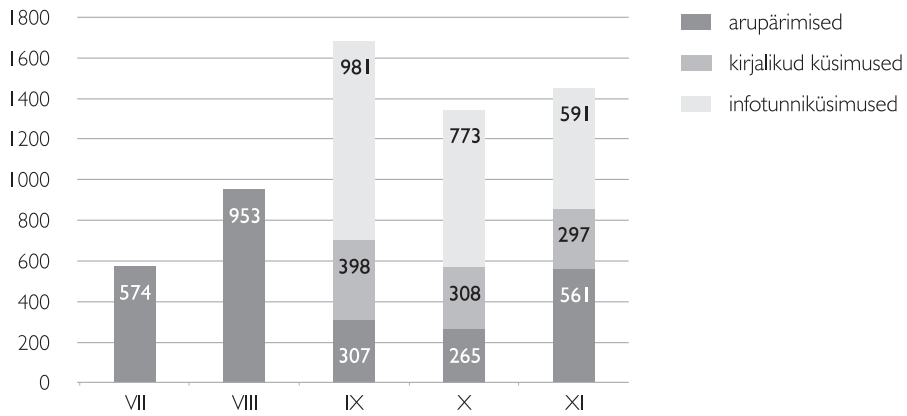
Vabariigi Valitsus 05.04.2007 – 06.04.2011	
VP otsus 04.04.2007, nr 144 (RTL 2007, 29, 531)	
Peaminister	Andrus Ansip (RE)
Haridus- ja teadusminister	Tõnis Lukas (IRL)
Justiitsminister	Rein Lang (RE)
Kaitseminister	Jaak Aaviksoo (IRL)
Keskkonnaminister	Jaanus Tamkivi (RE)
Kultuuriminister	Laine Jänes (RE)
Majandus- ja kommunikatsiooniminister	Juhan Parts (IRL)
Põllumajandusminister	Helir-Valdor Seeder (IRL)
Rahandusminister	Ivari Padar (SDE) vabastati 21.05.2009, Jürgen Ligi (RE) nimetati 03.06.2009, ametivanne 04.06.2009
Regionaalminister	Vallo Reimaa (IRL) vabastati 22.01.2008, Siim-Valmar Kiisler (IRL) nimetati 22.01.2008, ametivanne 23.01.2008
Siseminister	Jüri Pihl (SDE) vabastati 21.05.2009, Marko Pomerants (IRL) nimetati 03.06.2009, ametivanne 04.06.2009
Sotsiaalminister	Maret Maripuu (RE) vabastati 23.02.2009, Hanno Pevkur (RE) nimetati ja ametivanne 23.02.2009
Välisminister	Urmas Paet (RE)
Minister (rahvastikuminister)	Urve Palo (SDE) vabastati 21.05.2009 (rahvastikuministri koht kaotati)

5.3. Parlamentaarne kontroll

5.3.1. Arupärimised, kirjalikud küsimused, infotunniküsimused: VII–XI Riigikogu

Aasta (koosseis)	Arupärimised (esitatud)	Kirjalikud küsimused (esitatud)	Infotunniküsimused (registreeritud)
1992 (VII)	36	–	–
1993	196	–	–
1994	294	1	–
1995 (VII)	48	1	–
1995 (VIII)	111	–	–
1996	255	8	–
1997	291	23	–
1998	264	28	–
1999 (VIII)	32	19	–
1999 (IX)	53	57	396
2000	89	117	521
2001	102	126	373
2002	62	85	286
2003 (IX)	1	13	45
2003 (X)	35	62	198
2004	87	84	270
2005	61	78	272
2006	71	68	269
2007 (X)	11	16	44
2007 (XI)	33	29	191
2008	82	82	259
2009	226	103	192
2010	212	71	168
2011 (XI)	8	12	39
Kokku	2660	1083	3523

Joonis 5.1. Esitatud arupärimised, kirjalikud küsimused ja vastatud infotunniküsimused: VII–XI Riigikogu

Märkus: Riigikogu VII ja VIII koosseisu töö ajal (alates RKKSi uue redaktsiooni jõustumisest 12.12.1994) oli RK liikmetel kirjalikke küsimusi võimalik esitada vaid RK liikme arupärimisele eelneva kirjaliku küsimusena. Kirjalike küsimuste esitamise regulatsioon muutus RKKSi muutmise ja täiendamise seadusega, mis jõustus IX koosseisu volituste alguspäeval.

5.3.2. Arupärimised

	Esitatud/vastamata jäänud																		
	EER	EER/ERL	EER/ERL/K	EER/ERL/K/SDE	EER/K	ERL	ERL/K	ERL/K/SDE	ERL/SDE	K	K/RE	K/SDE	K/SDE/FMK	RE	SDE	SDE/FMK	FMK	Kokku	
Peaministrile	-	-	-	-	-	12/-	1/-	1/-	-	119/19	-	-	-	4/-	1/-	-	-	139/19	
Haridus- ja teadusministrile	1/-	-	-	-	-	2/-	1/-	-	-	27/4	-	-	1/-	2/-	1/-	-	-	35/4	
Justitsministrile	-	1/-	-	-	-	3/-	-	-	1/-	24/1	-	-	-	-	1/-	-	-	30/1	
Kaitseministrile	-	-	-	-	-	1/1	-	-	-	12/2	-	-	-	1/-	-	-	-	14/3	
Keskonnaministrile	8/-	-	1/-	-	-	2/1	-	-	-	24/1	-	-	1/-	-	-	-	-	37/2	
Kultuuriministrile	-	-	-	-	-	-	-	-	2/-	12/2	-	1/-	-	-	1/-	-	-	16/2	
Majandus- ja kommunikatsiooniministrile	3/-	1/-	-	-	-	2/1	1/-	-	-	51/6	1/1	1/-	2/-	2/-	-	1/1	-	66/9	
Põllumajandusministrile	-	1/-	-	-	-	6/-	-	-	-	6/-	-	-	-	-	-	-	1/-	14/-	
Rahandusministrile	1/-	-	-	-	-	2/-	1/-	-	-	33/3	-	-	2/1	1/-	-	-	-	40/4	
Regionaalministrile	-	-	-	-	-	2/-	-	-	-	26/4	-	1/-	-	1/-	1/-	-	-	31/4	
Siseministrile	2/-	-	-	-	-	2/-	-	-	1/-	23/3	-	-	2/-	-	-	-	-	30/3	
Sotsiaalministrile	1/-	-	-	-	1/-	8/1	1/-	-	-	61/6	-	-	3/-	-	-	1/-	-	76/7	
Välisministrile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7/-	-	-	-	-	-	-	-	7/-	
Rahvastikuministrile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6/1	-	-	-	-	-	-	-	6/1	
Eesti Panga presidendile	-	-	-	-	-	1/-	-	-	-	4/-	-	-	-	-	-	-	-	5/-	
Riigikontrolöörile	-	-	-	-	-	-	-	-	-	3/1	-	-	-	1/-	-	-	-	4/1	
Õiguskantslerile	-	-	-	-	-	-	-	-	1/-	9/5	-	-	-	-	-	-	-	11/5	
Kokku	16/-	1/-	2/-	1/-	2/-	43/4	5/-	5/-	1/-	447/58	1/1	2/-	2/-	13/1	1/-	9/-	5/-	4/1	561/65

Fraktsioonide lühendid: EER: Erakond Estimaa Rohelised, ERL: Eestimaa Rahvaliid, IRL: Isamaa ja Res Publica Liit, K: Eesti Keskerakond, RE: Eesti Reformierakond, SDE: Sotsiaaldemokraatlik Erakond, FMK: fraktsiooni mittekuuluvad Riigikogu liikmed.

Märkused:

- Riigikogu XI koosseisus võisid Riigikogu liikmed arupärmisi esitada Vabariigi Valitsusele ja selle liikmetele, Eesti Panga nõukogu esimehele, Eesti Panga presidendile, riigikontrolöörile, õiguskantslerile ja kaitseväge juhatajale või ülemjuhatajale. Fraktsiooni kuuluva Riigikogu liikme arupärmine loetakse fraktsiooni esitatud arupärmiseks.
- Vastamata jäi 65 arupärmisele (neist 36 võtsid esitajad tagasi, 15 vormistati ümber kirjalikuks küsimuseks ja 7 teiseks arupärmiseks, 3-le jäi vastamata Vabariigi Valitsuse koosseisus toimunud muudatuste ning 4-le Riigikogu koosseisu voilituste lõppemise tõttu).
- Tabelis ei kajastu 7 esitajatele tagastatud arupärmist (sh arupärmine, mille õiguskantsler tagastas Riigikogu juhatajale kui tema pädevusse mittekuuluva).

5.3.3. Kirjalikud küsimused

	EER	EER/ ERL	EER/ ERL/K	EER/ RE	ERL	ERL/ K	ERL/K/ SDE	IRL	K	K/ RE	K/ SDE	SDE	FMK	Kokku
Peaministrile	–	–	–	–	1	–	–	–	28	–	–	–	–	29
Haridus- ja teadusministrile	1	–	–	–	–	1	–	–	10	–	–	1	–	13
Justitsministrile	1	–	–	–	2	–	–	–	10	–	1	1	–	15
Kaitseministrile	–	–	–	–	–	–	–	–	8	–	–	–	–	8
Keskkonnaministrile	36	1	–	–	1	–	–	1	14	–	–	–	–	53
Kultuuriministrile	2	–	–	–	–	–	–	–	12	–	–	1	–	15
Majandus- ja kommunikatsiooniministrile	10	–	–	–	5	1	–	–	23	1	–	5	–	45
Põllumajandusministrile	9	–	–	–	1	–	–	–	10	–	–	–	–	20
Rahandusministrile	4	–	1	–	2	–	–	–	13	–	–	–	–	20
Regionaalministrile	2	–	–	–	–	–	–	–	6	–	–	1	–	9
Siseministrile	5	–	–	–	–	–	–	–	10	–	–	–	–	15
Sotsiaalministrile	2	–	–	–	1	–	–	–	16	–	1	3	–	23
Välisministrile	2	–	–	–	2	–	–	–	4	–	–	–	–	8
Rahvastikuministrile	1	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1
Eesti Panga presidendile	–	–	–	–	–	–	–	–	1	–	–	–	–	1
Riigikontrolöridele	–	–	–	–	–	–	–	–	2	–	–	–	–	2
Õiguskantslerile	1	–	–	1	5	–	1	2	7	–	–	2	1	20
Kokku	76	1	1	1	20	2	1	3	174	1	2	14	1	297

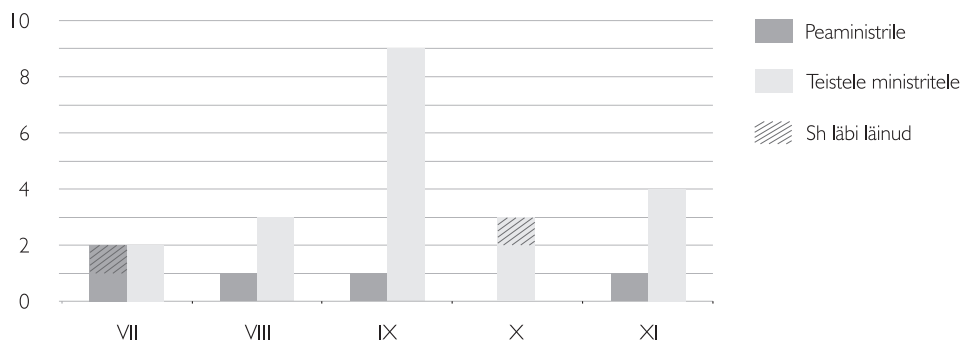
Märkus: Riigikogu XI koosseisus võisid Riigikogu liikmed kirjalikke küsimusi esitada Vabariigi Valitsusele ja selle liikmetele, Eesti Panga nõukogu esimehele, Eesti Panga presidendile, riigikontrolöridele, õiguskantslerile ja kaitseväge juhatajale või ülemjuhatajale. Fraktsiooni kuuluva Riigikogu liikme kirjalik küsimus loetakse fraktsiooni esitatud küsimuseks.

5.3.4. Infotunniküsimused

	Vastatud/Vastamata							
	EER	ERL	IRL	K	RE	SDE	FMK	Kokku
Peaministrile	8/8	21/6	1/1	46/16	9/8	11/2	4/1	100/42
Haridus- ja teadusministrile	8/4	10/3	4/2	17/10	-/1	4/5	1/1	44/26
Justitsministrile	6/2	9/-	-	15/4	-	5/2	1/3	36/11
Kaitseministrile	6/-	1/-	1/1	17/4	-	1/-	-	26/5
Keskonnaministrile	27/9	11/2	-	15/8	-/2	2/-	-/2	55/23
Kultuuriministrile	6/3	2/3	1/-	16/7	-	5/4	1/1	31/18
Majandus- ja kommunikatsiooniministrile	9/3	10/5	-	31/16	1/2	2/3	-/2	53/31
Põllumajandusministrile	5/5	6/4	1/1	24/4	-	2/3	-/1	38/18
Rahandusministrile	4/3	12/6	-	23/4	-	3/4	-	42/17
Regionaalministrile	5/1	12/3	-	20/8	-	3/2	3/3	43/17
Siseministrile	9/4	5/2	-	21/5	1/-	1/1	-/1	37/13
Sotsiaalministrile	6/2	12/1	-	25/13	-	2/2	1/1	46/19
Välisministrile	6/4	4/-	-	11/2	1/3	1/1	-	23/10
Ministrile (rahvastikumministrile)	-/1	6/2	-	11/5	-	-	-	17/8
Kokku	105/49	121/37	8/5	292/106	12/16	42/29	11/16	591/258

Märkus: Infotunnis esitavad Riigikogu liikmed küsimusi Vabariigi Valitsuse liikmetele. Fraktsiooni kuuluva Riigikogu liikme küsimus loetakse fraktsiooni esitatud küsimuseks.

Joonis 5.2. Ettepanekud umbusalduse avaldamiseks: VII–XI Riigikogu

5.3.5. Ettepanekud umbusalduse avaldamiseks ja umbusaldushääletused

Umbusaldusavalduse adressaat ja põhjus (väljavõtte seletuskirjast, stenogrammist)	Algamise kuupäev, algatajad	Arutamise kuupäev, (hääletamis-tulemus)
<p>Keskkonnaminister Jaanus Tamkivi</p> <p>1. Erahuvi eelistamine avalikule ja sellest lähtuvalt Keskkonnaministeeriumi põhi-ülesande (loodusvarade kasutamise ja kaitse tasakaalustatud korraldamise) täitmise takistamine.</p> <p>2. Avalikkuse ja huvigruppide tõrjumine otsuse tegemise juurest, mõne huvigrupi varjamatu eelistamine teiste ees ning seeläbi riigi ja kodanikuühiskonna nõrgendamine.</p> <p>3. Haldussuutmatust ja ebapädevus ministeeriumi töö korraldamisel.</p>	<p>11.06.2008</p> <p>33 Eesti Keskerakonna, Eestimaa Rahvaliidu ja Erakond Eestimaa Rohelised fraktsiooni liiget: Jaak Aab, Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Mart Jüssi, Helle Kalda, Lembit Kaljuvee, Kalev Kallo, Valeri Korb, Tiit Kuusmik, Lauri Laasi, Valdur Lahtvee, Heimar Lenk, Aleksei Lotman, Inara Luigas, Jaanus Marrandi, Maret Merisaar, Aadu Must, Tarmo Mänd, Nelli Privalova, Villu Reiljan, Mailis Reps, Aivar Riisalu, Karel Rüütli, Arvo Sarapuu, Ain Seppik, Kadri Simson, Marek Strandberg, Toivo Tootsen, Toomas Trapido, Mai Treial, Ester Tuiksoo, Marika Tuus, Toomas Varek</p>	<p>11.06.2008 (36-59-0)</p> <p>Ei saanud koosseisu hääletenamust</p>
<p>Sotsiaalminister Maret Maripuu</p> <p>1. Haldussuutmatust ning ebapädevus ministeeriumi töö korraldamisel.</p> <p>2. Probleemide ilmsiks toomisega lubamatult pikk viivitamine ja avalikkusele valetamine ning hoolimatu suhtumine inimestesse, keda tema otsused mõjutavad.</p>	<p>22.01.2009</p> <p>40 Eesti Keskerakonna, Eestimaa Rahvaliidu ja Erakond Eestimaa Rohelised fraktsiooni liiget: Jaak Aab, Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Mart Jüssi, Helle Kalda, Lembit Kaljuvee, Kalev Kallo, Valeri Korb, Tiit Kuusmik, Kalle Laanet, Lauri Laasi, Valdur Lahtvee, Heimar Lenk, Aleksei Lotman, Inara Luigas, Jaanus Marrandi, Maret Merisaar, Aadu Must, Tarmo Mänd, Nelli Privalova, Jüri Ratas, Rein Ratas, Villu Reiljan, Mailis Reps, Aivar Riisalu, Karel Rüütli, Arvo Sarapuu, Vilja Savisaar, Evelyn Sepp, Ain Seppik, Kadri Simson, Marek Strandberg, Olga Sõtnik, Toivo Tootsen, Toomas Trapido, Mai Treial, Ester Tuiksoo, Marika Tuus, Toomas Varek, Vladimir Velman</p>	<p>22.01.2009 (35-51-0)</p> <p>Ei saanud koosseisu hääletenamust</p>
<p>Peaminister Andrus Ansip</p> <p>Usalduse kaotamine:</p> <p>1. Peaministril puudub Eesti riigi juhtimiseks vajalik usaldusväärsus ning vastutustunne.</p> <p>2. Peaminister on ebapädev valitsuskoalitsiooni töö korraldamisel.</p> <p>3. Peaminister pidurdab valitsuses ministrite initsiatiivi toimivate majanduslahenduste rakendamiseks.</p> <p>4. Peaminister on hoolimatu Eesti Vabariigi riigieelarve ning sellest tuleneva kodanike kindlustunde osas.</p>	<p>13.05.2009</p> <p>37 Eesti Keskerakonna, Eestimaa Rahvaliidu ja Erakond Eestimaa Rohelised fraktsiooni liiget: Jaak Aab, Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Mart Jüssi, Helle Kalda, Lembit Kaljuvee, Kalev Kallo, Valeri Korb, Tiit Kuusmik, Kalle Laanet, Lauri Laasi, Heimar Lenk, Aleksei Lotman, Inara Luigas, Jaanus Marrandi, Aadu Must, Tarmo Mänd, Nelli Privalova, Jüri Ratas, Rein Ratas, Villu Reiljan, Mailis Reps, Aivar Riisalu, Karel Rüütli, Arvo Sarapuu, Vilja Savisaar, Evelyn Sepp, Ain Seppik, Kadri Simson, Marek Strandberg, Olga Sõtnik, Toivo Tootsen, Toomas Trapido, Mai Treial, Marika Tuus, Toomas Varek, Vladimir Velman</p>	<p>13.05.2009 (35-53-0)</p> <p>Ei saanud koosseisu hääletenamust</p>

Umbusaldusavalduse adressaat ja põhjus (väljavõtte seletuskirjast, stenogrammist)	Algamise kuupäev, algatajad	Arutamise kuupäev, (hääletamis-tulemus)
Justiitsminister Rein Lang Eesti Vabariigi vastu korraldatud küber-rünnakud avalikult heaks kiitnud Venemaa Riigiduumale liikmele Sergei Markovile kehtestatud Schengeni lepingu viisaruumi riikidesse sissesõidukeelu tühistamine, mis kahjustas Eesti ja teiste Schengeni viisaruumi riikide julgeolekut. Justiitsminister tühistas sissesõidukeelu lühiajaliselt siseministri ülesandeid täites, hea tava kohaselt ei tee ükski asendusminister nii põhimõttelisi otsuseid.	30.09.2009 40 Eesti Keskerakonna, Eestimaa Rahvaliidu ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraksiooni liiget: Jaak Aab, Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Helle Kalda, Lembit Kaljuvee, Kalev Kallo, Valeri Korb, Kalev Kotkas, Peeter Kreitzberg, Tiit Kuusmik, Kalvi Köva, Lauri Laasi, Heimar Lenk, Inara Luigas, Jaanus Marrandi, Sven Miikser, Aadu Must, Eiki Nestor, Georg Pelisaar, Heljo Pikhof, Nelli Privalova, Jüri Ratas, Rein Ratas, Villu Reiljan, Aivar Riisalu, Hannes Rumm, Karel Rüütli, Indrek Saar, Arvo Sarapuu, Evelyn Sepp, Ain Seppik, Kadri Simson, Olga Sõtnik, Jüri Tamm, Toivo Tootsen, Mai Treial, Ester Tuiksoo, Marika Tuus, Toomas Varek, Vladimir Velman	30.09.2009 (35-0-4) Ei saanud koosseisu hääletenamust
Välisminister Urmas Paet Eesti Vabariigi vastu korraldatud küber-rünnakud avalikult heaks kiitnud Venemaa Riigiduumale liikmele Sergei Markovile ja Venemaa Noorteorganisatsiooni Naši juhile Vassili Jakemenkole kehtestatud Schengeni lepingu viisaruumi riikidesse sissesõidukeelu tühistamise taotlemine.	30.09.2009 34 Eesti Keskerakonna, Eestimaa Rahvaliidu ja Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraksiooni liiget: Jaak Aab, Enn Eesmaa, Eldar Efendijev, Helle Kalda, Lembit Kaljuvee, Kalev Kallo, Valeri Korb, Kalev Kotkas, Peeter Kreitzberg, Tiit Kuusmik, Kalvi Köva, Kalle Laanet, Lauri Laasi, Heimar Lenk, Inara Luigas, Aadu Must, Eiki Nestor, Georg Pelisaar, Heljo Pikhof, Nelli Privalova, Jüri Ratas, Rein Ratas, Aivar Riisalu, Hannes Rumm, Arvo Sarapuu, Evelyn Sepp, Ain Seppik, Kadri Simson, Olga Sõtnik, Jüri Tamm, Toivo Tootsen, Marika Tuus, Toomas Varek, Vladimir Velman	30.09.2009 (37-0-4) Ei saanud koosseisu hääletenamust

5.3.6. Muu kontrollialane tegevus: VII–XI Riigikogu

RK koosseis	Olulise tähtsusega küsimuste arutelud		Ettepanek Vabariigi Valitsusele ^a	Heakskiidetud tegevuskavad	Peaministri poliitilised avaldused	Peaministri ettekanded
	Otsuse-elnõuta	Otsuse-elnõuga				
VII	3	–	8	–	3	–
VIII	11	–	10	8	3	–
IX	14	3	2	8	7	1
X	19	–	–	12	8	5
XI	28	–	6	8	8	8 ^b

^a VII–X Riigikogu puhul põhiseaduse § 103 lg 2 alusel vastu võetud otsused, mis sisaldasid ettepanekut Vabariigi Valitsusele elnõu algatamiseks. XI koosseisus on toodud ka muud ettepanekud Vabariigi Valitsusele.

^b 4 teadus- ja arendustegevuse olukorrad, 4 Euroopa Liidu poliitika teostamisest.

5.3.7. Peaministri ning ministrite avaldused ja ettekanded

Peaministri poliitilised avaldused ja ettekanded		
Kuupäev	Teema	Alus*
02.05.2007	Poliitiline avaldus seoses 26. aprilli öösel Tallinnas puhkenud vägivallalainega	
26.09.2007	2008. aasta riigieelarve eelnõu tutvustamine	
09.10.2007	Ülevaade Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel	RK kodu- ja töökorra seaduse § 152 ⁵
18.12.2007	Ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ja valitsuse poliitikast selles valdkonnas	Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 10 p 2
25.09.2008	Poliitiline avaldus 2009. aasta riigieelarve üleandmisel	
09.12.2008	Ülevaade Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel	RK kodu- ja töökorra seaduse § 152 ⁵
16.12.2008	Ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ja valitsuse poliitikast selles valdkonnas	Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 10 p 2
18.02.2009	Poliitiline avaldus seoses riigi 2009. aasta lisaeelarve ja sellega seonduvate seaduste muutmise seaduse eelnõu algatamisega	
23.04.2009	Kõne Asutava Kogu kokkutulemise aastapäeva ja iseseisva Eesti parlamentarismi sünnipäeva puhul	
21.05.2009	Poliitiline avaldus riigi 2009. aasta teise lisaeelarve seaduse eelnõu üleandmisel	
30.09.2009	Poliitiline avaldus 2010. aasta riigieelarve üleandmisel	
08.12.2009	Ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ning valitsuse poliitikast selles valdkonnas	Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 10 p 2
15.12.2009	Ülevaade Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel	RK kodu- ja töökorra seaduse § 152 ⁵
27.09.2010	Poliitiline avaldus 2011. aasta riigieelarve üleandmisel	
07.12.2010	Ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ja valitsuse poliitikast selles valdkonnas	Teadus- ja arendustegevuse korralduse seaduse § 10 p 2
14.12.2010	Ülevaade Vabariigi Valitsuse tegevusest Euroopa Liidu poliitika teostamisel	RK kodu- ja töökorra seaduse § 152 ⁵

Märkus: Kõik poliitilised avaldused ja ettekanded on teinud peaminister Andrus Ansip.

* Märgitud juhul, kui ettekande tegemise sätestab seadus. Muudel puhkudel on avaldusi või ettekandeid tehtud põhiseaduse § 100 ja RK kodu- ja töökorra seaduse § 155 sätestatud õiguse alusel.

Ministrite poliitilised avaldused ja ettekanded			
Esitaja	Kuupäev	Teema	Alus*
Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts	07.05.2007	Poliitiline avaldus seoses abiminister Siim-Valmar Kiisleri ametisse nimetamisega	Vabariigi Valitsuse seaduse § 52 ¹ lg 4
Keskonnaminister Jaanus Tamkivi	17.10.2007	Poliitiline avaldus seoses abiminister Rita Annuse ametisse nimetamisega	Vabariigi Valitsuse seaduse § 52 ¹ lg 4
Justiitsminister Rein Lang	26.02.2008	Ettekanne „2007. aasta kriminaalpoliitika arengusuundade täitmise aruanne“	Riigikogu otsuse „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2010 heakskiitmine“ p 3
Majandus- ja kommunikatsiooniminister Juhan Parts	12.03.2008	Ettekanne riigi raudteepoliitikast	Riigikogu otsuse „AS Eesti Raudtee erastamislepingu poolte kokkuleppel lõpetamise ja AS Eesti Raudtee enamusaktiaste omandamise heakskiitmine“ p 5
Siseminister Jüri Pihl	10.06.2008	Poliitiline avaldus Eesti turvalisuspoliitika põhisuundadest	
Sotsiaalminister Maret Maripuu	22.01.2009	Poliitiline avaldus seoses tagasiastumisega 23. veebruaril	
Siseminister Jüri Pihl	12.02.2009	Ettekanne turvalisuspoliitika põhisuundade elluviimisest ja korralduse olukorrast riigis	Riigikogu otsuse „Eesti turvalisuspoliitika põhisuundade aastani 2015 heakskiitmine“ p 2
Justiitsminister Rein Lang	19.02.2009	Ettekanne „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2010“ 2008. aasta täitmise aruanne	Riigikogu otsuse „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2010 heakskiitmine“ p 3
Justiitsminister Rein Lang	09.02.2010	Ettekanne „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2010“ elluviimisest ja kuritegevusest 2009. aastal	Riigikogu otsuse „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2010 heakskiitmine“ p 3
Siseminister Marko Pomerants	23.02.2010	Ettekanne korralduse olukorrast riigis ja turvalisuspoliitika põhisuundade elluviimisest siseturvalisuse arengukava elluviimise põhjal	Riigikogu otsuse „Eesti turvalisuspoliitika põhisuundade aastani 2015 heakskiitmine“ p 2
Justiitsminister Rein Lang	09.06.2010	Poliitiline avaldus seoses Riigikogu otsuse „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2018“ heakskiitmine eelnõu menetlemisega	
Siseminister Marko Pomerants	15.02.2011	Ettekanne turvalisuspoliitika põhisuundadest aastani 2015 ja selle täitmisest 2010. aastal	Riigikogu otsuse „Eesti turvalisuspoliitika põhisuundade aastani 2015 heakskiitmine“ p 2
Justiitsminister Rein Lang	22.02.2011	Aruanne kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2018 täitmise kohta 2010. aastal	Riigikogu otsuse „Kriminaalpoliitika arengusuundade aastani 2018 heakskiitmine“ p 3
Justiitsminister Rein Lang	23.02.2011	Poliitiline avaldus seoses Riigikogu otsuse „Õiguspoliitika arengusuundade aastani 2018“ heakskiitmine eelnõu menetlemisega Riigikogus	

* Märgitud juhul, kui ettekande või avalduse tegemise sätestab seadus või Riigikogu otsus. Muudel puhkudel on ettekandeid või avaldusi tehtud põhiseaduse § 100 ja RK kodu- ja töökorra seaduse § 155 sätestatud õiguse alusel.

5.3.8. Olulise tähtsusega küsimuste arutelud XI Riigikogus

Teema	Kuupäev	Alus või algataja
Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni elluviimine ja kodanikuühiskonna areng	13.12.2007	Alus: Riigikogu otsus 12.12.2002 Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni heakskiitmine
Välispoliitika	21.02.2008	Alus: välissuhtlemisseaduse § 6
Eesti inimarengu aruanne 2007	18.09.2008	Põhiseaduskomisjon
Eesti ettevõtluskeskkonna areng	23.10.2008	Majanduskomisjon
Eesti hariduse kvaliteet ja kättesaadavus	13.11.2008	Kultuurikomisjon
Välispoliitika	26.02.2009	Alus: välissuhtlemisseaduse § 6
Tööturu areng	12.03.2009	Sotsiaalkomisjon
Eesti inimarengu aruanne 2008	14.05.2009	Põhiseaduskomisjon
Innovatsioon majandusarengu vedurina	21.05.2009	Majanduskomisjon
Läänemerre kavandatud gaasijuhtmega seotud keskkonnanariskid	27.10.2009	Keskkonnaministri komisjon
Põhikooli ja gümnaasiumi lahutamine	10.12.2009	Eesti Keskerakonna fraktsioon
Välispoliitika	11.02.2010	Alus: välissuhtlemisseaduse § 6
Ettevõtluskeskkonna arendamine tööhõive suurendamiseks	16.02.2010	Majanduskomisjon
Tööpuuduse sotsiaalsete mõjude leevendamine	18.02.2010	Sotsiaalkomisjon
Töökohtade loomine – kriisist väljumise põhiküsimus	11.03.2010	Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
Võitlus laste ja noorte vaesuse ja sotsiaalse tõrjutusega	08.04.2010	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon
Eesti kodanikuühiskonna arengukontseptsiooni rakendamine ja kodanikuühiskonna areng	15.04.2010	Alus: Riigikogu otsus 12.12.2002 Eesti kodanikuühiskonna arengu kontseptsiooni heakskiitmine
Eesti inimarengu aruanne 2009	22.04.2010	Põhiseaduskomisjon
Laste õiguste tagamine	03.06.2010	Sotsiaalkomisjon
Riigi ja kohalike omavalitsuste partnerlus	23.09.2010	Põhiseaduskomisjon
Maaelu vajab uusi sihte	11.11.2010	Eesti Keskerakonna fraktsioon
Eesti rahvastiku tervis	09.12.2010	Sotsiaalkomisjon
Erakondade rahastamine	13.01.2011	Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon
Kultuuripärandi kaitse	18.01.2011	Kultuurikomisjon
Tervishoiu olukord Eestis	27.01.2011	Sotsiaalkomisjon
Välispoliitika	08.02.2011	Alus: välissuhtlemisseaduse § 6
Eesti vastus Euroopa väljakutsetele	10.02.2011	Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon
Hinnatõusu mõju Eesti inimeste toimetulekule	17.02.2011	Eesti Keskerakonna fraktsioon

5.3.9. Tegevuskavade heakskiitmine

Teema	Otsuse-eelnõu number	Menetluse käik (lugemised)	Hääletamis-tulemus	Avaldamis-andmed
„Transpordi arengukava 2006–2013” raudteevaldkonna muutmine	163 OE	I: 13.02.2008 II: 12.03.2008	39-0-0	RT I 2008, 14, 95
Eesti turvalisuspoliitika põhisuundade aastani 2015 heakskiitmine*	263 OE	10.06.2008	80-0-0	RT I 2008, 25, 165
Põlevkivi kasutamise riikliku arengukava 2008–2015 kinnitamine	300 OE	I: 24.09.2008 II: 21.10.2008	73-4-0	RT I 2008, 46, 255
Energiamaajanduse riikliku arengukava aastani 2020 kinnitamine	443 OE	I: 06.05.2009 II: 15.06.2009	80-0-0	RT I 2009, 33, 215
Eesti julgeolekupoliitika alused	718 OE	I: 20.04.2010 II: 12.05.2010	82-0-0	RT I 2010, 22, 110
Kriminaalpoliitika arengusuund aastani 2018 heakskiitmine*	757 OE	09.06.2010	59-0-0	RT III 2010, 26, 51
Eesti metsanduse arengukava aastani 2020 kinnitamine	909 OE	I: 19.01.2011 II: 15.02.2011	49-6-0	RT III, 18.02.2011, 3
Riigikogu otsus „Õiguspoliitika arengusuund aastani 2018” heakskiitmine**	920 OE	23.02.2011	68-0-0	RT III, 07.03.2011, 1

* Otsus, millega tegevuskava heaks kiideti, sisaldas ka Riigikogu ettepanekuid Vabariigi Valitsusele. Otsuse eelnõu esitasid menetlusse kõik Riigikogu fraktsioonid ühiselt ning seda menetleti vastavalt Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse §-le 154.

5.3.10. Komisjonide raportid

Komisjon	Teema	Raportöör	Valmimise aeg
Sotsiaalkomisjon	Pikapäevärühma ja kooli riikliku õppekava väliste või sellega seotud tegevuste korraldusest	Liisa Pakosta	28.09.2010
Riigieelarve kontrolli erikomisjon	Väärteotrahvide laekumisest	Hannes Rumm	24.01.2011

5.4. Ametiisikute nimetamine ja vabastamine

5.4.1. Ametiisikute nimetamine ja vabastamine: VII–XI Riigikogu

Ametikoht	Nimetatud / vabastatud / nimetamata jäänud				
	VII RK	VIII RK	IX RK	X RK	XI RK
Riigikohtu esimees	1/-/-	1/1/-	-	1/1/-	-
Eesti Panga nõukogu esimees	1/-/-	1/-/1	-	1/-/-	1/-/-
Riigikontrolör	-	1/-/1	1/1/-	-	1/-/-
Õiguskantsler	1/-/-	-	1/-/1	-	1/-/1
Kaitseväge juhataja	1/-/-	1/1/-	1/1/-	1/1/-	-
Riigikohtu liige	15/1/3	3/1/-	2/2/-	5/3/-	1/-/-
Eesti Panga nõukogu liige ning asendusliige	6/-/-	8/-/-	1/-/-	8/-/-	8/-/-
Õiguskantsleri asetäitja-nõunik	1/-/-	-	2/1/-	1/-/-	1/-/-
Eesti Vabariigi Ülemkohtu esimees	-/1/-	-	-	-	-
Eesti Vabariigi Ülemkohtu liige	-/16/-	-	-	-	-
Ringkonnakohtu esimees	3/-/-	-	-	-	-
Kohtunik	-/23/-	-	-	-	-

5.4.2. Põhiseaduse alusel ametisse nimetatud ametiisikud

Ametikoht	Nimi	Eelnõu algatamise kuupäev	Hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamisandmed
Õiguskantsler	Allar Jõks	07.12.2007	18.12.2007 36-56-0 ei nimetatud ametisse	
Õiguskantsler	Indrek Teder	30.01.2008	12.02.2008 80-3-1 nimetati ametisse	RT I 2008, 10, 69
Riigikontrolör	Mihkel Oviir	14.02.2008	26.02.2008 68-22-1 nimetati ametisse	RT I 2008, 12, 80
Eesti Panga nõukogu esimees	Jaan Sven Männik	29.04.2008	13.05.2008 62-7-1 nimetati ametisse	RT I 2008, 21, 142
Eesti Panga nõukogu liikmed	Kalev Kallo Irene Kull Jürgen Ligi Enn Listra Tõnis Palts Liina Tõnisson Urmas Varblane	26.01.2009	10.02.2009 68-6-1 nimetati ametisse	RT I 2009, 12, 75
Riigikohtu liige	Ivo Pilving	15.12.2010	18.01.2011 83-0-0 nimetati ametisse	RT III, 21.01.2011, 1

5.4.3. Muud ametisse nimetamised

Ametikoht	Nimi	Eelnõu algatamise kuupäev	Hääletamise kuupäev ja tulemus	Avaldamisandmed
Eesti esindaja Põhjamaade Investeerimispanga kontrollkomitees	Jürgen Ligi	14.05.2008	20.05.2008 55-0-0 nimetati esindajaks	RT I 2008, 21, 143
Õiguskantsleri asetäitja-nõunik	Nele Parrest	01.09.2008	16.09.2008 52-15-3 nimetati ametisse	RT I 2008, 42, 241
Eesti esindaja Põhjamaade Investeerimispanga kontrollkomitees	Taavi Rõivas	01.09.2009	17.09.2009 44-0-0 nimetati esindajaks	RT I 2009, 47, 313
Eesti Panga nõukogu asendusliige	Valdo Randpere	11.01.2010	26.01.2010 73-1-0 nimetati ametisse	RT I 2010, 6, 16
Eesti esindaja Põhjamaade Investeerimispanga kontrollkomitees	Taavi Rõivas	13.04.2010	06.05.2010 64-0-0 nimetati esindajaks	RT I 2010, 22, 109

5.4.4. Nõukogude moodustamine

Nõukogu nimetus	Otsuse vastuvõtmise kuupäev	Liikmed	Avaldamisandmed
Eesti Arengufondi nõukogu	15.05.2007	Mart Laar – RK liige, Jürgen Ligi – RK liige (Tõnis Lukase ja Mart Opmanni asemele)	RT I 2007, 38, 258
	12.05.2009	Raivo Vare (Indrek Neivelti asemele)	RT I 2009, 25, 153
	23.02.2010	Urmas Klaas – RK liige (Jürgen Ligi asemele)	RT I 2010, 10, 47
Eesti Haigekassa nõukogu	15.05.2007	Jaak Aab – RK liige	RT I 2007, 38, 257
Eesti Rahvusraamatukogu nõukogu	08.05.2007	Igor Gräzin – RK liige, Aadu Must – RK liige, Hannes Rumm – RK liige, Peeter Tulviste – RK liige ning Marge Tiidus, Ilmar Vaaro	RT I 2007, 36, 227
	17.11.2009	Georg Pelisaar – RK liige (Aadu Musta asemele)	RT I 2009, 55, 371
Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu	08.05.2007	Igor Gräzin – RK liige, Andres Herkel – RK liige, Peeter Kreitzberg – RK liige, Maret Merisaar – RK liige, Villu Reiljan – RK liige, Marika Tuus – RK liige ning Andres Jõesaar, Hagi Šein, Rain Tamm, Ela Tomson	RT I 2007, 36, 226
	08.06.2010	Karel Rütli – RK liige (Villu Reiljani asemele)	RT III 2010, 25, 31

Nõukogu nimetus	Otsuse vastuvõtmise kuupäev	Liikmed	Avaldamis-andmed
Hasartmängumaksust toetuste määramise nõukogu	29.05.2007	Kaia Iva – RK liige, Kalev Kotkas – RK liige, Lauri Luik – RK liige, Tarmo Mänd – RK liige, Mailis Reps – RK liige, Toomas Trapido – RK liige ning Sirje Jõgiste – Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler, Riho Rahuoja – Sotsiaalministeeriumi asekancler, Siim Sukles – Kultuuriministeeriumi kantsler	RT I 2007, 40, 287
	24.04.2008	Maret Merisaar – RK liige (Toomas Trapido asemele), Janar Holm – Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler (Sirje Jõgiste asemele)	RT I 2008, 18, 127
Keskonnakasutusest riigieelarvesse laekuva raha kasutamiseks asutatud sihtasutuse (Sihtasutus Keskonnainvesteeringute Keskus) nõukogu	05.06.2007	Kalvi Kõva – RK liige, Erki Nool – RK liige, Rain Rosimannus – RK liige, Margus Tsahkna – RK liige	RT I 2007, 40, 288
	11.03.2009	Tõnis Kõiv – RK liige (Rain Rosimannuse asemele)	RT I 2009, 19, 119
	26.11.2009	Toomas Trapido – RK liige (Kalvi Kõva asemele)	RT I 2009, 58, 384
Rahvusoperi nõukogu	12.10.2010	Erki Nool – RK liige ja Margus Tsahkna – RK liige (volitusi pikendati)	RT III 2010, 46, 206
	08.05.2007	Urmas Reinsalu – RK liige, Indrek Saar – RK liige, Imre Sooäär – RK liige	RT I 2007, 36, 228
Riigimetsa Majandamise Keskuse nõukogu	16.02.2010	Urmas Reinsalu – RK liige, Imre Sooäär – RK liige, Ester Tuiksoo – RK liige	RT I 2010, 10, 46
	05.06.2007	Tõnis Kõiv – RK liige, Tiina Oraste – RK liige	RT I 2007, 40, 289
Stabiliseerimisreservi nõukogu	01.10.2009	Valdur Lahtvee – RK liige (Tiina Oraste asemele)	RT I 2009, 48, 327
	05.06.2007	Raivo Järvi – RK liige, Inara Luigas – RK liige, Eiki Nestor – RK liige, Marek Strandberg – RK liige	RT I 2007, 41, 297
Tagatisfondi nõukogu	26.10.2010	Tatjana Muravjova – RK liige, Eiki Nestor – RK liige	RT III, 11.11.2010, 1

5.5. Riigikogu ja Riigikontroll

5.5.1. Riigikontrolöri ülevaated

Ülevaateasta	Kuupäev	Avaldamisandmed
2006	14.11.2007	RTL, 30.11.2007, 91
2007	11.11.2008	RTL, 14.11.2008, 91
2008	28.10.2009	RT III, 29.04.2011, 4
2009	27.10.2010	RT III, 17.05.2011, 1

Märkus: Kõik ülevaated on teinud riigikontrolör Mihkel Oviir (põhiseaduse § 135 alusel).

5.6. Riigikogu ja õiguskantsler

5.6.1. Õiguskantsleri ettepanekud õigustloovate aktide põhiseadusega kooskõlla viimiseks

Kuupäev	Ettepaneku tegija	Teema	Menetluse käik
21.01.2008	Õiguskantsler Allar Jõks	Ettepanek nr 1 Riigikogu liikme staatuse seaduse kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhi- seadusega	Õiguskantsleri ettekanne 29.01.2008. Ettepanek võeti vastu (86-0-0). Põhiseaduskomisjonile tehti ülesandeks algatada eelnoü Riigikogu liikme staatuse seaduse kooskõlla viimiseks põhiseadusega. Eelnõu (201 SE) algatati 20.02.2008 I: 15.04.2008 → teisele lugemisele. Langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlu- sest välja.
09.06.2008	Õiguskantsler Indrek Teder	Ettepanek nr 2 Euroopa Parlamendi valimise seaduse, kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ja Riigikogu valimise seaduse poliitilist välireklaami keelustavate sätete kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhi- seadusega	Õiguskantsleri ettekanne 19.06.2008. Ettepanek võeti vastu (59-29-0). Põhiseaduskomisjonile tehti ülesandeks algatada eelnõu Euroopa Parlamendi valimise seaduse, kohaliku oma- valitsuse volikogu valimise seaduse ja Riigikogu valimise seaduse kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega. Eelnõu (338 SE) algatati 15.09.2008. I: 12.11.2008 → teisele lugemisele. 26.03.2011 langes koosseisu volituste lõppemise tõttu menetlusest välja. Õiguskantsleri Indrek Tederi taotlus Riigikohtule tunnistada Euroopa Parlamendi valimise seaduse §-d 5 ¹ ja 71 ¹ , kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse §-d 6 ¹ ja 67 ² ning Riigikogu valimise seaduse §-d 5 ¹ ja 73 ² kehtetuks, 18.12.2009. Riigikohtu üldkogu otsus kohtuasjas 3-4-1-33-09: jätta õiguskantsleri taotlus rahuldamata.

Kuupäev	Ettepaneku tegija	Teema	Menetluse käik
03.11.2008	Õiguskantsler Indrek Teder	Ettepanek nr 3 kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega	Õiguskantsleri ettekanne 18.11.2008. Ettepanek võeti vastu (66-4-0). Põhiseaduskomisjonile tehti ülesandeks algatada eelnõu kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega. Eelnõu (392 SE) algatati 19.11.2008. I: 02.12.2008 II: 09.12.2008 III: 10.12.2008, võeti vastu kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seaduse ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse muutmise seadus. Välja kuulutatud 12.12.2008.
23.07.2009	Õiguskantsler Indrek Teder	Ettepanek nr 5 riigi 2009. aasta teise lisaelarve seadusega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega	Õiguskantsleri ettekanne 03.08.2009. Ettepanekut ei võetud vastu (41-49-1). Eesti Reformierakonna fraktsioon, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon ja Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon algatasid 03.08.2009 eelnõu (556 SE) õiguskantsleri esiletõstetud probleemide lahendamiseks. I: 31.08.2009 II: 01.09.2009 III: 01.09.2009, võeti vastu riigi 2009. aasta teise lisaelarve seadusega seonduvalt teiste seaduste muutmise seaduse rakendamise seadus. Välja kuulutatud 09.09.2009.
15.07.2010	Õiguskantsler Indrek Teder	Ettepanek nr 11 avalikes huvides vajalike tehnovõrkude ja -rajatiste talumiskohustuse ja talumiskohustuse eest makstava tasu kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega	Õiguskantsleri ettekanne 22.09.2010. Ettepanek võeti vastu (78-0-0). Õiguskomisjonile tehti ülesandeks algatada eelnõu asjaõigusseaduse ja asjaõigusseaduse rakendamise seaduse kooskõlla viimiseks Eesti Vabariigi põhiseadusega. Riigikogu XI koosseisu volituste ajal eelnõu ei algatatud.

Märkus: Ettepanekute aluseks on põhiseaduse § 142.

5.6.2. Õiguskantsleri ettepanekud ametiisikute kriminaalvastutusele võtmiseks

Kuupäev	Sisu	Menetluse käik
17.03.2008	Ettepanek Riigikogu liikmelt Villu Reiljanilt saadikupuutumatus e-ärahvõtmiseks ja tema kohta süüdistusakti koostamiseks	Õiguskantsleri ettekanne 20.03.2008. Riigikogu otsustas anda nõusoleku Riigikogu liikme Villu Reiljani kriminaalvastutusele võtmiseks (81-2-1)
19.03.2009	Ettepanek Riigikogu liikmelt Villu Reiljanilt saadikupuutumatus e-ärahvõtmiseks ja tema kohta süüdistusakti koostamiseks	Õiguskantsleri ettekanne 24.03.2009. Riigikogu otsustas anda nõusoleku Riigikogu liikme Villu Reiljani kriminaalvastutusele võtmiseks (55-3-1)
19.03.2009	Ettepanek Riigikogu liikmelt Ester Tuiksoolt saadikupuutumatus e-ärahvõtmiseks ja tema kohta süüdistusakti koostamiseks	Õiguskantsleri ettekanne 24.03.2009. Riigikogu otsustas anda nõusoleku Riigikogu liikme Ester Tuiksoo kriminaalvastutusele võtmiseks (52-3-1)

Märkus: Kõik ettepanekud saadikupuutumatus e-ärahvõtmiseks on teinud õiguskantsler Indrek Teder. Tabelis on toodud ettepanekud, mille aluseks on põhiseaduse § 76 (Riigikogu liikme kriminaalvastutusele võtmine). Põhiseaduse §-de 85, 101, 138 ja 153 (Vabariigi Presidendi, Vabariigi Valitsuse liikme, riigikontrolöri ning Riigikohtu esimehe ja liikmete kriminaalvastutusele võtmine) alusel ettepanekuid ei tehtud.

5.6.3. Õiguskantsleri ettekanded

Kuupäev	Esitaja	Teema
21.06.2007	Õiguskantsler Allar Jöks	Hea õigusloome tava järgimisest taastuvelektri ostuhinna ja toetuse suuruse määramisel
15.09.2009	Õiguskantsler Indrek Teder	Rehabilitatsiooniteenuse kättesaadavusest sõltuvushäiretega lastele
02.06.2010	Õiguskantsler Indrek Teder	Ajutise peavarju ja varjupaigateenuse kättesaadavusest peavarjuta isikutele

Märkus: Ettekannete aluseks on põhiseaduse § 139 lg 2.

5.6.4. Õiguskantsleri ülevaated

Kuupäev	Esitaja	Teema
27.09.2007	Õiguskantsler Allar Jõks	Ülevaade järelevalve teostamisest õigustloovate aktide põhiseaduslikkuse ja seaduslikkuse ning põhiõiguste ja vabaduste järgimise üle
23.09.2008	Õiguskantsler Indrek Teder	Ülevaade järelevalve teostamisest õigustloovate aktide põhiseaduslikkuse ja seaduslikkuse, põhiõiguste ja vabaduste järgimise üle ning seadusega pandud muude ülesannete täitmisest
01.10.2009	Õiguskantsler Indrek Teder	Ülevaade järelevalve teostamisest õigustloovate aktide põhiseaduslikkuse ja seaduslikkuse, põhiõiguste ja vabaduste järgimise üle, õiguskantsleri tegevusest ennetusasutusena ning seadusega pandud muude ülesannete täitmisest
28.09.2010	Õiguskantsler Indrek Teder	Ülevaade järelevalvest õigustloovate aktide põhiseaduslikkuse ja seaduslikkuse üle, põhiõiguste ja vabaduste järgimise üle ning õiguskantsleri tegevusest ennetusasutusena

Märkus: Ülevaadete aluseks on põhiseaduse § 143.

5.7. Riigikogu ja Riigikohus

5.7.1. Seaduste põhiseadusele vastavuse kontroll Riigikohtus 1993–2011

5.7.1.1. Asjade arv

Asja algataja	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011*	Kokku
Vabariigi President	2	3	0	1	0	2	0	0	0	0	0	1	2	0	1	0	1	0	0	13
Õiguskantsler	0	2	0	1	0	2	0	1	0	1	0	1	1	0	0	1	0	1	0	11
Kohtud	0	2	3	0	0	2	2	3	4	8	4	6	4	3	6	6	7	3	0	63
Linna- ja vallavolikogud	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	1	0	0	0	2	1	6	3	0	13
Muud	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	7	8	2	4	9	7	3	3	46
Kokku	2	7	3	2	0	6	2	4	4	10	7	15	15	5	13	17	21	10	3	146

Märkus: Ülevaatlikkuse huvides loetakse taotlus esitatuks samal aastal, millal Riigikohus selle suhtes otsuse tegi.

* Kuni XI koosseisu volituste lõppemiseni.

5.7.1.2. Lahendi tulemus

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	Kokku	
Tunnistada jõustumata seadus põhiseadusega vastuolus olevaks	1	3	0	1	0	2	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	1	0	0	0	10
Tunnistada jõustunud seadus või selle säte põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks	0	4	1	0	0	4	2	2	3	3	1	2	1	3	4	5	5	1	0	0	41
Tunnistada seaduse andmata jätmise põhiseadusega vastuolus olevaks	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	2	0	0	0	0	1	2	1	1	9
Tunnistada seaduse kehtivuse kaotanud redaktsioon põhiseadusega vastuolus olevaks	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	3	3	1	0	2	0	1	0	0	0	13
Rahuldamata jätmise või põhiseadusevastasust eitav otsus	1	0	2	1	0	0	0	2	1	3	2	6	9	0	3	4	7	4	0	0	45
Sätte asjasse puutumatus	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	0	1	0	0	0	0	5
Läbi vaatamata jätmise	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	2	3	7	10	5	2	2	33
Kokku	2	7	3	2	0	6	2	4	4	11 ^a	8 ^b	16 ^c	16 ^d	5	13	17	25 ^e	12 ^f	3	156	

Märkus: Lahtris „Sätte asjasse puutumatus” on kajastatud lahendid, kus Riigikohtule esitatud eri- ja kassatsioonkaebuste lahendamise käigus on tõusetunud küsimus seadusesätte vastavusest põhiseadusele ning Riigikohus on hinnanud selle sätte asjasse puutumatuks. Lahtris „Läbi vaatamata jätmise” aga on kajastatud lahendid, kus Riigikohus on instantsikohtu esitatud taotluse tunnistada seadusesäte põhiseaduse vastaseks jätnud läbi vaatamata seadusesätte asjasse puutumatus motiivil.

^a Tehtud otsuste arv ei lange esitatud taotluste arvuga kokku põhjusel, et 03.04.2002 lahendis nr 3-4-1-2-02 tunnistas Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium ühe kontrollitava sätte (KrK § 40 lg 3) osaliselt kehtetuks, teise sätte (KarS § 65 lg 1) osas jättis taotluse rahuldamata.

^b Tehtud otsuste arv ei lange esitatud taotluste arvuga kokku põhjusel, et 10.12.2003 lahendis nr 3-3-1-47-03 tunnistas Riigikohtu üldkogu ühe kontrollitava sätte (KodS § 35 lg 2 p 2) kehtetuks, teise kontrollitava sätte (KodS § 35 lg 4 9. novembrini 2002 kehtinud redaktsioon) põhiseaduse vastaseks.

^c Tehtud otsuste arv ei lange esitatud taotluste arvuga kokku põhjusel, et 30.04.2004 lahendis nr 3-4-1-3-04 tunnistas Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium kehtetuks 2 kontrollitavat sätet, neist ühe (AÕSRS § 15² lg 1) kehtetuks tunnistamise põhjuseks on seadusandja poolne seaduse andmata jätmise.

- d Tehtud otsuste arv ei lange esitatud taotluste arvuga kokku põhjusel, et 19.04.2005 lahendis nr 3-4-1-1-05 tunnistas Riigikohtu üldkogu ühe kontrollitava sätte (KOVVS § 70¹) kehtetuks, teise sätte (EKS § 5 lg 1 esimene lause) osas jättis taotluse läbi vaatamata.
- e Tehtud otsuste arv ei lange esitatud taotluste arvuga kokku põhjusel, et:
- 08.06.2009 lahendis nr 3-4-1-7-09 tunnistas Riigikohtu üldkogu ühe kontrollitava sätte (RHS § 129 lg 1) põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks, teiste sätete (RHS § 126 lg 6 ja § 129 lg 2) osas jättis taotluse läbi vaatamata;
 - 09.06.2009 lahendis nr 3-4-1-2-09 otsustas Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium jätta taotlus osaliselt (KOVVS § 8 lg 4 ja § 9 lg 2) läbi vaatamata ning osaliselt (KOVVS ja KOKS muutmise seaduse § 1 p 1) rahuldamata;
 - 20.10.2009 lahendis nr 3-4-1-14-09 tunnistas Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium ühe kontrollitava sätte (KMSK § 6 p 1 alapunkt 13 24. aprillini 2004 kehtinud redaktsioonis) põhiseadusega vastuolus olevaks, teise sätte (MSOS § 95 lg 1 esimese lause osa) põhiseadusega vastuolus olevaks ja kehtetuks ning jättis ülejäänud sätete osas taotluse rahuldamata.
- f Tehtud otsuste arv ei lange esitatud taotluste arvuga kokku põhjusel, et
- 19.01.2010 tehtud lahendis nr 3-4-1-13-10 otsustas Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegium ühe kontrollitava sätte (MaaKatS § 18 lg 7) jätta läbi vaatamata, teise (MaaRS § 25 lg 3) osas jätta taotluse rahuldamata;
 - 16.03.2010 tehtud lahendis nr 3-4-1-8-10 otsustas Riigikohtu üldkogu tunnistada põhiseadusega vastuolus olevaks õigustloovate aktide andmata jätmise teatud valdkonnas ja jätta rahuldamata taotlus tunnistada teatud seadused kehtetuks.

5.7.2. Riigikogu nimel Riigikohtule seaduste põhiseadusele vastavuse kontrolli asjades esitatud arvamused

Arvamuse andja	2007	2008	2009	2010	2011	Kokku
Majanduskomisjon	1	1	1	1	0	4
Põhiseaduskomisjon	10	13	14	14	6	57
Rahanduskomisjon	0	1	1	0	0	2
Sotsiaalkomisjon	0	0	0	1	0	1
Õiguskomisjon	3	6	4	9	3	25
Põhiseaduskomisjon ja keskkonnakomisjon ühiselt	0	0	1	0	0	1
Põhiseaduskomisjon ja rahanduskomisjon ühiselt	0	0	0	1	0	1
Kokku	14	21	21	26	9	91

5.7.3. Riigikogu koosseisu ja tegevust puudutavad Riigikohtu lahendid

Asja algataja	Riigikohtu otsuse andmed	Lahendi tulemus	Lahendi sisu
Riigikogu juhatuse 03.04.2007 taotlus Siiri Oviiri, Katrin Saksa ja Andres Tarandi Riigikogu liikme volituste ennetähtaegselt lõpetamiseks põhjusel, et mainitud Riigikogu liikmed keeldusid ametivannet andmast	Riigikohtu üldkogu 13.04.2007 lahend nr 3-4-1-10-07	Rahuldada Riigikogu juhatuse taotlus ja lõpetada ennetähtaegselt Siiri Oviiri, Katrin Saksa ja Andres Tarandi Riigikogu liikme volitused	S. Oviir, K. Saks ja A. Tarand keeldusid andmast ametivannet, kuna soovisid edasi töötada Euroopa Parlamendi liikmena. Vastavalt RKTS § 6 lg 3 ja PSJKS § 26 lg 1 lõpetas Riigikohus nende Riigikogu liikmete volitused.
Eesti Keskerakonna fraktsiooni 10.09.2009 kaebus Riigikogu juhatuse 01.09.2009. otsuse nr 157 peale, millega tagastati Eesti Keskerakonna fraktsiooni esitatud eelnõu selle esitajatele juhtivkomisjoni määramata	Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 30.10.2009 lahend nr 3-4-1-20-09	Jätta Eesti Keskerakonna fraktsiooni kaebus rahuldamata	Eesti Keskerakonna fraktsioon soovis esitatud otsuse eelnõu kohaselt panna rahvahääletusele Riigikogu erakorraliste valimiste korraldamise. Riigikohus leidis, et Riigikogu erakorraliste valimiste korraldamise otsustamine ei ole Riigikogu pädevuses. Riigikogu erakorralised valimised kuulutab PS § 78 p 3 kohaselt välja Vabariigi President, mistõttu ei või Riigikogu seda küsimust rahvahääletusele panna. Riigikogu juhatus talitas õigesti, kui ta kontrollis, kas Eesti Keskerakonna fraktsiooni esitatud otsuse eelnõus tõstatatud küsimuse lahendamine on Riigikogu pädevuses.

5.7.4. Riigikohtu esimehe ülevaated

31.05.2007

10.06.2008

04.06.2009

20.05.2010

Märkus: Riigikohtu esimees esitab kord aastas Riigikogu kevadistungjärgul Riigikogule ülevaate kohtukorralduse, õigusemõistmise ja seaduste ühetaolise kohaldamise kohta (kohtute seadus § 27 lg 3).

Kõik ülevaated on esitanud Riigikohtu esimees Märt Rask.

5.8. Riigikogu ja Eesti Pank ning Finantsinspeksioon

5.8.1. Eesti Panga presidendi ja Finantsinspeksiooni juhatuse esimehe ettekanded

Kuupäev	Esitaja	Teema
12.06.2007	Eesti Panga president Andres Lipstok	Eesti Panga 2006. aasta aruanne
12.06.2007	Finantsinspeksiooni juhatuse esimees Raul Malmstein	Finantsinspeksiooni 2006. aasta aruanne
25.09.2008	Eesti Panga president Andres Lipstok	Eesti Panga 2007. aasta aruanne
25.09.2008	Finantsinspeksiooni juhatuse esimees Raul Malmstein	Finantsinspeksiooni 2007. aasta aruanne
11.06.2009	Eesti Panga president Andres Lipstok	Eesti Panga 2008. aasta aruanne
11.06.2009	Finantsinspeksiooni juhatuse esimees Raul Malmstein	Finantsinspeksiooni 2008. aasta aruanne
10.06.2010	Eesti Panga president Andres Lipstok	Eesti Panga 2009. aasta aruanne
10.06.2010	Finantsinspeksiooni juhatuse esimees Raul Malmstein	Finantsinspeksiooni 2009. aasta aruanne

Märkus: Eesti Panga seaduse § 31 lg 3 ja Finantsinspeksiooni seaduse § 51 lg 4 alusel.

5.9. Riigikogu ja Eesti Arengufond

Juhatusesimehe tegevuse aruanded

16.09.2008
17.09.2009
16.09.2010

Märkus: Eesti Arengufondi seaduse § 4 alusel. Kõik aruanded on teinud Eesti Arengufondi juhatuse esimees Ott Pärna.

5.10. Riigikogu ees esinenud väliskülaline

Kuupäev	Esineja	Teema
05.05.2010	Soome Vabariigi president Tarja Halonen	Tervituskõne

Summary

This publication reflects the functions and composition of the 11th Riigikogu. It continues the work started in „Riigikogu VII–IX koosseis: statistikat ja kommentaare” [„VII–IX composition of the Riigikogu: Statistics and commentaries”] and „Riigikogu X koosseis: statistikat ja ülevaateid” [„X composition of the Riigikogu: Statistics and commentaries”].

„Riigikogu XI koosseis: statistikat ja ülevaateid” [„XI composition of the Riigikogu: Statistics and commentaries”] is divided into two major sections.

The first section contains articles about the new possibilities that the Treaty of Lisbon has offered to the European Union Affairs Committee, major Acts passed during the parliamentary term and the means of exercising the parliamentary scrutiny, and the debating parliament.

The second section of the book presents a statistical overview of elections and legislative activity. The section also contains a full list of members of the 11th Riigikogu, the composition of its committees, factions, deputies' associations and unions, parliamentary delegations and groups. The last chapter covers the Riigikogu's functions related to parliamentary control such as interpellations and written questions, and the appointment of high officials of the state. It also presents an overview of the activities of the high officials of the state related to the Riigikogu including those of the President, the Government and the Chancellor of Justice.

The publication enables to compare the main indicators of activity of the previous four legislatures with those of the 11th Riigikogu. The publication that has been compiled by the Chancellery of the Riigikogu and the National Library of Estonia is for everyone who is interested in the work of the Riigikogu and the development of Estonian democracy in general.

A brief overview of the composition and legislative activity of the 11th Riigikogu:

The 11th Riigikogu had 101 members and, including alternate members, a total of 141 people held a mandate during the parliamentary term.

There were 6 factions:

- the Estonian Centre Party faction;
- the Estonian Green Party faction;
- the Estonian People's Union faction (until 8 July 2010);
- the Estonian Reform Party faction;

SUMMARY

the Pro Patria and Res Publica Union faction;
the Social Democratic Party faction.

During the 11th Riigikogu, there were 11 standing committees:

the Constitutional Committee;
the Cultural Affairs Committee;
the Economic Affairs Committee;
the Environment Committee;
the European Union Affairs Committee;
the Finance Committee;
the Foreign Affairs Committee;
the Legal Affairs Committee;
the National Defence Committee;
the Rural Affairs Committee;
the Social Affairs Committee.

In addition, there were 3 select committees, 6 parliamentary delegations, 60 parliamentary groups and 35 deputies' associations and unions.

The statistics on the activity of the 11th Riigikogu is briefly summarised below.

Members of the Riigikogu: from 7th to 11th Riigikogu

	Members of the Riigikogu (including alternate members)	Among them	
		Women (%)	Men (%)
7th Riigikogu	120	16 (13)	104 (87)
8th Riigikogu	126	14 (11)	112 (89)
9th Riigikogu	128	21 (16)	107 (84)
10th Riigikogu	158	29 (18)	129 (82)
11th Riigikogu	141	35 (25)	106 (75)
Among them:			
• members of one parliamentary term	54	13 (24)	41 (76)
• members of two parliamentary terms	51	14 (27)	37 (73)
• members of three parliamentary terms	20	4 (20)	16 (80)
• members of four parliamentary terms	7	1 (14)	6 (86)
• members of five parliamentary terms	9	3 (33)	6 (67)
Previous term members elected back to 8th Riigikogu*	51	8 (16)	43 (84)
Previous term members elected back to 9th Riigikogu*	53	7 (13)	46 (87)
Previous term members elected back to 10th Riigikogu*	39	8 (21)	31 (79)
Previous term members elected back to 11th Riigikogu*	68	17 (25)	51 (75)
Previous term members elected back to 12th Riigikogu*	67	13 (19)	54 (81)

* The members of the previous parliamentary term who were elected to the Riigikogu according to election results, later alternate members are not included.

Sessions and sittings of the Riigikogu: from 7th to 11th Riigikogu

Parliamentary term	Number of sessions	Number of sittings	Number of additional sittings	Extraordinary sessions	
				Number	Days
7th	6	291	1	15	19
8th	9	462	2	15	15
9th	9	459	1	24	20
10th	9	456	0	12	11
11th	9	456	8	12	8

Draft Acts: from 7th to 11th Riigikogu

Initiator	Parliamentary term (initiated/adopted by the Riigikogu)				
	7th	8th	9th	10th	11th
Member of the Riigikogu*	248/79	219/91	234/96	106/33	25/5
Faction	52/8	189/60	137/41	217/62	216/37
Committee	74/52	88/69	106/96	48/38	69/59
Government of the Republic	345/285	513/435	646/555	561/531	489/461
Board of the Riigikogu	21/18	–	–	–	–
President of the Republic	–	–	1/–	–	1/1
Citizens eligible to vote**	1/–	–	–	–	–
Total	741/442	1009/655	1124/788	932/664	800/563

Notes:

- In this volume, Acts to amend the Constitution were added to the statistics.
- Separately submitted draft Acts were consolidated during the readings in 9 cases (8 of them became laws). The above figures do not reflect consolidations.
- During the 11th parliamentary term, the President vetoed and returned six Acts – the adoption of those is registered only once.

* Includes those submitted jointly by members and factions.

** This possibility existed only until 28 June 1995.

SUMMARY

Adopted Bills, Resolutions and statements, etc.: from 7th to 11th Riigikogu

	Parliamentary term				
	7th	8th	9th	10th	11th
Acts to amend the Constitution	–	–	2	–	1
Acts: consolidated texts	169	155	150	94	66
Amendment Acts	139	345	490	414	408
State Budget Acts	11	15	10	10	11
Acts related to international agreements	79	119	118	121	68
Resolutions	93	110	110	129	99
Statements, etc.	31	2	2	3	4
Total	522	746	882	771	657

Note: This table reflects only the Acts passed by the Riigikogu and proclaimed by the President of the Republic.

Chart 1. Adopted Bills: from 7th to 11th Riigikogu

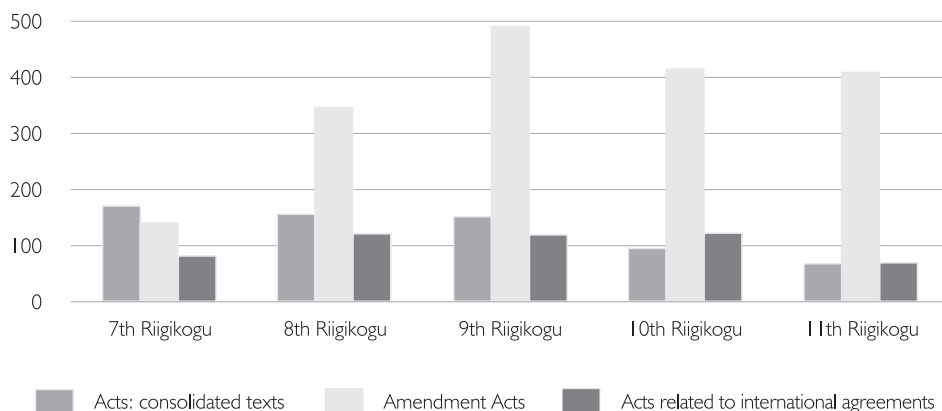
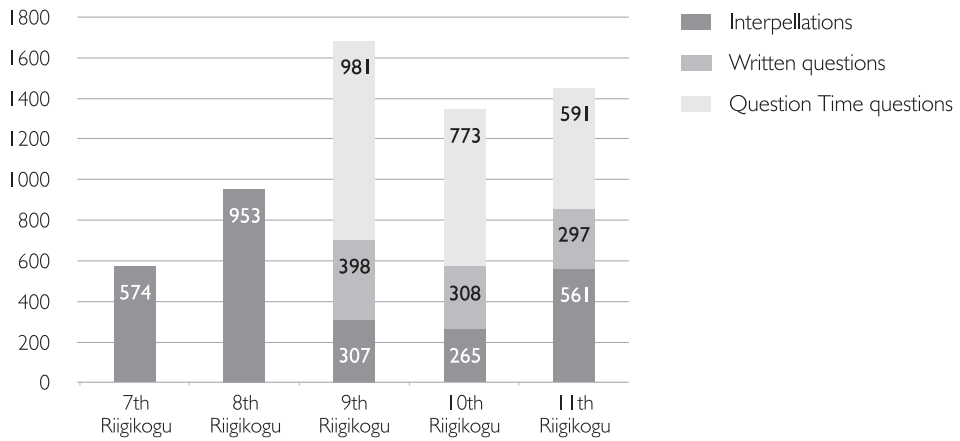

Chart 2 summarises interpellations, written questions and Question Time questions of the members of the Riigikogu – the means of exercising parliamentary control.

Chart 2. Interpellations, written questions and Question Time questions: from 7th to 11th Riigikogu

Nimeregister

- Aab, Jaak 62, 85, 86, 90, 99, 110, 129, 130, 136
Aarma, Olev 7, 11
Aaviksoo, Jaak 62, 92, 123
Aidma, Rein 62, 83, 91, 97, 110
Annus, Rita 132
Ansip, Andrus 16, 45, 62, 106, 123, 129, 131
Antropov, Robert 62, 86, 91, 94, 110
Aru, Peep 62, 84, 91, 95, 110
Astok, Hannes 63, 84, 91, 96-99, 110
Atonen, Meelis 63, 85, 91
Eenmaa, Ivi 63, 86, 91, 96, 99, 110
Eesmaa, Enn 63, 82, 86, 90, 97, 109, 110, 129, 130
Efendijev, Eldar 63, 83, 90, 96-98, 109, 110, 129, 130
Ergma, Ene 63, 79, 92, 99, 110
Gräzin, Igor 63, 84, 91, 96, 110, 136
Halonen, Tarja 145
Herkel, Andres 63, 84, 92, 95-97, 99-101, 110, 136
Holm, Janar 137
Ilves, Toomas Hendrik 43, 122
Iva, Kaia 63, 83, 87, 92, 110, 137
Jakemenko, Vassili 130
Juhkami, Mihkel 63
Juu, Tõnu 64, 85, 91, 110
Jõesaar, Andres 136
Jõgi, Helmer 64, 83, 91, 110
Jõgiste, Sirje 137
Jõks, Allar 135, 138, 140, 141
Jänes, Laine 64, 91, 123
Järvi, Raivo 64, 82, 86, 91, 101, 110, 137
Jüssi, Mart 64, 82, 83, 92, 95-97, 100, 110, 129
Kalda, Helle 64, 84, 90, 95, 96, 109, 110, 129, 130
Kaljuvee, Lembit 64, 84, 90, 109, 129, 130
Kallo, Kalev 64, 84, 90, 95-97, 109, 110, 129, 130, 135
Kangur, Riho 7, 42
Karisma-Krumm, Katrin 64, 82, 91, 110
Kaups, Ene 64, 84, 91, 110
Kelam, Mari-Ann 65, 82, 92, 110
Kiisler, Siim-Valmar 123, 132
Klaas, Urmas 65, 84, 91, 96, 97, 110, 136
Klaassen, Mait 65, 83, 91
Korb, Valeri 65, 82, 90, 98, 101, 109, 110, 129, 130
Kotkas, Kalev 65, 83, 93, 100, 110, 130, 137
Kreitzberg, Peeter 65, 83, 93, 96, 110, 130, 136
Kruuse, Urmas 65
Kull, Elle 65, 86, 92, 110
Kull, Irene 135
Kundla, Jaan 65, 85, 90, 94, 98, 109, 110, 115
Kuusmik, Tiit 65, 84, 86, 90, 97, 98, 109, 110, 129, 130
Kõiv, Tõnis 66, 82, 85, 88, 91, 110, 137
Kõuts, Tarmo 66, 85, 92, 95, 99, 100, 110
Kõva, Kalvi 66, 84, 85, 87, 93, 95, 110, 130, 137
Laanet, Kalle 66, 86, 90, 97, 98, 101, 109, 110, 129, 130

NIMEREGISTER

- Laar, Mart 66, 84, 86, 87, 92, 110, 136
Laasi, Lauri 66, 85, 90, 98, 110, 129, 130
Lahtvee, Valdur 66, 86, 92, 110, 129, 137
Lang, Rein 45, 67, 123, 130, 132
Lenk, Heimar 67, 83, 90, 109, 110, 129, 130
Lepik, Margus 67, 83, 84, 91, 95, 97, 110
Ligi, Jürgen 67, 84, 85, 91, 95, 100, 123, 135, 136
Linde, Väino 67, 84, 91, 96, 97, 110
Lipstok, Andres 145
Listra, Enn 135
Lotman, Aleksei 67, 82, 83, 87, 92, 95, 96, 101, 110, 129
Luigas, Inara 67, 84, 90, 99, 100, 109, 110, 129, 130, 137
Luik, Lauri 67, 83, 91, 99, 110, 137
Lukas, Tõnis 68, 92, 123, 136
Lumi, Ott 68, 85, 92, 95, 97, 101
Malmstein, Raul 145
Maripuu, Maret 45, 68, 82, 86, 91, 110, 123, 129, 132
Markov, Sergei 130
Marrandi, Jaanus 68, 78, 83, 87, 92, 94-96, 98, 110, 129, 130
Meikar, Silver 68, 82, 86, 91, 95-99, 101, 110
Merisaar, Maret 68, 83, 86, 87, 92, 96, 110, 129, 136, 137
Michal, Kristen 68, 84, 91
Mihkelson, Marko 69, 82, 86, 93, 110
Mikser, Sven 69, 82, 86, 93, 95, 97, 98, 100, 110, 130
Muravjova, Tatjana 69, 86, 87, 91, 95, 98, 110, 137
Must, Aadu 69, 83, 90, 96, 97, 109, 129, 130, 136
Must, Kadri vt Simson, Kadri
Mõttus, Aaro 7
Mägi, Leino 69, 83, 91, 110
Mänd, Tarmo 69, 84, 85, 88, 92, 94, 95, 110, 129, 137
Männik, Jaan Sven 135
Neivelt, Indrek 136
Nestor, Eiki 69, 85, 93, 110, 130, 137
Nool, Erki 69, 82, 83, 93, 96, 100, 110, 137
Nutt, Mart 69, 82, 84, 93, 95-100, 110
Ojuland, Kristiina 70, 79, 85, 91, 95, 97, 100
Opmann, Mart 136
Oraste, Tiina 70, 84, 86, 93, 99, 137
Oviir, Mihkel 135, 138
Oviir, Siiri 70, 144
Padar, Ivari 70, 85, 93, 123
Paet, Urmas 70, 123, 130
Pakosta, Liisa-Ly 70, 86, 93, 99, 101, 110, 134
Palling, Kalle 70, 82, 91, 97-99, 110
Palo, Urve 123
Palts, Tõnis 135
Parrest, Nele 136
Parts, Juhan 46, 71, 93, 123, 132
Pelisaar, Georg 71, 83, 86, 90, 110, 130, 136
Pentus, Keit 71, 79, 82, 85, 91, 98, 110
Pevkur, Hanno 71, 82, 86, 91, 98, 123
Pihl, Jüri 45, 123, 132
Pikhof, Heljo 71, 85-87, 93, 95-99, 110, 130
Pilving, Ivo 135
Pomerants, Marko 71, 82, 83, 93, 123, 132
Privalova, Nelli 71, 85, 90, 97, 98, 109, 110, 129, 130
Põdramägi, Nikolai 71, 86, 90, 110
Pärna, Ott 145
Rahumägi, Jaanus 71, 86, 87, 91, 98, 101, 110
Rahuoja, Riho 137
Raidma, Mati 72, 85, 91, 95, 96, 99, 100, 110
Rajasalu, Ülle 72, 83, 86, 91
Randpere, Valdo 136
Rask, Märt 144
Ratas, Jüri 72, 79, 90, 109, 110, 129, 130

- Ratas, Rein 72, 82, 83, 90, 109, 110, 129, 130
- Reiljan, Janno 72, 92
- Reiljan, Villu 72, 83, 87, 92, 106, 110, 129, 130, 136, 140
- Reimaa, Vallo 123
- Reinsalu, Urmas 72, 82-86, 92, 93, 96, 97, 99, 110, 137
- Reps, Mailis 72, 82, 83, 90, 95, 99, 101, 110, 129, 137
- Riisalu, Aivar 73, 84, 87, 90, 96, 98, 109, 110, 129, 130
- Rosimannus, Rain 73, 83, 91, 96, 97, 110, 137
- Rumm, Hannes 73, 84, 88, 93, 110, 130, 134, 136
- Rummo, Paul-Eerik 73, 83, 91, 95-97, 99, 100, 110
- Rõivas, Taavi 73, 82, 84-86, 91, 96-98, 110, 136
- Rüütli, Karel 73, 78, 83, 87, 92, 94, 110, 129, 130, 136
- Saar, Indrek 73, 79, 86, 93, 95, 96, 98, 100, 110, 130, 137
- Saks, Katrin 73, 144
- Salumets, Jaak 74, 85, 92, 95, 100, 110
- Salumäe, Erik 74, 86, 92, 110
- Salumäe, Erika 74, 92
- Sarapuu, Arvo 74, 83, 90, 109, 110, 129, 130
- Sarapuu, Kersti 74, 90
- Savisaar, Edgar 74
- Savisaar, Vilja 74, 84, 90, 97, 98, 109, 129
- Seeder, Helir-Valdor 74, 93, 123
- Sepp, Evelyn 75, 82, 84, 90, 96, 98, 109, 129, 130
- Seppik, Ain 75, 86, 87, 90, 109, 110, 129, 130
- Sester, Sven 75, 84, 93, 95, 97, 110
- Sibul, Heiki 7
- Simson, Kadri 75, 85, 87, 90, 95, 110, 129, 130
- Soosaar, Mark 75, 83, 93, 97, 100, 110
- Sooäär, Imre 75, 83, 92, 95-98, 100, 110, 137
- Stalnuhhin, Mihhail 75, 84, 90
- Strandberg, Marek 75, 84, 87, 92, 100, 110, 129, 137
- Sukles, Siim 137
- Sõtnik, Olga 75, 84, 90, 98, 109, 110, 129, 130
- Sära, Silver 7, 19
- Šein, Hagi 136
- Tamkivi, Jaanus 76, 92, 123, 129, 132
- Tamm, Jüri 76, 82, 84, 87, 93, 94, 96, 101, 110, 130
- Tamm, Rain 136
- Tammekivi, Margus 76, 90
- Tarand, Andres 76, 144
- Teder, Indrek 135, 138-141
- Tiidus, Marge 136
- Tiidus, Urve 76
- Tomson, Ela 136
- Tootsen, Toivo 76, 85, 86, 90, 95, 96, 109, 110, 129, 130
- Trapido, Toomas 76, 85, 88, 92, 95, 110, 129, 137
- Trei, Terje 76, 84, 92
- Treial, Mai 77, 86, 92, 94, 97, 98, 110, 129, 130
- Tsahkna, Margus 77, 85, 93, 110, 137
- Tuiksoo, Ester 77, 82, 84, 92, 94, 95, 97, 99, 106, 110, 129, 130, 137, 140
- Tulviste, Peeter 77, 83, 93, 96-98, 110, 136
- Tuus, Marika 77, 86, 90, 96, 97, 109, 110, 129, 130, 136
- Tõnisson, Liina 77, 82, 84, 93, 96, 97, 135
- Tõniste, Toomas 77, 84, 92, 93, 100, 110
- Vaaro, Ilmar 136
- Vaher, Ken-Marti 77, 86, 88, 93, 96-98, 101, 110
- Vahtre, Lauri 77, 83, 93, 110
- Varblane, Urmas 135
- Vare, Raivo 136
- Vare, Sulev 78

NIMEREGISTER

- Varek, Toomas 78, 86, 88, 90, 109, 110,
129, 130
- Vassiljev, Viktor 78
- Velliste, Trivimi 78, 85, 93, 95-98, 100,
101, 110
- Velman, Vladimir 78, 86, 90, 95, 98, 101,
110, 129, 130
- Veskimägi, Taavi 78, 82, 84, 93, 97, 99
- Õunapuu, Harri 78, 83, 85, 92, 110
- Õunapuu, Jaan 78, 85, 92, 94

Lühendid

AÕSRS	asjaõigusseaduse rakendamise seadus
COSAC	Conférence des Organes Spécialisés dans les Affaires Communautaires
EER	Erakond Eestimaa Rohelised, Erakond Eestimaa Rohelised fraktsioon
EIP	Eesti Iseisvuspartei
EIS	eelnõude infosüsteem
EKD	Erakond Eesti Kristlikud Demokraadid
EKS	erakonnaseadus
EL	Euroopa Liit
ELAK	Euroopa Liidu asjade komisjon
EMP	Euroopa Majanduspiirkond
ERL	Eestimaa Rahvaliid (erakond), Eestimaa Rahvaliidu fraktsioon
EVP	Eesti Vasakpartei
FMK	fraktsiooni mittekuuluvad liikmed
im	isikumandaat
IPEX	Interparliamentary EU Information Exchange
IPU	Inter-Parliamentary Union
IRL	Isamaa ja Res Publica Liit (erakond), Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon
J	jõustumiskuupäev
K	Eesti Keskerakond, Eesti Keskerakonna fraktsioon
KarS	karistusseadustik
km	kompensatsioonimandaat
KMSK	kaubandusliku meresõidu koodeks
KodS	kodakondsuse seadus
KOKS	kohaliku omavalitsuse korralduse seadus
KOVVS	kohaliku omavalitsuse volikogu valimise seadus
KP	Konstitutsioonierakond (Конституционная партия)
KrK	kriminaalkoodeks
MaaKatS	maakatastriseadus
MaaRS	maareformiseadus
MSOS	meresõiduohutuse seadus
MTA	Maksu- ja Tolliamet
NATO	Põhja-Atlandi Lepingu Organisatsioon
OE	otsuse-eelnõu
OECD	Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsioon
OSCE	Euroopa Julgeoleku- ja Koostööorganisatsioon

LÜHENDID

PS	põhiseadus
PSJKS	põhiseaduslikkuse järelevalve kohtumenetluse seadus
RE	Eesti Reformierakond, Eesti Reformierakonna fraktsioon
RHS	riigihangete seadus
RK	Riigikogu
RKKS	Riigikogu kodukorra seadus
RKKTs	Riigikogu kodu- ja töökorra seadus
RKLS	Riigikogu liikme staatuse seadus
RKTS	Riigikogu töökorra seadus
rm	ringkonnamandaat
RT	Riigi Teataja
RTL	Riigi Teataja Lisa
SDE	Sotsiaaldemokraatlik Erakond, Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon
SE	seaduseelnõu
UNESCO	Ühinenud Rahvaste Hariduse, Teaduse ja Kultuuri Organisatsioon
VEE	Vene Erakond Eestis (Русская партия Эстонии)
VP	Vabariigi President

